

374.9593

จ 1887

3.9

การศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร

ปริญญานิพนธ์

ของ

ร้อยเอกหญิง ภูมิพรรณ มณฑาทันธุ์

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 2528

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177352

20 เม.ย. 2535

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสี่และคณะกรรมการสอบ ใ้พิจารณาปริญญาโท
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้.

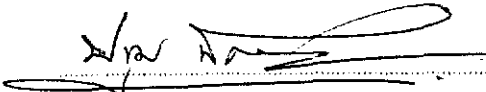
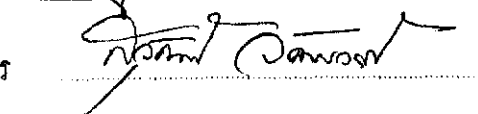
คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

.....

.....

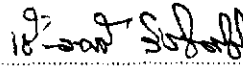
ประธาน

กรรมการ

.....

.....

ประธาน

กรรมการ

.....

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลือ และการให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เข็มศรี วิจิตร ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชาทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยสนับสนุน เอาใจใส่และให้คำแนะนำที่เป็น ประโยชน์ และขอขอบคุณนายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและให้ความ ร่วมมือในการทบทวนแบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณพี่ ๆ และเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นแรงกระตุ้น และผลักดันให้ การทำปริญญานิพนธ์สำเร็จทันตามกำหนดเวลา โดยเฉพาะ คุณสนิท สิริกุลวัฒนา ที่ให้กำลังใจ และมีส่วนช่วยให้ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี

หากคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ ผู้วิจัย ขอขอบคุณความตั้งใจแก่บิดา มารดา ที่เป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนการศึกษาของผู้วิจัยตลอดมา และครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ตั้งแต่จนจบปัจจุบัน

ร.อ.หญิง ฌรพรภณ มณฑาทันธุ์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	7
	สมมุติฐานในการวิจัย	8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
	ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ	10
	การดำเนินงานการศึกษายู่ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในประเทศไทย	20
	การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารของไทย	23
	ผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการศึกษายู่ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ	30
	ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของครู	33
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	36
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	36
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	37
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
	การจัดกระทำข้อมูล	40
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	41

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	การวิเคราะห์ข้อมูล	44
	รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพและคุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ตอบแบบสอบถาม	45
	ปัญหาของครูผู้สอน	46
	เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน	51
	จำแนกตามเหล่าทัพ	51
	จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร	54
	จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู	55
	จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	55
	จำแนกตามอายุราชการ	57
	ความต้องการของครูผู้สอน	59
	เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน	62
	จำแนกตามเหล่าทัพ	62
	จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร	65
	จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู	66
	จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	67
	จำแนกตามอายุราชการ	69
	ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากคำถามแบบปลายเปิด	71
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	75
	กลุ่มตัวอย่าง	75

บทที่

หน้า

เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล	75
การดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูล	76
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะ	87
ข้อเสนอแนะ สำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียน	87
ข้อเสนอแนะ สำหรับสำนักงานทหารพัฒนาการ กรป.กลาง และหน่วยทหารที่ทำการจัดตั้ง โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วย	88
ข้อเสนอแนะ สำหรับครูผู้สอน	89
ข้อเสนอแนะ สำหรับการวิจัยต่อไป	89
บรรณานุกรม	90
ภาคผนวก	95

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	36
2	คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม	45
3	กราฟและค่าเฉลี่ยของปัญหาในแต่ละข้อ	48
4	เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามเหล่าทัพ	52
5	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยปัญหาทั่วไปของครูผู้สอน ที่สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นรายคู่	53
6	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยปัญหาหลักสูตรของครูผู้สอน ที่สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นรายคู่	53
7	เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร	54
8	เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู	55
9	เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน	56
10	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนการสอน ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน เป็นรายคู่	57
11	เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามอายุราชการ	58
12	กราฟและค่าเฉลี่ยของความต้องการในแต่ละข้อ	60
13	เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามเหล่าทัพ	63
14	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความต้องการค่านขวัญและ กำลังใจในการทำงานของครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และ กองทัพอากาศ เป็นรายคู่	64
15	เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร	65
16	เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู	66

17	เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ ในการสอน	67
18	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความต้องการด้านวิชาการ ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน เป็นรายคู่	68
19	เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามอายุราชการ	69
20	ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความต้องการด้านวิชาการ ของครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน เป็นรายคู่	70
21	ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด	71

บทนำ

การรู้หนังสือถือว่าเป็นขั้นแรก ที่จะนำไปสู่การพัฒนาความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ เพราะการรู้หนังสือเป็นทักษะเบื้องต้นในการ เรียนรู้ เป็นสื่อที่จะถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ และเป็นเครื่องมือที่จะประมวลและบันทึกประสบการณ์ข้อมูลที่จำเป็น ดังนั้น การรู้หนังสือจึงนับเป็นรากฐานของการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ให้หลุดพ้นจากความไม่รู้และการถูกเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้เป็นส่วนที่สมบูรณ์ของสังคม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 62)

ประเทศไทยได้เริ่มจัดให้มีการศึกษาภาคบังคับมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2464 เป็นเวลากว่า 60 ปี แม้ว่ารัฐบาลจะได้ลงทุน เพื่อจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ยังมีประชาชนเป็นจำนวนมากที่ขาดทักษะในการอ่านเขียนภาษาไทย และการคิดเลขในระดับที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 62) จากการศึกษาคณะเนของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า ยังมีประชากรที่อายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 14.5 ของประชาชนทั่วประเทศ (กรมการศึกษา นอกโรงเรียน 2526 : 1) ผู้ไม่รู้หนังสือนี้เกือบร้อยละ 50 อยู่ในวัยแรงงาน ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในชนบทเป็นผู้ยากไร้ที่ต้องประสบปัญหาในการดำรงชีวิตตามขั้นประการ ฉะนั้น การไม่รู้หนังสือจึงมักส่งผลให้เกิดความเสียเปรียบในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อเนื่องกันไป

ปัจจุบันการศึกษานอกระบบโรงเรียนกำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง และรัฐบาล มีนโยบายให้ความสำคัญสนับสนุนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียน จะให้ประโยชน์ในแง่ของการพัฒนากำลังคน ซึ่งอยู่ในวัยที่จะช่วยพัฒนาประเทศให้ได้รวดเร็ว คู่คุณค่าแก่การลงทุน ในอนาคตงานการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะมีขอบข่ายกว้างขวางเพิ่มขึ้น (วีระชัย มีชอบธรรม 2520 : 158)

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน (Functional Literacy) นั้น จัดเป็น การศึกษานอกระบบโรงเรียนประเภทหนึ่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2522 : 76) ที่จัดให้ สำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่เคยเรียนหนังสือมาก่อน อ่านเขียน คิคเลขไม่ได้ หรือที่เคยเรียนมาบ้างแต่ไม่ จบชั้นประถมศึกษา 4 หรือผู้ที่เรียนจบชั้นประถมศึกษา 4 แล้ว เกิดการลืมหนังสือขึ้น เมื่อผู้เรียน เรียนจบหลักสูตรแล้ว เป็นที่คาดหวังว่าจะสามารถอ่านเขียนคิคเลขได้ และยังสามารถนำความรู้ ที่ได้รับไปแก้ปัญหาชีวิตประจำวันของตัวเองอย่างคนคิดเป็นต่อไป (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน นครสวรรค์ 2524 : 39)

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในปัจจุบัน นอกจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน แล้ว ยังมีหน่วยงานอื่นของรัฐบาลได้ร่วมมือดำเนินงานอยู่ อาทิเช่น กรมราชทัณฑ์กระทรวงมหาดไทย, กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, และสำนักงานทหารพัฒนาการ กระทรวงกลาโหม เป็นต้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2524 : 2)

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะพัฒนากำลังคนใหม่ประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาประเทศและ กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานหนึ่ง ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคน ตามรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 มาตรา 70 ซึ่งระบุให้มีการนำกำลังทหารไปใช้ในการพัฒนา ประเทศ (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2523 : 1) โดยจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียน ซึ่งมีทั้ง คำนวิชาสามัญและวิชาชีพตลอดจนความรู้ทั่วไป ให้แก่ทหารกองประจำการหรือที่เรียกกันว่าทหาร เกณฑ์ ซึ่งนับว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากำลังคนของประเทศและสอดคล้องกับความต้องการ ของสังคม เป็นอย่างยิ่ง

ในปีหนึ่ง ๆ รัฐบาลได้เกณฑ์ชายฉกรรจ์อายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ เข้ามารับราชการทหาร เป็นหน้าที่ตามกฎหมายที่ราษฎรพึงมีต่อรัฐและจะมีสภาพบังคับ คือ บุคคลจะต้องปฏิบัติตาม มิฉะนั้น จะต้องมีโทษ (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 91) ประชาชนที่หมุนเวียนกัน เข้ามารับราชการ เป็น ทหารกองประจำการนี้ มีจำนวนปีละประมาณ 80,000 คน (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 5) ทหารเกณฑ์เหล่านี้ส่วนใหญ่มาจากชนบททั่วทุกภาคของประเทศไทย และมีบางส่วนที่ไม่รู้หนังสือทำให้ การฝึกอบรมเต็มไปด้วยอุปสรรค ทำให้การฝึกอบรมไม่ได้ผลเต็มที่ (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 7) อย่างไรก็ตามทหารเกณฑ์เหล่านี้เข้ามารับราชการเพียง 2 ปี ก็จะต้องปลดประจำการ

เป็นกองทุน แยกย้ายกันกลับภูมิลำเนาเดิม ถ้าทางราชการแบ่งเวลาที่มีอยู่ 2 ปี จัดการศึกษา
นอกระบบโรงเรียนให้แก่พวกเขา โดยสอนหนังสือและวิชาชีพก็จะ เป็นประโยชน์ต่อทหาร เหล่านั้น
และประเทศชาติอย่างมาก เขาจะกลายเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพสูงขึ้นทั้งทาง เศรษฐกิจและสังคม
สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพเลี้ยงตัว ตลอดจนแนะนำเพื่อนบ้านใกล้เคียงและเป็นผู้นำ
ท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 5)

เนื่องจากทหารเกณฑ์เป็นคนหนุ่มที่อยู่ในวัยฉกรรจ์ มีพลังที่จะพัฒนาประเทศได้อีกนาน ถ้า
เราฝึกบุคคลเหล่านี้ให้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ ไปได้แล้ว จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศได้
เป็นอย่างมาก เพราะประชาชนย่อมเชื่อถือผลการปฏิบัติงานของบุคคลในระดั้มilitary เกี่ยวกันมากกว่า
คำบอกของข้าราชการ ซึ่งเขาคิดว่าเป็นคนระดับกับเขา (กระทรวงศึกษาธิการ 2519 : 339)
นอกจากนี้ยังมีผลทำให้เจตคติของประชาชนที่มีต่อการเกณฑ์ทหารดีขึ้น ลดปัญหาการหลีกเลี่ยงการเกณฑ์
ทหารซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ในปัจจุบันด้วยการสร้างภาพพจน์ใหม่ว่า ในช่วงระยะเวลาที่เข้ามารับราชการ
ทหาร 2 ปี กองพลประจำกรมจะได้รับความรู้ต่าง ๆ ติดตัวไป บุคคลที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้
นอกจากจะได้ทักษะในการเป็นทหารรับใช้ประเทศชาติแล้ว เขาก็มีความรู้เพิ่มเติมด้านวิชาชีพ
สามารถอ่านออกเขียนได้จนได้รับประกาศนียบัตรเทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลับไปค่าย เมื่อปลดจาก
ทหารกองประจำกรมไปแล้ว เขาจะกลายเป็นกองทุนที่มีคุณภาพ (สำนักงานทหารพัฒนาการ
2526 : 7)

สำนักงานทหารพัฒนาการ กองอำนวยการกลาง สำนักบัญชาการทหารสูงสุด (สทพ.กรป.
กลาง) มุ่งดำเนินการขจัดความไม่รู้หนังสือในหน่วยทหารโดยทหารตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ร่วมกับ
กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ โดยเห็นว่าหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
เป็นหลักสูตรที่เหมาะสมในการสอนหนังสือสำหรับทหารเกณฑ์ที่ไม่รู้หนังสือ หรือไม่จบประถมศึกษาปีที่ 4
อีกทั้งใช้เวลาเรียนน้อยประมาณ 200 ชั่วโมง ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับประกาศนียบัตรชั้นประถม
ปีที่ 4 และครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจะต้องเข้ารับการอบรมก่อน (กรมการศึกษา
นอกโรงเรียน 2525 : 59 - 60) สำนักงานทหารพัฒนาการจึงได้เปิดอบรมหลักสูตรครูสอนการ
ศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้น โดยผลิตครูออกเป็น 2 ระดับ คือ นายทหารสัญญาบัตร เพื่อกลับ
ไปดำเนินการขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วยของตน โดยทำ

หน้าที่เป็นนายทหารโครงการหรือฐานะครูใหญ่ของโรงเรียนและทำการสอนเป็นครั้งคราว อีกกรณีหนึ่ง คือ สำหรับนายทหารประทวน ผู้สำเร็จการศึกษาจะกลับไปทำหน้าที่ครูโดยตรง (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2523 : 7)

ในปัจจุบัน สำนักงานทหารพัฒนาการ กรป.กลาง ได้เปิดการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จสำหรับชาวพื้นราบทั่วไป และสำหรับผู้ใช้ภาษาอาวี ให้แก่นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 - 2526 รวมทั้งหมด 32 รุ่น และปรากฏว่ามีหน่วยทหารทั้งกองทัพบก กองทัพเรือและกองทัพอากาศ เปิดโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นที่หน่วยของตนรวม 27 โรงเรียน มีผู้สำเร็จการศึกษาจากหน่วยไปแล้ว 3,869 นาย

จากสรุปผลการสัมมนาครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหาร 3 เหล่าทัพ ณ กรป.กลาง ปี พ.ศ. 2523 (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2523 : 5) พบว่า

- 1) บุคลากรในการดำเนินการมีน้อย ไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานไม่ไคลเท่าที่ควร
- 2) หน่วยส่งบุคคลเข้ารับการอบรมไม่ตรงกับสายงาน ทำให้สูญเสียงบประมาณโดยใช่เหตุ เพราะกลับไปแล้วไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เป็นประโยชน์

- 3) ผู้ที่ผ่านการอบรมแล้ว มีความจำเป็นต้องออกปฏิบัติราชการในสนาม

- 4) ภารกิจของหน่วยมีมากอยู่แล้ว

- 5) ผู้บังคับหน่วยบางแห่งขาดความสนใจ

- 6) ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทุกหน่วยเข้าใจถึงความสำคัญ และเป้าหมายของโครงการ

- 7) เนื่องจากงานสอนหนังสือเป็นงานรอง ครูต้องเสียสละเวลามาทำการสอน ถ้า

สอนกลางวันมีผลกระทบกระเทือนต่องานประจำ กลายเป็นบุคคลที่ผู้บังคับบัญชาลืมและถูกตำหนิ

ถ้าสอนกลางคืนจะมีผลกระทบต่อการอดหลับ ผู้สอนจะต้องมีความเสียสละและความตั้งใจสูง

จากปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินงานนั้น ย่อมก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา จนไม่สนอง

ความต้องการของครูผู้สอน จึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

ใหม่คุณภาพและประสิทธิภาพเท่าที่ควร ครูผู้สอนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้คุณภาพ

ด้านวิชาการในโรงเรียนผู้ใหญ่ดีขึ้นหรือคงอยู่ ถ้าครูผู้สอนมีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้คุณภาพ

ดีขึ้น (พิภพ กาญจนะ 2519 : 5)

จากสภาพการณ์เช่นนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีชั้นพื้นฐาน ในหน่วยทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ เพื่อไ้ทราบถึง สภาพปัญหาและความต้องการในคานต่าง ๆ ของครูผู้สอน อันจะเป็นข้อมูลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบต่องานนี้ นำไปปรับปรุงแก้ไขให้งานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาปัญหาของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีชั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ได้แก่ ปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอนและปัญหาหลักสูตร
2. เพื่อศึกษาความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีชั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ได้แก่ ความต้องการด้านวิชาการ และความต้องการทางคานขวัญและกำลังใจในการทำงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีชั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร โดยจำแนกตามเหล่าทัพ ระดับข้าราชการทหาร วุฒินิวิชาชีพครู ประสบการณ์ในการสอน และอายุราชการ
4. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีชั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร โดยจำแนกตามลักษณะตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ เหล่าทัพ ระดับข้าราชการทหาร วุฒินิวิชาชีพครู ประสบการณ์ในการสอน และอายุราชการ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีชั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ซึ่งจะ เป็นแนวทางเสนอแนะต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์ร์จีชั้นพื้นฐาน ไ้ค่นำไปประกอบการพิจารณาวางแผนปรับปรุงการจัดบริการและให้การสนับสนุนครูผู้สอน ตามระดับความสำคัญมากน้อยของปัญหา และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยทหารและสอดคล้องกับความ

ต้องการของครูผู้สอน อันจะส่งผลในด้านการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำในปี พ.ศ. 2527 ช่วงที่เก็บข้อมูลอยู่ในระหว่างเดือนมิถุนายนถึง
กรกฎาคม จำกัดอยู่ในขอบเขตประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร 3 เหล่าทัพ ทั่วประเทศ จำนวน 200 คน จาก 27 โรงเรียน การวิจัย
ครั้งนี้ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดตามเหล่าทัพ
สุ่มมาร้อยละ 76.5 ของประชากร เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 153 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เหล่าทัพ แยกเป็นกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

2.1.2 ระดับข้าราชการทหาร แยกเป็น 2 ระดับ คือ นายทหารสัญญาบัตรและ

นายทหารประทวน

2.1.3 วุฒิในวิชาชีพครู แยกเป็น 2 กลุ่ม คือ มีวุฒิกู กับไม่มีวุฒิกู

2.1.4 ประสบการณ์ในการสอน แยกเป็น 3 กลุ่ม คือ 2 ปี 2-4 ปี และ

4 ปีขึ้นไป

2.1.5 อายุราชการ แยกเป็น 3 กลุ่ม คือ ต่ำกว่า 5 ปี 5-10 ปี และ

10 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ปัญหาของครูผู้สอนแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ปัญหาทั่วไป ปัญหา
การเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร

2.2.2 ความต้องการของครูผู้สอน แยกเป็น ความต้องการทาง
 วิชาการ และความต้องการทางบ้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน จึงได้นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ดังต่อไปนี้

1. ปัญหา หมายถึง สภาพการณ์หรือสิ่งที่ครูผู้สอนประสบอยู่ และเห็นว่าทำให้การเรียนการสอนไม่ไคลคลีเท่าที่ควร ในการศึกษาคครั้งนี้ได้แบ่งปัญหาเป็น 3 ด้าน คือ

1.1 ปัญหาทั่วไป ได้แก่ ปัญหาที่เกี่ยวกับความร่วมมือ การประสานงาน อาคารสถานที่เรียน เงินค่าตอบแทน เป็นต้น

1.2 ปัญหาการเรียนการสอน ได้แก่ ปัญหาคุณภาพการสอน แหล่งค้นคว้าหาความรู้ เทคนิคการสอนผู้ใหญ่ พื้นฐานความรู้ของนักศึกษา เป็นต้น

1.3 ปัญหาหลักสูตร ได้แก่ ระยะเวลา และเนื้อหา เป็นต้น

2. ความต้องการ หมายถึง สิ่งหรือสภาพการต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนเห็นว่า มีความจำเป็นที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานต่อไป ในการศึกษาคครั้งนี้ ได้แบ่งความต้องการออกเป็น 2 ด้าน คือ

2.1 ความต้องการทางด้านวิชาการ ได้แก่ ต้องการเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ สมรรถภาพในการปฏิบัติงาน และแนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา ต้องการอุปกรณ์การสอน ต้องการการแนะนำช่วยเหลือจากผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ เป็นต้น

2.2 ความต้องการทางบ้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน ได้แก่ ต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหาร ต้องการการเยี่ยมเยียนและให้ค่าแนะนำอย่างสม่ำเสมอจากศึกษานิเทศก์ ต้องการค่าตอบแทนเพิ่มเติม รวมถึงสวัสดิการและความสะอาดในการทำงาน เป็นต้น

3. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ขึ้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ซึ่งผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จากสำนักงานทหารพัฒนาการ กรป. กลางแล้ว

4. โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จชั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร หมายถึง โรงเรียนที่นายทหารโครงการขออนุมัติจัดตั้งขึ้นในหน่วยของตน เพื่อให้การศึกษาแก่ทหาร กองประจำการ ภายในหน่วย

5. หลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ หมายถึง หลักสูตรที่สำนักงานทหารพัฒนาการ กรป. กลาง จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้แก่นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนจากหน่วยต่าง ๆ 3 เหล่าทัพเกี่ยวกับวิธีการสอนผู้ใหญ่ เป็นระยะเวลา 4 สัปดาห์ เพื่อกลับไปเพิ่มพูนความรู้แก่นักการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จแก่ทหาร กองประจำการต่อไป

6. หน่วยทหาร หมายถึง สถานที่ตั้ง แต่ละหน่วยงานทหาร 3 เหล่าทัพ ของกระทรวงกลาโหมที่มีอยู่ทั่วประเทศ

7. เหล่าทัพ หมายถึง กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

8. นายทหารสัญญาบัตร หมายถึง นายทหารที่มีระดับยศตั้งแต่ ร้อยตรี เรือตรี และเรืออากาศตรีขึ้นไป

9. นายทหารประทวน หมายถึง นายทหารที่มีระดับยศตั้งแต่ จ่าสิบเอก พันจ่าเอก และพันจ่าอากาศเอก ลงมาจนถึง สิบตรี จ่าตรี และจ่าอากาศตรี

10. นายทหารโครงการ หรือครูใหญ่ หมายถึง นายทหารสัญญาบัตรที่ผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ และเป็นผู้ขออนุมัติดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จชั้นพื้นฐานในหน่วยของตน

11. ทหารกองประจำการ หรือทหารเกณฑ์หรือพลทหาร หมายถึง ชายฉกรรจ์ที่มีอายุครบ 20 ปี บริบูรณ์ ที่ถูกราชการเรียกตัวให้มาเข้ารับราชการทหาร มีกำหนด 2 ปี (เสด็จ รัชชลักษณะ 2526 : 55)

12. ข้าราชการทหาร หมายถึง ทหารประจำการ ซึ่งรับราชการตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนดแถมเป็น นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน

สมมติฐานในการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีปัญหาความขัดแย้งทั่วไป ด้านการเรียนการสอน และด้านหลักสูตรแตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่มีระดับข้าราชการทหารต่างกัน มีปัญหาค้นหาทั่วไป ด้านการเรียนการสอน และงานหลักสูตรแตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีปัญหาค้นหาทั่วไป ด้านการเรียนการสอนและงานหลักสูตรแตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาค้นหาทั่วไป ด้านการเรียนการสอน และงานหลักสูตรแตกต่างกัน
5. ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีปัญหาค้นหาทั่วไป ด้านการเรียนการสอน และงานหลักสูตรแตกต่างกัน
6. ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการ และด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
7. ครูผู้สอนที่มีระดับข้าราชการทหารต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการ และด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
8. ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการ และด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
9. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการ และด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน
10. ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการ และด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน .

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องในการศึกษาครั้งนี้ แยกกล่าวเป็น 5 ตอนคือ (1) ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จ (2) การดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จในประเทศไทย (3) การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารของไทย (4) ผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จ และ (5) ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของครู

ความเข้าใจเบื้องต้นเกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จ

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จ ที่ให้แนวคิดพื้นฐานสำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

✓ ความเป็นมา

การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในประเทศไทย เป็นผลมาจากการสำรวจสำมะโนประชากรในปี พ.ศ. 2480 ซึ่งพบว่า ผู้มีอายุตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 68.8 รัฐบาลจึงเริ่มทรงค้ำจัดการไม่รู้หนังสือ โดยออกพระราชกำหนดบังคับให้คนไทยทุกคนต้องเข้ารับการศึกษาขั้นต้น เรียกว่า การศึกษาขั้นมูลฐาน แต่มีอุปสรรค คือ อัตรากำลังออกกลางคันอยู่ในระดับสูงและการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการในการดำรงชีวิตของประชาชน การดำเนินการในระยะต่อมาจึงได้นำแนวคิดขององค์การยูเนสโก ซึ่งเป็นผลจากการประชุมที่กรุงเอเธนส์ ประเทศอิหร่าน เมื่อเดือนกันยายน 2508 มาใช้ โดยถือหลักว่า การสอนให้อ่านออกเขียนได้ อย่างเดียวไม่เป็นการเพียงพอ เพราะไม่สามารถช่วยให้ผู้เรียนอยู่ดีกินดีได้ ควรเพิ่มการสอนทักษะเกี่ยวกับอาชีพที่คนในท้องถิ่นนั้นทำอยู่ควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียนจะได้นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ปรับปรุงอาชีพและความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น จึงได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรและเริ่มทดลองที่จังหวัดลำปาง ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2511 (สมมิตร ศรีนิตม 2520 : 11 - 12) แม้ว่า

จะได้ผลกว่าการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ที่เคยดำเนินการตาม แต่ก็มีปัญหาต่าง ๆ มาก เพราะเมื่อมีการประเมินผลโครงการ พบว่า ผู้เรียนมีความสามารถเพียงขั้นการอ่านออกเขียนได้เท่านั้น แต่ทางด้านอาชีพที่ควร ได้มีน้อยมาก ทั้งนี้เพราะครูไม่มีความมั่นใจที่จะสอนด้านอาชีพ เนื่องจากไม่เคยฝึกมาก่อน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 4 - 5)

ในปี พ.ศ. 2513 องค์การศึกษานานาชาติ (World Education) ได้จัดสัมมนาการศึกษาผู้ใหญ่และการวางแผนครอบครัว ที่กรุงนิวเดลี ประเทศอินเดีย โดยให้ชื่อว่า "โครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ" (Seminar for Adult Literacy Program) และประเทศไทยได้นำแนวคิดนี้มาปรับปรุงแก้ไข เป็นโครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โดยเน้นในเรื่องการฝึกให้ผู้เรียนรู้ปัญหา และรู้จักตัวเอง รู้จักสังคม และรู้จักการที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหานั้น ๆ เพื่อจะได้ตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม เป็นการสอนให้เป็นคนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่วนการอ่านออกเขียนได้ เป็นเป้าหมายรองลงมา ได้ทำการทดลองที่จังหวัดลำปางและแพร่ จากการประเมินผลพบว่า สามารถช่วยให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และรู้จักคิดตัดสินใจแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าโครงการนี้สามารถตอบสนองความต้องการของประเทศในเรื่องการพัฒนาประชาชนในชนบทได้เป็นอย่างดี จึงขยายการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จไปตามจังหวัดต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศ ในปัจจุบันได้จัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จหลายประเภท ซึ่งได้แก่ ประเภท ชั้นเรียน ประเภทอาสาสมัครเดินสอน ประเภทนักศึกษาวิทยาลัยครูสอน ประเภทพระภิกษุสอน ประเภทในหน่วยทหาร และสำหรับชาวเขา (สุนทร โคตรบรรเทา 2526 : 35 - 38) ยิ่งไปกว่านั้น ยังได้ขยายในระดับสูงขึ้น คือการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3 - 4 อีกด้วย (วีระชัย มีชอบธรรม 2519 : 25) /

ความหมายและปรัชญา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2518 : 5) ได้ให้นิยามของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ว่าการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จเป็นการศึกษาที่จัดเพื่อให้ผู้ใหญ่ได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียน ซึ่งจะช่วยให้เขาสามารถปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจ และสังคมให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังต้องการให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ทางเกษตรกรรมแผนใหม่ และความรู้ด้านอื่น ๆ เพื่อช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้สูงขึ้น มีฐานะทางการเงินที่มั่นคง มีความรู้เกี่ยวกับการอนามัยและวางแผน

ครอบครัวยังมีสุขภาพพลานามัยแข็งแรง มีความรับผิดชอบค้ำหน้าที่พักเมือง และสามารถอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เพื่อประโยชน์ในการค้นคว้าหาความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

ปรัชญาในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เร่จในประเทศไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่ได้มาจากแนวคิดของ โกวิท วรพิพัฒน์ (2518 : 8 - 9) ที่เชื่อว่า "มนุษย์เราทุกคนต้องการความสุขและจะมีความสุขได้เมื่อตนเองและสิ่งแวดล้อมกลมกลืนกัน" บุคคลที่มีลักษณะดังกล่าว คือ คนที่ "คิดเป็น" (โกวิท วรพิพัฒน์ 2518 : 8) ซึ่งหมายถึง บุคคลที่สามารถรู้และเห็นปัญหา เห็นสาเหตุและที่มาของปัญหานั้น ๆ สามารถเลือกทางแก้ปัญหาคู่ที่เหมาะสม โดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเองและสิ่งแวดล้อมอื่นมาประกอบการพิจารณา โดยธรรมชาติคนเรามีความคิดเป็นอยู่แล้ว แต่เนื่องจากสังคมและสิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นการศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยให้คนสามารถปรับตัว และดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพได้

จากแนวคิดและปรัชญาดังกล่าว กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ได้วางจุดมุ่งหมายของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เร่จไว้ 3 ประการคือ (1) เพื่อส่งเสริมให้รู้ปัญหา รู้จักคิดที่ตัดสินใจ แก้ปัญหาให้เหมาะสมกับสภาพ อันจะเป็นแนวทางให้สามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเป็นพลเมืองดีของชาติ (2) เพื่อให้รู้จักใช้บริการจากหน่วยงาน ส่งเสริมการกินดี อยู่ดีในสาขาต่าง ๆ เช่น บริการการสอบวิชาชีพอนามัย การวางแผนครอบครัว เกษตร และเพื่อให้รู้จักหาทางที่จะแสวงหาความรู้และบริการนั้น และ (3) เพื่อให้เรียนรู้หนังสือ อ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น อันจะใช้เป็นเครื่องมือในการหาข้อมูล ความรู้ใหม่ ๆ ในการที่จะช่วยคิด แก้ไขปัญหาอันจะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 1)

หลักสูตร แบบเรียน คู่มือครู

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนแบบเบ็คส์เร่จ สร้างขึ้นจากสภาพปัญหาของประชาชน แบ่งเป็น 4 หมวดวิชา ได้แก่ เกษตรและการทำมาหากิน อนามัยครอบครัว เศรษฐกิจ และที่พักเมือง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 13) ส่วนแบบเรียนอาศัยแนวความคิดที่คัดเลือกไว้ในหลักสูตร เป็นพื้นฐานในการพิจารณา รูปลักษณะของแบบเรียนจัดทำเป็นแผนปฐมนโยบายเป็นรูปภาพและคำหลักเพื่อใช้เป็นสื่อในการตั้งประเด็นอภิปรายปัญหา คำนึงถึงของแผนเรียนเป็นข้อความเนื้อหา ซึ่งผู้ทำแบบเรียนคาดว่า การอภิปรายของนักศึกษาน่าจะเป็นทำนองนั้น ช่วยฝึก

ทักษะในการอ่าน และ เขียนให้แก่วัยเรียน นอกจากนี้ยังมีแบบฝึกหัดภาษาไทยและคณิตศาสตร์ เพื่อช่วยผู้เรียนในเรื่องการฝึกทักษะการอ่าน เขียน การถาม-ตอบปัญหา และการคิดเลข ซึ่งเป็นแบบฝึกหัดที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหา

การทำแบบเรียนเป็นแผ่นเลิว ก็เพื่อจะได้ไม่ทำให้ผู้ใหญ่ว่างมาเรียนต่อแต่ใจต้องเรียนหนังสือเล่มโต และจะเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาให้เรียนอย่างสบายใจ เกิดความภาคภูมิใจ และเพื่อเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมเนื้อหาหรือคั้งแผนเรียนออกไ้จ่ายตามความต้องการของท้องถิ่น

(กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 48)

ทางค้ำนคู่มือครู ได้จัดทำเป็นแผ่นเลิวคล้ายแบบเรียน โดยมีภาพ คำหลัก และเนื้อหา อยู่ในค้ำนเดียวกัน ส่วนอีกค้ำนหนึ่งกล่าวถึงที่มาของแบบเรียน ความมุ่งหมายและหัวข้อที่ควรอภิปราย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอนของครู (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 51)

ชั้นเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จนี้ จะเปิดสอนในช่วงเวลาที่นักศึกษาว่างจากงานอาชีพ ชั้นเรียนจะเปิดตอนกลางวันหรือกลางคืนก็ได้ แล้วแต่ที่นักศึกษาและครูจะตกลงกัน การสอนตลอดหลักสูตรใช้เวลาเรียน 200 ชั่วโมง หรือประมาณ 6 เดือน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 67)

การเรียนการสอน จะฝึกการอภิปรายกลุ่มเป็นหลัก เพราะเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ตามธรรมชาติ เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาคิดเอง ลขบทบาทครู เปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทมากที่สุด ครูมีหน้าที่คล้าย "ที่ปรึกษา" ในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ และเสนอแนะคำถามนำอภิปราย นักศึกษาจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้อมูล และหาความจริง เพื่อหาคำตอบที่ถูกต้องที่สุด นักศึกษามีเสรีภาพในการพูดเต็มที่ รู้จักวิจารณ์ตนเองและรับฟังผู้อื่น วิจารณ์ตน ภายในกลุ่มอภิปรายจะมีการเลือกประธานและเลขานุการมาทำหน้าที่ตำแหน่ง เหล่านี้จะหมุนเวียนกันไป ปัญหาบางประการที่หาคำตอบไม่ได้จะมีการเชิญวิทยากรหรือผู้รู้มาพูด หรือบางทีก็มีการทดลองดูก่อน แล้วจึงสรุป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 52)

ขั้นตอนการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน คือ สร้างบรรยากาศการนำเข้าสู่บทเรียน การอภิปรายเนื้อหา การสอนภาษาไทย การสอนคณิตศาสตร์ และกิจกรรมสรุป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 34 - 37)

✓ หลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

การเรียนรู้ถือว่าเป็นกระบวนการศึกษาตลอดชีวิต ทั้งนี้เพราะความรู้และข้อเท็จจริงในโลกมีมากมาย นับวันที่จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ บุคคลที่ต้องการดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขพอสมควรนั้น จำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลา การศึกษาจึงไม่ใช่เป็นเรื่องที่จะต้องจำกัดอยู่เฉพาะแต่ในโรงเรียนเท่านั้น จะต้องรวมไปถึงการให้การศึกษาแก่ผู้อยู่นอกระบบโรงเรียนด้วย การจัดการเรียนการสอนทั้งหลายนี้ จะเห็นได้ว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทและความสำคัญมากคนหนึ่ง แต่การจัดการศึกษาผู้ใหญ่ในปัจจุบันได้เน้นในเรื่องกระบวนการเรียนรู้ และทักษะที่ควรจะมีในบุคคลเพื่อสามารถเรียนรู้และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอมากกว่าที่จะเน้นเรื่องการสอน ครูผู้สอนผู้ใหญ่จึงมีลักษณะ เป็นผู้จัดให้เกิดบรรยากาศและกระบวนการเรียนรู้มากกว่าการเป็นผู้สอน ฉะนั้นการจะสอนผู้ใหญ่ให้ใคร่ครวญ ครูจึงจำเป็นต้องเข้าใจผู้ใหญ่ที่มาเรียนให้ดี จะต้องเข้าใจการจัดสิ่งแวดล้อมเข้าใจสร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

เด็กกับผู้ใหญ่มีความแตกต่างกันในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกายหรือด้านจิตใจ โมหัมหมัด อับดุลกาเดร์ (กรมสามัญศึกษา 2515 : 19) กล่าวว่า "เมื่อเราสอนเด็ก เราจะต้องคำนึงถึงร่างกายและสมองของเด็กที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ แต่เมื่อเราสอนผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงความเสื่อมทางร่างกายของผู้ใหญ่ด้วย"

ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะมีอายุมากเพียงใด ย่อมมีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ก็หากเขาได้เรียนตามวิธีการของเขา ซึ่งย่อมจะแตกต่างไปจากวิธีการเรียนของเด็ก เพราะผู้ใหญ่เป็นผู้มีความคิดเป็นของตนเอง มีประสบการณ์อย่างมาก มีความรับผิดชอบ มีเหตุผล และมีความสนใจในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ทันสมัย ฉะนั้นในการให้ความรู้แก่ผู้ใหญ่จึงต้องคำนึงถึงเรื่องดังกล่าว (อศิศักดิ์ ศรีภูมิ 2520 : 15)

มานพ กาลละดี (กรมสามัญศึกษา 2515 : 97 - 107) ได้กล่าวถึงหลักการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้ว่า ผู้ใหญ่จะเรียนได้ก็เมื่อเขาต้องการจะเรียน เขาจะเรียนเฉพาะสิ่งที่เขามีความรู้สึกรู้ความจำเป็นที่จะต้องเรียน การเรียนรู้โดยการกระทำเป็นวิธีการที่สำคัญสำหรับผู้ใหญ่ จุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ที่ปัญหาและปัญหานั้นจะต้องเป็นความจริง ผู้ใหญ่จะเรียนได้ก็ในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเอง และการสอนผู้ใหญ่ควรใช้วิธีการหลาย ๆ อย่าง เช่นเดียวกับ

กิบบ์ (Gibb) (อศิศักดิ์ ศรีภูมัย 2520 : 15) ได้เห็นว่า จุดศูนย์กลางของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อยู่ที่ปัญหาและการจัดประสบการณ์ที่มีความหมายให้แก่ผู้เรียน โดยพยายามสร้างประสบการณ์การเรียนรู้หลาย ๆ อย่างให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่เขามีความสนใจ มีความต้องการ เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ และขณะที่เรียนต้องให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความก้าวหน้าของตนเองด้วย แคพัฒนา น้อยแสงศรี ได้เน้นถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมของผู้เรียน โดยกล่าวว่า "สิ่งแวดล้อมที่ดีในการเรียนเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึงเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้ใหญ่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น" (กรมสามัญศึกษา 2515 : 67)

วิธีการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ผู้ใหญ่มีความแตกต่างกับเด็กในหลายด้าน ฉะนั้น การสอนผู้ใหญ่จึงต้องใช้วิธีการที่แตกต่างไปจากการสอนเด็ก วิธีการสอนผู้ใหญ่หลายวิธี แต่ละวิธีก็มีเทคนิคการสอนแตกต่างกัน ครูที่มีความเข้าใจย่อมสามารถเลือกวิธีสอนที่ให้ประโยชน์และเหมาะสมกับลักษณะวิชาตลอดจนสถานการณ์ การสอนอาจจะใช้วิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธีรวมกันก็ได้ ถือเป็นอันเป็นตัวอย่างวิธีการสอนผู้ใหญ่ที่นิยมใช้อยู่ในปัจจุบัน และได้นำมาใช้ในการสอนการศึกษายุใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจวบ

การสอนแบบบรรยาย (Lecture) การบรรยายเป็นวิธีการเก่าแก่ที่ใช้กันมานาน ทั้งนี้ เนื่องจากสมัยก่อนแหล่งวิชาความรู้มีจำกัด ความรู้อาจได้จากนักการศึกษาหรือครูเท่านั้น ครูเป็นผู้อภิปรายหรือให้ความรู้ตามหัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้แก่ผู้ฟัง เวลาอาจใช้มากหรือน้อยกว่าที่กำหนดให้ และอาจมีการใช้อุปกรณ์ช่วยขณะบรรยายก็ได้ ปัจจุบันแหล่งวิชากว้างขวางขึ้น มีตำราเพียงพอกับที่จะค้นคว้า มีสื่อมวลชนเป็นอุปกรณ์ให้ได้รับความรู้อย่างมากมายหลายทาง การบรรยายจึงเป็นวิธีหนึ่งที่นิยมใช้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพื่อเป็นการแนะนำ แจงขอบเขต หรือวิธีการค้นคว้า โดยปกติคนเราเรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างจากการฟังการบรรยายอันเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ต้องการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เป็นการง่ายที่จะเรียนรู้ในสิ่งสำคัญ ยิ่งถ้าผู้สอนได้เตรียมคำบรรยายไว้อย่างดี เน้นถึงจุดสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ฟังเข้าใจได้ง่ายขึ้น แต่การบรรยายก็เป็นกระบวนการทางเดียว ผู้ฟังอาจเกิดความเบื่อหน่ายได้หากการเตรียมการไม่ดีพอ ฉะนั้น จึงควรพยายามใช้อุปกรณ์บาง สอดแทรกความคิดเห็นใหม่ ๆ และให้โอกาสซักถามเพื่อเกิดความเข้าใจบ้าง

การสนทนาแบบอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เป็นการจัดกลุ่มให้ค้มีโอกาสนพบปะสนทนากันในหัวข้อที่สมาชิกทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นการ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็น ช่วยให้เกิดการตกลงตามมติของคนส่วนใหญ่ตามระบอบประชาธิปไตย และเป็นการรวบรวมพลังความสามารถ ประสบการณ์ของทุกคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน กลุ่มอาจจะมีจำนวนตั้งแต่ 6 - 20 คนก็ได้ การอภิปรายกลุ่มจะมีข้อเสียถ้าหากว่ามีคนพูดมากผูกขาดอภิปรายหรือกลุ่มจะเสียเวลาถ้าบุคคลมีพื้นฐานแตกต่างกัน เพื่อให้การ อภิปรายกลุ่มได้ผลดีจะต้องมีผู้นำที่รู้หลักการ อภิปรายพอสมควร มีเลขานุการคอยบันทึกการประชุม และหัวข้อที่จะอภิปรายก็มีความสำคัญมาก ควรเป็นเรื่องที่ผู้ร่วมอภิปรายมีประสบการณ์เดิมอยู่บ้าง โมหัมมัด อับดุลกาเคร์ (โมหัมมัด อับดุลกาเคร์ 2520 : 39) กล่าวว่า ในการสอนผู้ใหญ่ การอภิปรายกลุ่มเป็นเทคนิคที่คืออย่างหนึ่งสำหรับกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหา เพราะเป็นเทคนิคที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมอภิปรายได้ศึกษาปัญหาเอง ตรวจสอบและหาทางแก้ไขด้วย

การสนทนาแบบสาธิต (Demonstration) อาศัยหลักความจริงประการหนึ่งว่า คนเรามักจะเชื่อในสิ่งที่เขาได้พบเห็นด้วยตามากกว่าที่จะได้ยินหรือได้อ่าน ฉะนั้น การแสดงให้เห็นตัวอย่างเกี่ยวกับการทำ หรือวิธีการจัดทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพื่อให้เป็นไปตามลำดับขั้น จึงนับว่าเป็นวิธีการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ ได้ อย่าง คิววิธีหนึ่ง เพราะเมื่อมีการ แสดงหรือสาธิตแล้ว ก็จะทำให้ผู้ชมหรือผู้เรียนได้ทดลอง ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ได้สาธิตให้ชมแล้วนั้นต่อไป อย่างไรก็ตาม การสอนแบบสาธิตจะยัง เกิดผลดีก็ต่อเมื่อได้มีการ จัดสถานที่ให้เหมาะสมจัดหาและวาง อุปกรณ์ให้เรียบร้อย ผู้สาธิตได้แสดงตามขั้นตอน จากนั้นผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยมีครูควบคุม คอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด แล้วติดตามด้วยการ อภิปราย

การสนทนาแบบแสดงบทบาทจำลอง (Role Playing) การให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามบทบาทหรือชีวิตจริงต่อหน้ากลุ่ม โดยไม่มีบทเขียน ไม่เตรียมคำถามคำตอบไว้ล่วงหน้า ผู้แสดงจะมีสองคนหรือมากกว่าก็ได้ แสดงในช่วง เวลาอันสั้น เสร็จแล้วให้กลุ่มได้อภิปรายข้อคิดเห็นจากการ แสดงต่อสภาพปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่ นับว่าเป็นวิธีการ เสนอหนทางที่พอจะแก้ปัญหาหนึ่ง ๆ ได้ เพราะทำให้กลุ่มได้วิเคราะห์สภาพที่คล้ายคลึง กับความเป็นจริง ตามบทบาทนั้น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีประสบการณ์และ เจตคติต่อความคิดเห็นของคนอื่นได้เป็นอย่างดี แต่เพื่อให้การสนทนาแบบนี้ยัง เกิดผล

พึงระลึกว่าเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่จำลองขึ้นต้องเป็นสิ่งง่าย ๆ เมื่อนำมาแสดงแล้วให้ข้อคิดเห็นแก่ผู้แสดง และผู้ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ ควรเลือกใช้เป็นบางโอกาสที่มีปัญหาที่จะแสดงบทบาทจำลอง เพื่อให้ผู้ดูได้เกิดข้อคิดและแนวทางแก้ไข และเมื่อจบการแสดงบทบาทแล้วควรจะได้มีการอภิปรายสรุปข้อคิดเห็นที่ได้รับ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาที่ตนเองเจ็วกันต่อไป (นิตยา กุทธิโยธี 2517 : 13 - 28)

วิธีสอนตามที่กล่าวมานั้น เป็นเพียงส่วนหนึ่งในหลาย ๆ แบบเท่านั้น ยังมีวิธีการสอนผู้ใหญ่อีกหลายวิธีซึ่งไม่กล่าวไว้ ณ ที่นี้ แต่อย่างไรก็ตามเป็นเรื่องที่คงตระหนักอยู่เสมอว่าสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งในการเรียนการสอนก็คือ ตัวครู ดังที่ โมหิมมัท อัมบุลกาเกอร์ (กรมสามัญศึกษา 2515 : 16) กล่าวว่า "ผู้เป็นครูจะต้องเข้าใจและยอมรับนับถือความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของผู้ใหญ่ เพื่อจะได้ประสมผลสำเร็จในการสอน" ดังนั้น จึงเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เป็นเพียงเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ครูจะเลือกนำมาใช้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่าง ๆ เท่านั้น ส่วนผลสำเร็จของการใช้เครื่องมือดังกล่าวขึ้นอยู่กับตัวครูนั่นเอง

การคัดเลือก และ การอบรมครู

คุณสมบัติของครูผู้สอน ในหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดไว้ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 69)

1. ควร เป็นผู้สมัครใจที่จะทำการสอนด้วยความเต็มใจไม่มีการบังคับ
2. ควร เป็นผู้ที่มีฐานะอยู่ในท้องถิ่นนั้น หรือทำการสอนอยู่แล้วในท้องถิ่นนั้น
3. ควร เป็นผู้ที่มีวัยพอสมควร ไม่เป็นเด็กจนเกินไปนัก
4. ครูนั้นเป็นอิสระสามารถเดินทางไปเข้ารับการอบรมที่เขตใด และไม่ติด

การประชุมอบรม อ.ศ.ร. ในขณะ เปิดทำการสอน

5. มีวุฒิไม่ต่ำกว่า ป.ป. หรือ พ.ม., ป.กศ. หรือ พ.กศ.
6. แม้ไม่มีวุฒิตามข้อ 5 แต่จังหวัดพิจารณาว่ามีความสามารถสอนได้ และมีประสบการณ์เคยสอนเกิน 5 ปี และได้รับการพิจารณาเป็นราย ๆ ไปจากจังหวัดว่าเป็นผู้เหมาะสม
7. ผ่านการฝึกอบรมและได้รับประกาศนียบัตรการสอนตามหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค หรือกรมการศึกษานอกโรงเรียน

8. เป็นผู้เสียสละ รักการสอน มีความอดทน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา และรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี
9. เป็นที่รักใคร่นับถือ และรู้จักเป็นอย่างดี
10. ไม่ควรเลือกผู้ที่มีอายุสูงเกินไป หรือครูที่ขาดความกระตือรือร้น และผู้ที่ยึดถือแบบการสอนเดิมไม่ยอมเปลี่ยนแปลง
11. ไม่ควรเลือกครูหญิงที่มีอายุน้อยมาเป็นครู เพราะจะเกิดปัญหาในด้านการปกครอง และความสัมพันธ์ต่อกัน และเกิดความลำบากในการเดินทางมาสอนกลางคืน

เนื่องจากการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เร่ร่อนนั้น ใช้วิธีสอนแบบอภิปรายกลุ่มเป็นหลัก ซึ่งผิดกับการสอนในโรงเรียนภาคปกติ ฉะนั้นผู้ที่จะเป็นครูชั้นเรียนเบ็คส์เร่ร่อนนี้ จะต้องได้รับการอบรมเสียก่อนการอบรมครั้งนี้ มักจะจัดขึ้นที่ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค อบรมเป็นระยะเวลา 7 วัน ครูผู้สอนจะได้รับความรู้อย่างละเอียด เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เร่ร่อน จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เทคนิคการสอนและการประเมินผล ฯลฯ (กรมการศึกษาออกโรงเรียน 2525 : 53)

ในการสาธิตและการทดลองการสอน จะนำผู้ใหญ่ที่ไม่มีหนังสือจริง ๆ มาเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่หรือสอนกันเองระหว่างผู้เข้าร่วมอบรม ครูทุกคนจะต้องทำการฝึกสอนอย่างน้อย 1 ครั้ง ขณะอบรมจะเชิญวิทยากรสาขาอื่น ๆ มาร่วมช่วย เช่น จากสาธารณสุข เกษตรกรรม ฝ่ายปกครอง และครูที่เคยทำการสอนในโครงการนี้มาแล้ว เป็นต้น ผู้ที่สำเร็จจากการอบรมแล้วจะได้รับวุฒิบัตร และสามารถสอนในโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เร่ร่อนได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เร่ร่อน พ.ศ. 2516 (กรมการศึกษาออกโรงเรียน 2525 : 65)

นักศึกษา

คุณสมบัติของนักศึกษาตามหลักสูตร การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เร่ร่อน

1. มีอายุย่างเข้าปีที่ 15
2. เป็นผู้ไม่เคยเข้าโรงเรียนมาก่อน หรือ
3. เคยเข้าโรงเรียนแต่ไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. ไม่เป็นโรคติดต่อดังร้ายแรง หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

- 5) ไม่จำกัดเพศ
- 6) มีความสนใจและเต็มใจที่มาเข้าเรียนโดยไม่ต้องบังคับ
- 7) เป็นผู้อยู่ในฐานะที่จะปลื้มก้ามาเรียนได้ โดยไม่เกิดปัญหาขึ้นภายหลัง เมื่อเข้าเรียนแล้ว

การที่นักศึกษาจะเรียนอยู่จนจบหลักสูตรหรือไม่ ขึ้นอยู่กับสภาพการเรียนรูและบรรยากาศของการเรียน ถ้าผู้เรียนได้ประโยชน์จากชั้นเรียนมาก เขาก็อยากเรียนอยู่นาน ๆ ฉะนั้นครูเบ็ดเสร็จที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่สามารถทำให้นักศึกษาเรียนจนจบหลักสูตร ด้วยความสบายใจด้วย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 54)

การวัดผล

หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ เป็นหลักสูตรที่มีลักษณะพิเศษ มุ่งให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น และมีเนื้อหาเจาะจงต่อปัญหาของท้องถิ่น ฉะนั้นจึงมีลักษณะการวัดผลที่แตกต่างไปจากหลักสูตรอื่น ดังนี้คือ

1. การประเมินผลก่อนเรียน (Pre-test) ใช้วัดผลก่อนที่จะเริ่มเรียนนั้น นักศึกษามีความรู้เดิมและทัศนคติประเภทใดมากน้อยแค่ไหน การทดสอบนี้ดำเนินการโดยศึกษานิเทศก์หรือเจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบวัดการอ่าน เขียนภาษาไทย แบบทดสอบวัดการคิดเลข และแบบทดสอบวัดเจตคติรวม 4 ชุด
2. การวัดผลระหว่างเรียน ครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยจะต้องมีการวัดผลไม่ต่ำกว่า 3 ครั้ง ในระยะเวลา 200 ชั่วโมง ครูเป็นผู้ออกข้อสอบเอง โดยมีวิชาสอบดังนี้ ภาษาไทย (อ่านและเขียน) เลขคณิต ความรู้ที่ได้เรียนมา (เนื้อหา) และการเปลี่ยนแปลงเจตคติ (สังเกตหรือสัมภาษณ์แล้วบันทึกไว้เป็นหลักฐาน)
3. การประเมินผลหลังการเรียน (Post - test) ดำเนินการเมื่อจบหลักสูตรแล้ว เพื่อกู้ว่านักศึกษามีความก้าวหน้า หรือเปลี่ยนแปลงมากน้อยแค่ไหน ใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันที่ใช้ในการประเมินผลก่อนเรียน ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ชุดเดียวกัน

การประเมินผลทั้ง 3 แบบนี้ ดำเนินการเพื่อวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนเท่านั้น ไม่มีผลต่อการตัดสินให้-ตก แต่ประการใด ครูผู้สอนมีอำนาจเต็มที่ในการที่จะตัดสินว่าใครควรได้รับประกาศนียบัตร

โดยยึดหลักสูตรของการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ซึ่งกำหนดระยะเวลาเรียนไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง และนักศึกษาจะต้องมีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 70 % ของเวลาเรียนทั้งหมด จึงจะมีสิทธิ์รับประกาศนียบัตรได้ ถ้านักศึกษามีเวลาเรียนไม่ครบ 70 % หากครูผู้สอนเห็นว่านักศึกษามีความตั้งใจเรียนดี และได้รับความรู้แล้วพอสมควร ครูต้องสอนชดเชยให้จนมีเวลาเรียนถึง 70 % ก่อน จึงจะเสนอให้รับประกาศนียบัตรได้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525 : 73 - 74)

การดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในประเทศไทย

การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้สำหรับผู้เรียนในชนบทนั้น เป็นหลักสูตรเทียบเท่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีศักดิ์และสิทธิ์เท่ากับประกาศนียบัตรที่ได้รับจากโรงเรียนภาคปกติทุกประการ ปัจจุบันมีจัดอยู่หลายประเภทสำหรับชาวชนบททั่วไป และชาวเขา เป็นหลักสูตร 200 ชั่วโมง นอกจากหลักสูตรสำหรับชาวเขาจะใช้เวลาเรียน 250 ชั่วโมง กิจกรรมที่จัดอยู่มี 6 ประเภท (สุนทร โคตรบรรเทา 2526 : 35 - 39) ได้แก่

1. ประเภทชั้นเรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทชั้นเรียนนี้ เปิดสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบททั่วไป และใช้ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนภาคปกติ ที่ผ่านการอบรมครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมาแล้วเป็นครูสอนในตอนเย็น และกลางวัน โดยครูผู้สอนจะได้รับเงินค่าสอนในอัตราชั่วโมงละ 30 บาท และจ่ายให้เป็นรายเดือน ครูมีฐานะเป็นลูกจ้างชั่วคราว ชั้นเรียนประเภทนี้จะมีจำนวนผู้เรียนประมาณ 30 คน จึงจะอนุญาตให้เปิดทำการสอนได้ ปัจจุบันนี้มีการดำเนินการสอนอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศประมาณ 40 กว่าจังหวัด และมีห้องเรียนประมาณ 600 ห้องเรียน

2. ประเภทอาสาสมัครเดินสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทนี้ ไม่มีชั้นเรียนประจำ แต่จะใช้สถานที่ต่าง ๆ เป็นที่สอนแล้วแต่จะหาได้ อาจเป็นบ้านครูผู้สอน บ้านผู้เรียน ศาลาประชาคม ศาลากลางบ้าน ศาลาวัดหรือที่อื่นตามความเหมาะสม ซึ่งจะเปิดสอนในตอนกลางวัน เช่นเดียวกัน ครูผู้สอนประเภทนี้เรียกว่า "ครูเดินสอน" ซึ่งหมายความว่า ครูจะต้องเดินทางไปหาผู้เรียนยังหมู่บ้าน และไปอยู่ตามหมู่บ้านที่ได้รับมอบหมาย เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนและเปิดทำการสอน โดยหลักการแล้วครูเดินสอนจะต้องรวบรวมผู้เรียนให้ได้เป็นกลุ่มไม่น้อยกว่า 3 คน และการเปิดสอน

รุ่นหนึ่ง ๆ จะมีกลุ่มก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 30 คน วันหนึ่ง ๆ ครูเค็นสอนจะต้องทำการสอน ผู้เรียนประมาณสองสามกลุ่ม เมื่อใดดำเนินการสอนผู้เรียนในหมู่บ้านที่ได้รับมอบหมายจนจบตาม โครงการ หรือมีผู้จบหลักสูตรหมดทุกคนแล้ว ครูเค็นสอนจะต้องย้ายไปยังหมู่บ้านอื่นต่อไปอีก ภายใน อำเภอ หรือเขตที่ได้รับมอบหมายภายในจังหวัดนั้น ครูเค็นสอนมีฐานะเป็นลูกจ้างชั่วคราว แต่ได้รับเงินค่าตอบแทนตามวุฒิ และมีค่าสมนาคุณพิเศษอีกเดือนละ 200 บาท ปกติจะมีวุฒิอย่างน้อย มีชั้นศึกษาตอนต้นขึ้นไปมาเป็นครูสอน ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องผ่านการอบรมการสอนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ เป็นเวลา 5 วันก่อนจึงจะทำการสอนได้

3. ประเภทนักศึกษาวิทยาลัยครูเค็นสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จประเภทนี้เป็นแบบเดียวกับครูเค็นสอน แต่ใช้นักศึกษาวิทยาลัยครูเป็นผู้สอน ในระหว่างที่ให้มีการขยายการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จในพุทธศักราช 2518 ผู้แทนจากกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา (ในขณะนั้น) และกรมการฝึกหัดครู รวมทั้งผู้แทนจากองค์การยูนิเซฟเห็นว่า นักศึกษาวิทยาลัยครู และอาจารย์จากวิทยาลัยครู เป็นกลุ่มที่มีพลังและคุณภาพเหมาะสมที่จะช่วยงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ ยังจะช่วยขยายโครงการการศึกษาประเภทนี้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงได้ตกลงให้นักศึกษาวิทยาลัยครู 10 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยครูจอมบึง จังหวัดราชบุรี วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา วิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช วิทยาลัยครูนครสวรรค์ วิทยาลัยครูมหาสารคาม วิทยาลัยครูลำปาง วิทยาลัยครูสกลนคร วิทยาลัยครูอุตรธานี และ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ โดยวิทยาลัยครูจะเป็นผู้คัดเลือกนักศึกษาที่ออกฝึกสอนจำนวนหนึ่ง เพื่อให้เป็นครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ โดยนักศึกษาจะได้รับคะแนนเป็นหน่วยกิตในวิชาฝึกสอนและได้รับการอบรมการสอนผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จก่อนให้ออกฝึกสอนในหมู่บ้าน ซึ่งนักศึกษาจะต้องไปอยู่ประจำในหมู่บ้าน ในการฝึกสอนตามโครงการนี้ ถ้านักศึกษารุ่นหนึ่ง ๆ ไม่สามารถสอนครบตามหลักสูตร 200 ชั่วโมง จะมีนักศึกษารุ่นต่อไปมารับช่วงสอนต่อไปจนจบ นักศึกษาที่เป็นครูสอนนี้ จะไม่ได้รับค่าตอบแทน แต่จะได้รับเงินช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟเป็นรายเดือน ๆ ละ 500 บาท ปัจจุบันนี้ไม่มีเงินช่วยเหลือดังกล่าวและวิทยาลัยครูหลายแห่งไม่ได้นำโครงการต่อเนื่องจากนี้ไปหา ในทางปฏิบัติ

4. ประเภทพระภิกษุเณรสอน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทนี้ เริ่มเปิดสอนครั้งแรกที่จังหวัดหนองคาย พระภิกษุที่สอนจะเป็นพระธรรมจาริก ซึ่งได้ผ่านการอบรมการสอนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จแล้ว ปัจจุบันได้ขยายออกไปในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน อุทัยธานี และกาญจนบุรี พระภิกษุที่ดำเนินการสอนเมื่อออกไปจาริกหมู่บ้านใด ก็จะเปิดทำการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจะตองหาผู้เรียนให้ได้ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป เพื่อทำการสอนสัปดาห์ละ 3 - 5 วัน สอนวันละ 2 ชั่วโมง สำหรับผู้เรียนมหาเถรสมาคมกำหนดว่าจะตองเป็นนักศึกษาชายเท่านั้น พระภิกษุที่ทำการสอนจะได้ค่านิตยภัตร (ค่าสอน) เป็นรายเดือน ๆ ละ 150 บาท ตลอดจนหลักสูตร 200 ชั่วโมง (6 เดือน) เป็นเงิน 900 บาท และมีค่าวัสดุอีกส่วนหนึ่งด้วย

การเปิดทำการสอนครั้งแรกที่จังหวัดหนองคายนั้น มีลักษณะเป็นแบบชั้นเรียน ซึ่งทำการสอนในบริเวณวัด แต่ได้หยุดดำเนินการสอนแล้ว ต่อมาปี พ.ศ. 2522 ได้ดำเนินการสอนขึ้นใหม่ที่วัดศรีโสภา จังหวัดหนองคาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยได้รับความร่วมมือจากศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน จังหวัดเชียงใหม่ กรมการศึกษาออกโรงเรียน และกองส่งเสริมชาวเขา กรมประชาสงเคราะห์ นักศึกษาที่เรียน ได้แก่ พระภิกษุสามเณรที่จำพรรษาอยู่ที่วัดแห่งนี้ ส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุสามเณรชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในเขตจังหวัดภาคเหนือ

5. ประเภทในหน่วยทหาร เป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ที่จัดสำหรับทหารเกณฑ์ที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ สำนักงานทหารพัฒนาการ กรมป.กลาง กองบัญชาการทหารสูงสุด ได้ร่วมมือกับกรมการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อจัดโครงการขึ้นในหน่วยทหารทุกเหล่าทัพมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 ได้เปิดเป็นห้องเรียนทดลองครั้งแรก 4 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การทหารปืนใหญ่ ลพบุรี ศูนย์การทหารราบปรามบุรี กองบิน 4 ทาคสิ และโรงเรียนพลทหารเรือสัตหีบ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทนี้ สำนักงานทหารพัฒนาการ ได้มีโครงการขยายไปสู่ทหารทุกเหล่าทัพ และจะจัดตั้งเป็นโรงเรียนถาวรในโอกาสต่อไป จึงได้มีการอบรมครูซึ่งเป็นทหารชั้นสัญญาบัตรและทหารชั้นประทวน เพื่อให้เป็นครูสอน และเจ้าหน้าที่จัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จให้แก่ทหาร เกณฑ์ในหน่วยทหาร และเหล่าทัพของตนต่อไป

6. ประเภทชาวเขา ซึ่งเป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โดยใช้ครูเณรสอนจัดสำหรับชาวไทยภูเขาในเขตภาคเหนือ โดยกรมการศึกษาออกโรงเรียนได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 และได้รับการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือทางการเงินจากองค์การเพื่อการศึกษาโลก และองค์การ

ช่วยเหลือระหว่างประเทศแห่งสหรัฐอเมริกา (ยูเอสเอ) โครงการนี้ ได้เริ่มสำหรับชาวเขาเผ่า
 แมวก่อน เป็นโครงการระยะ 3 ปี ระหว่าง พ.ศ. 2519 - 2522 และได้ขยายเวลาต่อไปอีก
 เพื่อให้ครอบคลุมไปถึงชาวไทยภูเขาเผ่าอื่น ๆ ด้วย หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จ
 ประเทนี้ใช้เวลา 250 ชั่วโมง โดยทำการสอนเวลากลางคืนคล้ายประเภทครูอาสาสมัครเกินสอน
 และมีจำนวนชั่วโมงมากขึ้น เพราะต้องใช้เวลาร่วมหนึ่งสำหรับให้ครูและนักศึกษาได้ฝึกทักษะในการ
 ใช้ภาษาไทยภาคกลาง จนผู้เรียนสามารถพูดภาษาไทยภาคกลางได้อย่างเสียก่อนจึงจะเริ่มสอน
 บทเรียนตามหลักสูตร ปัจจุบันการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จประเทนี้ได้ขยายไปถึงชาวเขาเกือบ
 ทุกเผ่า เช่น เขาม้ง (แมว) อีกอ ลีซอ เย้า ฯลฯ ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตจังหวัดภาคเหนือ เช่น
 เชียงใหม่ เชียงราย น่าน ตาก แม่ฮ่องสอน พะเยา เพชรบูรณ์ และกำแพงเพชร ในระยะ
 เริ่มแรกของการทดลองจะใช้ครูสอนเป็นชาวไทยภูเขาที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือจบการศึกษาผู้ใหญ่
 สายสามัญ ระดับที่ 4 หรือสูงขึ้น ๆ จะต้องเป็นชาวเขาเผ่านั้น ๆ ปัจจุบันไม่ได้เจาะจงเฉพาะครู
 ที่ไปหาเขา ในแต่ละเผ่า แต่จะใช้ครูที่เป็นชาวภาคเหนือ เพราะชาวเขาส่วนใหญ่สามารถพูด
 ภาษาถิ่นภาคเหนือได้ สำหรับสถานที่เรียนไม่จำเป็นต้องเป็นชั้นเรียนหรือสอนในโรงเรียนเท่านั้น
 จะใช้สถานที่ซึ่งมีอยู่แล้วในท้องถิ่นหรือมีห้องเป็นศาลากลางบ้านขึ้นมา ถ้ามีโรงเรียนประชาบาลหรือ
 โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้สร้างขึ้นก็อาจใช้สถานที่
 นั้นได้

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารของไทย

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหาร มีชื่อของใหม่สำหรับกระทรวงกลาโหม
 ทางราชการพยายามหาโอกาสให้ทหารที่เกณฑ์เข้ามาได้รับความรู้เพิ่มเติมในค่านต่าง ๆ รวมทั้งงาน
 อาชีพอยู่เสมอ ดังปรากฏตามประวัติการศึกษาในหน่วยทหารดังนี้ (คำเนียร เลชะกุล 2514 :

1 - 4)

สมัยโบราณ เริ่มตั้งแต่ไทยเรารัฐจักรรวบรวมกำลังคนจัดตั้งเป็นหน่วยทหาร ซึ่ง
 แบ่งทหารออกเป็น 2 ชนิด คือ ชนิดประจำและไม่ประจำ ทหารชนิดประจำที่เรียกว่า "ไพร่หลวง"

เท่านั้นที่มีโอกาสได้รับการศึกษาเป็นพิเศษ เกี่ยวกับความรู้หนังสือไทย เลข และงานช่างต่าง ๆ บ้าง ทั้งนี้เพราะจะคงมาอยู่กับ นอนในหน่วยทหาร เพื่อทำหน้าที่ป้องกันพระนครและพระเจ้าแผ่นดิน การอบรมวิชาหนังสือและงานช่างจึงเป็นสิ่งจำเป็น ส่วนทหารชนิดไม่ประจำนั้น เพียงแค่เรียกมาฝึก เลขขึ้นบัญชีแล้วปล่อยตัวไป จะเรียกกลับมาใช้ก็ต่อเมื่อมีสงคราม

สมัยรัชกาลที่ 5 ในตอนต้นรัชกาล ทหารที่จัดประจำอยู่ในพระนครได้รับหน้าที่ใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น ต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมเกี่ยวกับหน้าที่ทหาร ไม่มีเวลาสำหรับเล่าเรียนพิเศษ แม้แต่การรับเบี้ยเลี้ยง เงินเดือนก็ต้องใช้วิธีลงลายนิ้วมือ ทอมากิจการทหารได้รับการปรับปรุงให้เป็นกองทัพสมัยใหม่แบบยุโรป จำเป็นต้องอาศัยการอ่านออกเขียนได้มากขึ้น แต่ทหารส่วนมากก็ยังไม่รู้หนังสืออยู่นั่นเอง แม้ออกมาจะมีพระราชบัญญัติประถมศึกษาขึ้นมาใช้บังคับ กระทรวงกลาโหมก็ถือว่าเป็นหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ สมัยนี้จึงไม่ได้จัดการศึกษาใด ๆ ให้กับทหาร

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

สมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แบ่งเหตุการณ์ออกเป็น 3 ตอน คือ
 ตอนแรก ในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นั้น หลัก 1 ใน 6 ประการของคณะราษฎร คือ "รัฐบาลจะบำรุงความดีสมบูรณ์ของประชาชนในทางเศรษฐกิจ" จึงมีหน่วยราชการจัดหาทางให้ประชาชนทุกคนมีความรู้ในการทำมาหากินเป็นการถ้วน ภายในหน่วยทหารจึงได้จัดเองงาน เกษตรกรรม มาเป็นหลักในการฝึกอบรมแก่ทหารอย่างจริงจัง โดยได้กำหนดลงไปอย่างแน่นอนว่า วันพุธเป็นวันฝึกการเกษตร และทางทหารได้เปิดการอบรมนายทหารครูการเกษตรขึ้น ส่วนวิชาหนังสือไทยและเลขนั้น ปรากฏว่ามีทหารใหม่ไม่รู้หนังสือถึงร้อยละ 70 จึงได้กำหนดให้หน่วยทหารต่าง ๆ ทำการสอนเองโดยไม่ถือว่าเป็นวิชาบังคับ การเรียนทางค่านหนังสือจึงได้ลดน้อย

ต่อมารัฐบาลเร่งรัดการศึกษามากขึ้น ในปี พ.ศ. 2483 กระทรวงกลาโหมได้มีคำสั่งบังคับให้ทหารทุกคนในกองทัพบก เรือ และอากาศ ต้องมีความรู้อย่างต่ำประโยคประถมศึกษา และเน้นลงไปว่า พลทหารทุกคนต้องมีความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดนี้ จึงจะปลดเป็นกองหนุนได้ ทำให้การจัดการศึกษาในหน่วยทหารได้ผลมาก เพราะทุกคนอยากกลับบ้าน

ต่อมาในปี พ.ศ. 2488 มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐบาล บังคับบัญชาทางทหาร คนใหม่เห็นว่า การบังคับให้ทหารเรียนวิชาการเกษตรและหนังสือให้ครบตามเกณฑ์นั้นเป็นการบังคับ

จิตใจเกินไป จึงให้ยกเลิกการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารทั้งหมดสิ้นไป

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนในหน่วยทหารสมัยปัจจุบัน

ในปัจจุบัน กองทัพบก กองทัพอากาศ และกองทัพอากาศ ได้มีการสอนหนังสือสำหรับทหารที่อ่านเขียนไม่ได้ โดยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการ ดังปรากฏตามหนังสือราชการ เรื่องการดำเนินงานจัดการศึกษาผู้ใหญ่แก่ทหาร ซึ่งแต่ละกองทัพได้กำหนดไว้ลักษณะคล้าย ๆ กันคือ ให้หน่วยทหารที่สังกัดในแต่ละกองทัพ สืบรวจจำนวนทหารที่ไม่รู้หนังสือภายในหน่วยทหารของตน แล้วรายงานไปยังกองทัพที่สังกัดในแต่ละหน่วย และจะต้องจัดให้มีการดำเนินการสอน ตามหลักสูตร และประมวลการสอนผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมุ่งหมายให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้เข้ารับรอง หรือประกาศนียบัตรประถมศึกษา ส่วนเวลาเรียนนั้น ให้แต่ละหน่วยพิจารณากำหนด มีให้ชดเชยกับการฝึกทางทหารตามปกติ และพยายามใช้เวลาออกราชการสอนด้วย ใช้เวลาศึกษาให้เสร็จสิ้นภายในเวลา 1 ปี นอกจากการศึกษาทางด้านการอ่านออกเขียนได้แล้ว ทางกองทัพต่าง ๆ ยังได้จัดโครงการฝึกอบรมวิชาอาชีพให้แก่ทหารเกณฑ์อีกด้วย (วีระชัย มีชอมธรรม 2521 : 112)

ความมุ่งหมายในการให้การศึกษาผู้ใหญ่แก่ทหารกองประจำการหรือทหารเกณฑ์ ก็คงเช่นเดียวกับการศึกษาผู้ใหญ่โดยทั่วไป คือ (กรมสามัญศึกษา 2519 : 337 - 339)

1. ให้ทหารที่ขาดโอกาสได้เรียนเมื่อเป็นเด็ก ได้มาเรียนวิชาสามัญ
2. ให้ทหารได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
3. ให้ทหารได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
4. ให้ทหารได้รู้จักปรับปรุงตนเอง เพื่อยกระดับตนเองให้สูงขึ้น
5. ให้ทหารได้รู้จักรักษาวัฒนธรรมของชาติ และส่งเสริมความมั่นคงของชาติ
6. ให้ทหารเป็นคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่
7. ให้ทหารเป็นผู้นำในสังคม ในภูมิภาคของตนเพื่อเป็นพลังในการพัฒนาประเทศ

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 มาตรา 70 กำหนดไว้ว่า "กำลังทหาร ฟังใช้เพื่อการรบหรือการสงคราม เพื่อป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ และเพื่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2523 : 1)

ในแต่ละปี ทางราชการได้เรียกเกณฑ์พลเมืองเข้ามารับราชการทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ ปีละหลายหมื่นคน ซึ่งส่วนใหญ่มาจากชนบท และจะมีส่วนหนึ่งที่ยังอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ จึงทำให้ การฝึกได้ผลไม่เต็มที่ การพัฒนาทางทหารก็เช่น เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศชาติ ไม่ว่าจะเป็นด้าน โศกหรือสาขาโลกก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับคนเป็นประการสำคัญ กล่าวคือถ้าคนมีคุณภาพและพื้นฐานการศึกษาสูง การพัฒนาย่อมจะรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว เพราะพวกเขารู้เรื่องและเข้าใจง่าย สามารถ อ่านเอกสาร คำแนะนำ ตลอดจนคู่มือต่าง ๆ แล้วนำไปปฏิบัติได้ การที่ทหารกองประจำการอ่าน ออกเขียนได้และฉลาดขึ้น ไม่ใช่จะได้ประโยชน์เฉพาะส่วนตัวทหารหรือส่วนรวมของชาติเท่านั้น แต่หน่วยทหารเองจะได้ประโยชน์ เพราะสามารถฝึกสอนวิชาทหารได้ง่ายขึ้น และได้ผลดีขึ้น (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 5) เนื่องจากทหารกองประจำการเหล่านี้ มาจากทุกท้องถิ่น ทั่วประเทศ มาจากทุกระดับอาชีพ ได้มาอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มก้อนภายใต้ระเบียบวินัยของทหาร การฝึกอบรมความรู้ทั้งด้านวิชาสามัญ วิชาชีพ และความรู้ทั่วไปจะกระทำได้โดยสะดวกและประหยัด ทหารกองประจำการเหล่านี้เป็นบุคคลที่ยังอยู่ในวัยหนุ่ม มีความกระตือรือร้น เป็นกำลังผลิตที่สำคัญ ของชาติ มีความต้องการที่จะสร้างหลักฐานของตน ถ้าได้รับความรู้ดังกล่าวแล้วย่อมจะมีส่วนช่วย ในการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างมาก (สุพิศรา เพชรสุทธิ 2518 : 6 - 7)

การใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศตามแนวคิดดังกล่าว คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติหลักการ ให้ดำเนินการได้เมื่อปี 2518 ซึ่งกองบัญชาการทหารสูงสุดได้เตรียมการมาตามลำดับ และตั้ง หน่วยงานขึ้นใหม่ เมื่อ พ.ศ. 2520 ให้รับผิดชอบงานด้านนี้โดยเฉพาะ คือ "สำนักงานทหาร พัฒนาการ" (สทพ.) เป็นหน่วยขึ้นตรงของกองอำนวยการกลาง สำนักบัญชาการทหารสูงสุด (กรป.กลาง)

สำหรับกองอำนวยการกลาง สำนักบัญชาการทหารสูงสุด (กรป.กลาง) นี้เป็นหน่วย ราชการทหาร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2505 มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และ คำเนินการ เกี่ยวกับป้องกันภัยล้างความมั่นคงของชาติ ควบคู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จิตวิทยาของประเทศในท้องถิ่นทุรกันดารและในพื้นที่กำหนด เพื่อป้องกันอธิปไตยและรักษาความสงบ เรียบร้อยของประเทศ รวมทั้งมีหน้าที่เสนอแนะนโยบาย วางแผนอำนวยการประสานงาน และ คำเนินการ เกี่ยวกับการพัฒนากำลังพลของทหาร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และปฏิบัติภารกิจอื่นๆ

ที่เกี่ยวข้องกันที่ได้รับมอบหมาย มีผู้อำนวยการกองอำนาจกลาง เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ สังกัด
สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด กระทรวงกลาโหม (กองบัญชาการทหารสูงสุด 2525 : 394)

ส่วนสำนักงานทหารพัฒนาการ (สทพ.) คือ สำนักงานทหารที่จัดตั้งขึ้น ในกรป.กลาง
เมื่อปี พ.ศ. 2520 ตามคำสั่งกองบัญชาการทหารสูงสุด (เฉพาะ) ที่ 100/2520 ลงวันที่ 20
พฤษภาคม 2520 (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 1) โดยมีภารกิจดังต่อไปนี้

1. มีหน้าที่พิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับนโยบายการใช้จ่ายทหาร เพื่อ
การพัฒนาประเทศ
2. วางแผนและจัดทำโครงการเกี่ยวกับการพัฒนากำลังพลของทหาร เพื่อสนับสนุน
การพัฒนาประเทศ
3. อำนาจการและสนับสนุนการดำเนินการเกี่ยวกับการฝึกอบรมวิชาชีพแก่ทหาร
กองประจำการ และกิจกรรมของหน่วยทหาร ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ
4. ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการ

ความรับผิดชอบของสำนักงานทหารพัฒนาการ กรป.กลาง มีหน้าที่หลัก 2 ประการ คือ
การพัฒนาทหารกองประจำการ และการพัฒนาหน่วยทหาร (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 :
5 - 9)

1. การพัฒนาทหารกองประจำการ ได้ดำเนินการเป็น 2 วิธี คือ วิธีที่ 1. ดำเนินการ
เปิดหลักสูตรผลิตครูเพื่อไปทำหน้าที่ถ่ายทอด หรือเผยแพร่ความรู้ให้แก่ทหารกองประจำการของแต่ละ
หน่วย วิธีที่ 2. ได้แก่ การให้ความรู้แก่ทหารกองประจำการโดยตรง ด้วยการจัดชุดฝึกวิชาชีพ
เคลื่อนที่ออกดำเนินการตามหน่วยทหารทั่วประเทศ ซึ่งมีการดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 การผลิตครูด้านวิชาชีพ และความรู้ทั่วไป ได้แก่
  - การผลิตครูด้านเกษตรกรรมทหาร
  - การผลิตครูด้านการศึกษาระดับใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
  - การผลิตครูด้านการวางแผนครอบครัว
  - การจัดค่ายเอกสารแจกจ่ายเผยแพร่
- 1.2 การจัดชุดฝึกวิชาชีพเคลื่อนที่ เช่น
  - การจัดชุดฝึกวิชาชีพเคลื่อนที่ขนาดใหญ่

- การจัดคู่มือวิชาชีพเคลื่อนที่ขนาดเล็ก เฉพาะวิชา
- การดำเนินการตามโครงการเสริมความรู้ในหน่วยทหาร

2. การพัฒนาหน่วยทหาร คือ การส่งเสริมให้หน่วยทหารได้ทำการเกษตรในสาขาต่าง ๆ ภายในหน่วยของตน เพื่อใช้พื้นที่ว่างเปล่าของหน่วยทหารให้เกิดประโยชน์ และนำผลผลิตมาใช้ประโยชน์ภายในหน่วย ดำเนินการดังนี้ คือ

- 2.1 การสนับสนุนหน่วยในการทำเกษตร เช่น การปลูกผักสวนครัว การทำแปลงขยายพันธุ์ไม้ผล การประมง กา.เลี้ยงสัตว์ เป็นต้น
- 2.2 การแจกจ่ายวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ให้แก่หน่วยทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ
- 2.3 ศูนย์เกษตรกรรมเฉพาะเหล่าทัพ

โครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จโดยสำนักงานทหารพัฒนาการ

งานพัฒนาคนหนึ่งที่สำนักงานทหารพัฒนาการ ทร.ป.กลาง มุ่งดำเนินการ คือ การขจัดความไม่รู้หนังสือในหน่วยทหาร โดยทหาร ความจริงการสอนหนังสือไทยและเลขในหน่วยทหารสำหรับทหารกองประจำการที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มีมานานแล้ว แต่ยังคงนโยบายที่แน่นอน ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง ขาดหลักวิชา เหล่าทัพหรือหน่วยใดเห็นความสำคัญก็จะสนใจเป็นพิเศษ หน่วยที่ไม่เห็นความสำคัญก็ทำไปเท่าที่จะทำได้ ผลก็คือ ทหารที่ปลดเป็นกองหนุนในแต่ละปี ผู้ที่อ่านหนังสือไม่ออก และเขียนไม่ได้มาแต่เดิม ก็ยังคงอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้อยู่อย่างนั้น

(สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 7)

โครงการการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จที่จัดโดยสำนักงานทหารพัฒนาการ เริ่มดำเนินการเมื่อปี พ.ศ. 2521 โดยเชิญผู้แทนเหล่าทัพ และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการมาร่วมหารือ และมีข้อสรุปว่า ควรใช้หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน เพราะเป็นหลักสูตรที่เหมาะสมในการสอนหนังสือแก่พลทหารที่ไม่รู้หนังสือ หรือไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้เวลาเรียน 200 ชั่วโมง หรือประมาณ 6 เดือน แยกหลักสูตรเป็น 3 ประเภท คือ หลักสูตรสำหรับชาวพื้นราบทั่วไป หลักสูตรสำหรับชาวเขา และหลักสูตรสำหรับผู้ใช้ภาษาชาว (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2525:59)

หลักสูตรสำหรับชาวพื้นราบ ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 จนถึงปัจจุบัน ส่วนหลักสูตรภาษาชาว ได้ดำเนินการไปแล้วในปี พ.ศ. 2523 เพื่อแก้ปัญหาให้หน่วยที่มีพลทหารจากภาคใต้

ส่วนหลักสูตรชาวเขา จัดสำหรับพลทหารจากภาคเหนือที่เป็นชาวเขา มีแผนจะดำเนินงานต่อไป
ในอนาคต

ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ จะต้องรับการอบรมก่อน ซึ่งสำนักงานทหารพัฒนาการ
และกรมการศึกษาออกโรงเรียน ไ้ร่วมมือกันจัดทำหลักสูตรขึ้น โดยใช้เวลาอบรม 4 สัปดาห์
ผลิตครูออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) สำหรับนายทหารสัญญาบัตร เพื่อกลับไปดำเนินการขออนุมัติจัดตั้งโรงเรียน
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จขึ้นในหน่วยของตน โดยทำหน้าที่เป็นนายทหารโครงการหรือฐานะครูใหญ่
ของโรงเรียนและทำหน้าที่เป็นครูสอนด้วย

2) สำหรับนายทหารประทวน เพื่อกลับไปเป็นครูสอนโดยตรง โดยจะนำความรู้
ที่ได้รับไปถ่ายทอด ให้แก่ทหารกองประจำการในหน่วย ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ซึ่งเข้ามารับการ
ศึกษาในโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จที่จัดตั้งขึ้นในหน่วย โดยใช้เวลาเรียนนอกเวลา
ราชการ เป็นระยะเวลา 6 เดือน

การอบรมให้แก่ นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน จะคัดเลือกตามความสนใจและ
การสนับสนุนจากผู้บังคับบัญชาแต่ละหน่วย สำนักงานทหารพัฒนาการ กรมพล.กลาง ได้เปิดการอบรม
หลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จสำหรับชาวพื้นราบทั่วไป และสำหรับผู้ใช้ภาษาชาววิให้แก่
นายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวนจาก 3 เหล่าทัพ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 - 2526 รวมทั้งหมด
32 รุ่น ผู้ที่ผ่านการอบรมเหล่านี้ นอกจากจะสอนทหารด้วยกันแล้วยังมีส่วนช่วยสอนประชาชนที่ไม่รู้
หนังสือ ในหน่วยที่ตั้งหรือละแวกใกล้เคียงอีกด้วย (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 16)

ค่านงบประมาณ ปัจจุบันกรมการศึกษาออกโรงเรียน ให้การสนับสนุนงบประมาณให้กับครู
ผู้สอนในหน่วยทหาร โดยให้ค่าตอบแทนเป็นค่าสอนของครู ส่วนค่าวัสดุ สำนักงานทหารพัฒนาการ
ให้การสนับสนุนอยู่แล้ว ทั้งนี้ หน่วยทหารจะต้องปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการ ขออนุมัติเปิดชั้นเรียน
ต่อจังหวัด ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการทุกประการ (กรมการศึกษาออกโรงเรียน 2525:60)
นอกจากนี้ สำนักงานทหารพัฒนาการยังได้แต่งแบบเรียน เพื่อเสริมและเพิ่มเติมจากแบบเรียน
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องแบบธรรมนิยมทหารขึ้น มีอยู่ทั้งหมด
49 บท ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับทหาร เช่น ความจำเป็นในการเป็นทหาร วินัยทหารผู้บังคับบัญชาและ

การปฏิบัติตามคำสั่ง การรักษาการณ์ หน้าที่ที่ทหารทุกคนพึงปฏิบัติ เป็นต้น ซึ่งแบบเรียนในแต่ละบท จะเขียนตามแนวแบบเรียนเบ็ดเสร็จของกระทรวงศึกษาธิการ คือ มีภาพประกอบเป็นภาพถ่าย มีคำหลักใต้ภาพ มีข้อความเนื้อหา ซึ่งเขียนเป็นแบบบทเรียนสำเร็จรูปมีแบบฝึกหัดการอ่าน เขียน และคิดเลข (สุนทร โคตรบรรเทา 2526 : 48)

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ

จากการรวบรวมปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ยุทธ เศษคำรณ (ยุทธ เศษคำรณ 2518 : 259) ได้พบปัญหาของครูว่า เรื่องการขาดเรียน ของนักศึกษา ตะเกียงไม่สว่างพอและเสียบ่อย ๆ ขาดการเยี่ยมเยียนจากผู้บริหาร การศึกษา การเบิกจ่ายค่าเช่าและความไม่ปลอดภัยในการเดินทางของครูและนักศึกษา

วีระชัย มีชอพรรณ (วีระชัย มีชอพรรณ 2519 : 93) ได้สรุปประเมินผลการวิจัย โครงการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในปี 2518 พบว่าปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการออก กลางคืนของนักศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพราะเศรษฐกิจในครอบครัวไม่ดี ต้องทำงานเพื่อให้ได้เงินมา จุนเจือครอบครัว บางครั้งผู้เรียนย้ายภูมิลำเนาไปอยู่ที่อื่นบ้าง บ้านอยู่ไกลจากโรงเรียนที่เปิดสอน ไปมาลำบาก และต้องเดินทางไปประกอบอาชีพต่างถิ่นเป็นเวลานานบ้าง เหล่านี้เป็นปัญหาที่ทำให้ ผู้เรียนไม่สามารถมาเรียนได้ ซึ่งตรงกับผลการประชุมสัมมนาปัญหาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จใน เขตการศึกษา 8 ที่ สมบูรณ์ ศาลยาชีวิต (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิต 2523 : 93) ได้รวบรวมไว้ ซึ่งได้แก่ นักศึกษาต้องไปประกอบอาชีพไกลบ้าน ต้องขาดเรียนบ่อย ๆ ทำให้เรียนไม่ทัน จึงไม่ อยากรเรียน นักศึกษาต้องการพักผ่อน เพราะตรากตรำทำงานหนักมาทั้งวัน นักศึกษาบางคนเปลี่ยนกัน มาเรียน เพราะติดภาระทางอาชีพ นักศึกษาไม่ได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากผู้บริหารการศึกษา เพราะมองไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา วีระชัย มีชอพรรณ และ สุพัตรา เพชรสุทธิ (วีระชัย มีชอพรรณ และ สุพัตรา เพชรสุทธิ 2521 : 60 - 61) ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การที่ผู้ไม่รู้หนังสือมีถิ่นที่อยู่กระจัดกระจาย ทำให้การรวบรวมกลุ่มเพื่อให้ครบ ชั้นเรียนได้ยาก ปัญหาอีกประการหนึ่ง คือ เกี่ยวกับครูผู้สอน แม้จะผ่านการอบรมมาแล้วทุกคน มักใช้วิธีสอนแบบที่เคยสอนเด็ก ปัญหาเกี่ยวกับนักศึกษา ไม่กล้าพูด หรืออภิปรายแสดงความคิดเห็น เพราะวิธีสอนของครูยังไม่ดีพอที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้

สงวน พงษ์มณี ครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในจังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า ครูโรงเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ มักจะมีปัญหา ดังนี้ (1) ไม่มีเวลาเพื่อจะมาเตรียมการสอน (2) อุปกรณ์เพิ่มเติมหาได้ยาก (3) แหล่งวิชาที่จะหาความรู้เพิ่มเติมไม่มีเลย และ (4) ไม่มีความสามารถที่จะตั้งปัญหาเพื่อนำไปสู่การอภิปราย (สงวน พงษ์มณี 2517 : 38)

การสรุปปัญหาเกี่ยวกับตัวครูของ เขตการศึกษา 8 ที่ สมบูรณ์ ศาลยาชีวิตน์ รวบรวมไว้ คือ ครูขาดความเข้าใจในภูมิหลังของนักศึกษา ครูขาดประสบการณ์ในการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ บ่อยครั้งครูมักนำเอาวิธีสอนเด็กมาใช้กับผู้ใหญ่ ครูมีความลังเลในการใช้คู่มือ เพราะบางปัญหาที่ใช้ในชั้นบทนั้นเนื้อหาแตกต่างกันที่มีในบทเรียน ครูไม่มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์กัน ทำให้มีความรู้ไม่กว้างขวาง วิชาการบางอย่างครูไม่มีความรู้ ไม่สามารถหาวิทยากรให้ได้เพราะอยู่ไกล การสอนวิชาเลขคณิตครูไม่มีทักษะทำให้การสอนไม่ไคลล ครูยังขาดความรู้การสอนวิชาภาษาไทยไม่ทราบแน่ชัดว่าวิธีสอนแบบไหนที่ไคลล และการสอนแต่ง และเรียบเรียงประโยคมีหลักเกณฑ์การสอนอย่างไร (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิตน์

2523 : 110)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ประเมินการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระยะแรก (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 32) โดยวิจัยในเรื่องประสบการณ์ของครูผู้สอน พบว่า นักศึกษาที่ครูผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า มีแนวโน้มที่จะได้คะแนนภาษาไทย และเลขคณิตมากกว่ากลุ่ม ที่ครูมีประสบการณ์น้อยกว่า สมบูรณ์ ศาลยาชีวิตน์ (สมบูรณ์ ศาลยาชีวิตน์ 2523 : 113) พบปัญหาด้านการประสานงานและการประชาสัมพันธ์กับหมู่บ้านและกรรมการศึกษาน้อย ผู้นำท้องถิ่นและผู้บังคับบัญชาไม่เข้าใจความมุ่งหมายและหลักการศึกษาระบบเบ็ดเสร็จ จึงไม่สามารถให้การช่วยเหลือเต็มที่และไม่ให้การสนับสนุน ครูที่สอนบางคนถูกโยกย้ายทำให้ต้องปิดโรงเรียน ครูขาดการสนับสนุนและการบำรุงขวัญ

จากข้อค้นพบของ วิเชียร ประยูรชาติ ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสอนค้ำการเตรียมการสอน และค้ำการใช้อุปกรณ์การสอนของครูผู้สอนการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ (วิเชียร ประยูรชาติ 2520 : 74 - 79) พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิ อายุ และสถานที่ตั้งโรงเรียนตามภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีการเตรียมการสอนต่างกัน ครูที่มีการเตรียมการสอนจะมีการใช้อุปกรณ์การสอนมาก การเรียนการสอนเป็นไปเพื่อมุ่งฝึกทักษะการอ่านออกเขียนได้มากกว่าส่งเสริม

การคิดเป็น ครูผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจเทคนิคต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างไปจากการสอนเด็กและสอนผู้ใหญ่แบบสามัญ ครูที่จะเข้าใจหลักการสอนแบบเบ็คส์เสร็จและนำไปใช้ได้ตามจุดมุ่งหมาย จะต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานหรือวุฒิทางครูสูงพอสมควร แม้วาครูสอนผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จทุกคนจะต้องผ่านการอบรมหลักการและเทคนิคการสอนต่าง ๆ มาเหมือนกันก็ตาม แต่การอบรมเพียงระยะเวลา 5 - 6 วัน ย่อมไม่สามารถที่จะทำให้ครูที่มีวุฒิต่างกัน เข้าใจหลักการและนำไปใช้ได้ตามจุดมุ่งหมายเหมือนกัน โดยที่ครูที่มีวุฒิสูงย่อมเข้าใจและนำไปใช้ได้ดีกว่าครูที่มีวุฒิต่ำ ซึ่งมีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครูคานการเตรียมการสอนแตกต่างกันไปด้วย ผลที่ได้นี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สุชาติ บุคผอง (สุชาติ บุคผอง 2520 : 77) ที่พบว่า ครูสอนการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จที่มีวุฒิต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนคานการอภิปราย และคานการถามตอบแตกต่างกัน และสอดคล้องกับการศึกษาของ มนัส ภาคภูมิ (มนัส ภาคภูมิ 2520 : 63) ที่พบว่า ครูสอนการศึกษานักเรียนผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จที่มีวุฒิต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนคานการสนใจ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนแตกต่างกัน วิเชียร ประยูรชาติ (วิเชียร ประยูรชาติ 2520 : 74 - 75) ได้พบอีกว่า ครูสอนผู้ใหญ่แบบเบ็คส์เสร็จส่วนมากสอนแก่นักเรียนในเวลากลางวันด้วย ดังนั้นจึงมีเวลาในการเตรียมการสอนน้อย นอกจากว่าจะมีความกระตือรือร้นมาก จึงจะเตรียมการสอนได้ดี ครูที่มีอายุต่างกันย่อมมีความกระตือรือร้นไม่เท่ากัน ซึ่งเป็นผลให้พฤติกรรมการสอนแตกต่างกันด้วย แสดงให้เห็นว่าอายุของครู เป็นองค์ประกอบที่ทำให้พฤติกรรมการสอนคานการ เตรียมการสอนของครูแตกต่างกัน เกี่ยวกับการจัดการ เรียนการสอน มีปัญหาหรือข้อบกพร่องในด้านต่อไปนี้

- 1) ปัญหาในเรื่องแสงสว่าง บางโรงเรียนที่ไม่มีไฟฟ้าใช้ต้องอาศัยแสงสว่างจากตะเกียงที่ได้รับจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทำให้แสงสว่างไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนอย่างหนึ่ง
- 2) ระดับความรู้ของนักศึกษาในชั้นเรียนเดียวกันแตกต่างกันมาก ส่วนหนึ่งจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาแล้ว อีกส่วนหนึ่งอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เลย ทำให้ไม่สะดวกในการดำเนินการเรียนการสอน
- 3) แบบเรียนและอุปกรณ์การสอนที่ได้รับแจกจากราชการมีข้อบกพร่อง และจัดส่งไปให้ครูผู้สอนล่าช้า บางแห่งดำเนินการสอนไปนานแล้ว แต่ยังไม่ได้รับแบบเรียนและอุปกรณ์การสอน

ไม่ครบ

4) จากการสอบถามครูผู้สอน ทำให้ทราบว่าผู้หน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ ไม่ค่อยได้มาตรวจเยี่ยมและนิเทศการสอน ซึ่งอาจจะเป็นผลให้ครูผู้สอนไม่ทราบขอบพร้อม และ แนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน นอกจากนี้การไปตรวจเยี่ยมยังมีผลต่อขวัญในการทำงาน ของครู ครูจะรู้สึกอึดใจและมีกำลังใจในการสอนอีกด้วย

5) ครูได้รับเงินค่าตอบแทนล่าช้า ซึ่งอาจจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนการสอน ได้

6) การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักศึกษาทำได้ลำบาก

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการของครู

จากการรวบรวมปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดเชียงใหม่ (บุหรง เกษคำรณ 2518 : 259) พบว่า ครูต้องการความช่วยเหลือจาก ผู้บริหาร คือ การเบิกจ่ายเงินให้รวดเร็ว ขอให้เจ้าหน้าที่ผู้บริหารออกนิเทศเยี่ยมเยียนบ่อย ๆ และช่วยประชาสัมพันธ์ โฆษณาให้ประชาชนเข้ามาเรียนอย่างสม่ำเสมอ

บุหรง วัฒนะ (บุหรง วัฒนะ 2521 : 40 - 42) ได้สรุปรายงานการวิจัยการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 ในด้านทัศนะของครู ไว้ว่า ครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จส่วนมากเสนอแนะให้ปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านบริการความสะดวกในสถานต่าง ๆ คือ ควรเพิ่มเวลาเรียน เพื่อให้ได้ ผลมากขึ้น เพิ่มค่าตอบแทนให้มากขึ้น ควรเปลี่ยนกำหนดเวลาเปิดเรียนให้เป็นระยะที่ผู้เรียนว่าง จากงาน ต้องการให้เจ้าหน้าที่ทางจังหวัดออกไปเยี่ยมเยียนบ่อย ๆ ควรมีการปรับปรุงหลักสูตร วิธีการ เกี่ยวกับระเบียบราชการควรปรับปรุงให้รวดเร็วและสะดวกขึ้น และควรที่จะสนับสนุนงาน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จให้กว้างขวางแพร่หลายยิ่งขึ้น เพราะประหยัดกว่าการจัดการศึกษา ในระบบโรงเรียนในระดับที่เท่ากันทุก ๆ ด้าน แม้อุปกรณ์จะน้อยกว่าเล็กน้อย แต่ประโยชน์ที่ได้รับ มีมากอย่างน้อยเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยแก้ปัญหาให้แก่สังคมได้

จากข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและข้อคิดเห็นทั่วไป ของฝ่ายอาจารย์และ นักศึกษาวิทยาลัยครู ต่อการดำเนินการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จประเภทนักศึกษาวิทยาลัยครูสอน เห็นว่า (กรมการศึกษานอกโรงเรียน 2523 : 161 - 162)

1. ควรมีการช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอนตามโครงการนี้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะ นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีทุนทรัพย์ ในการใช้จ่ายสอยมากนัก
2. การเปิดสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ควรจะเป็นระยะเวลาที่ชาวบ้านส่วนใหญ่ วางจากงาน ซึ่งจะเป็นระยะเวลาประมาณเดือนมกราคม - มิถุนายน ซึ่งเป็นอุปสรรคสำหรับ วิทยาลัยครูอีก เพราะเป็นระยะปิดเทอม อาจจะเริ่มคนโผล่หลังจากชาวบ้านค่านาแล้ว คือ ประมาณ เดือนตุลาคม
3. นักศึกษาที่สอน ควรจะทำการฝึกสอนเฉพาะการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จอย่างเดียว เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนที่ไปจุดต่าง ๆ ซึ่งอยู่ไกลที่พักของผู้เรียนมากขึ้น และควรมีจักรยาน หรือมอเตอร์ไซด์ ช่วยในการเคลื่อนที่ให้เร็วขึ้น
4. ก่อจะทำการเปิดสอน ควรเตรียมแบบเรียน แบบฝึกหัด ตลอดจนข้อทดสอบต่าง ๆ ให้เรียบร้อยทุกอย่าง
5. ควรจะมีระยะเวลาในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้านที่จะ เปิดสอน และผู้สมัคร เข้าเรียนในโครงการให้พอสมควร
6. อาจารย์ในเทศ และอาจารย์ผู้ร่วมงานในโครงการนี้ทุกคน ควรมีโอกาสได้งานการ อบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานมาก่อนแล้วเป็นอย่างดี
7. ในการจัดการอบรมนักศึกษาก่อนออกปฏิบัติงานทุกรุ่น ควรจะได้มีเจ้าหน้าที่ จาก กรมการศึกษานอกโรงเรียนไปร่วม ซึ่งมีผลมากทางกำลังใจ เพราะอาจารย์ในวิทยาลัยอบรม ให้เหมือนการสอนในชั้นเรียนตามธรรมดา ผู้อบรมไม่ภาคภูมิใจเท่าที่ควร
8. แบบทดสอบวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน ควรใช้ภาษาชาวบ้านให้มาก ไม่ควรมี ศัพท์วิชาการมากนัก เพราะผู้เรียนยังไม่เข้าใจ และออกให้ครอบคลุมเนื้อเรื่องทั้งหมด อย่า ให้เนื้อหาซับซ้อน แบบทดสอบวัดผลนี้ควรจะเป็นของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเช่นเดียวกับ แบบเรียน และแบบฝึกหัด เพื่อให้เป็นแนวเดียวกันหมด และอาจเปลี่ยนแปลงตามเนื้อหาที่จะสอน

ให้เหมาะสมในแต่ละภาค

9) แบบเรียน ควรมีการปรับปรุงเนื้อหา เพราะบางเรื่องยากไปและนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้น้อย เช่น เรื่องบุญ บางท้องถิ่นชาวเขาทำนาโดยไม่เคยใช้ปุ๋ยมาก่อนเลย นอกจากนั้นการเรียงลำดับเนื้อเรื่องควรเริ่มจากเรื่องของตนเอง เช่น เรื่องสุขภาพอนามัย แล้วจึงค่อยออกไปถึงสิ่งรอบตัวและสิ่งที่ไกลตัวออกไป จะช่วยให้ผู้เรียนสนใจมากขึ้น

10. หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ควรจะร่วมมือประสานงานกันอย่างใกล้ชิดให้มากขึ้น เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ และเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และหลักการ ที่วางไว้ในแนวเดียวกันตลอด

สงวน พงษ์มณี (สงวน พงษ์มณี 2517 : 37) กล่าวถึงการใช้อุปกรณ์การสอนกับ นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเซร์ว่า นักศึกษาแม่จะมีวัยพวยวัยแก่ไปแล้ว แต่มีความสามารถในการ จินตนาการสูง ถ้าครูสามารถหาอุปกรณ์เพิ่มเติมได้ก็จะเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น นักศึกษาส่วนมาก สนใจข่าวสารทางหนังสือพิมพ์มากถ้าครูสามารถนำไปประกอบการสอนได้ทุกวันก็จะช่วยปลูกฝังนิสัย รักการอ่านที่ดีแก่นักศึกษา.

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษามัธยมศึกษาแบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ปี พ.ศ. 2527 ทั้ง 3 เหล่าทัพ มี 27 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 200 คน แยกตามเหล่าทัพ ได้ดังนี้

กองทัพบก	18	โรงเรียน	จำนวนครู	105 คน
กองทัพเรือ	1	โรงเรียน	จำนวนครู	25 คน
กองทัพอากาศ	8	โรงเรียน	จำนวนครู	70 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คัดเลือกมาจากประชากรข้างต้น ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งแบ่งออกตามเหล่าทัพและระดับข้าราชการทหาร ได้กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามกลับคืนมา รวมทั้งสิ้น 153 คน คิดเป็นร้อยละ 76.5 ของประชากร ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

เหล่าทัพ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครูทั้งสิ้น			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		สัญญาบัตร	ประทวน	รวม	สัญญาบัตร	ประทวน	รวม
1. กองทัพบก	18	36	69	105	29	53	82
2. กองทัพเรือ	1	8	17	25	5	12	17
3. กองทัพอากาศ	8	16	54	70	14	40	54
รวม	27	60	140	200	48	105	153

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบ
- ตอนที่ 2 ปัญหาของครูผู้สอน
- ตอนที่ 3 ความต้องการของครูผู้สอน

รายละเอียดของแบบสอบถามแต่ละตอน มีดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อความถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบ ได้แก่ เหล่าที่พระคัมภีร์ราชการทหาร วุฒิในวิชาชีพครู ประสบการณ์ในการสอน และอายุราชการ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบกำหนดให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความ เป็นจริงเกี่ยวกับตัวผู้ตอบ ตัวอย่างของข้อความถาม เช่น

- (๐) ท่านสังกัดเหล่าทัพ
  - กองทัพบก
  - กองทัพเรือ
  - กองทัพอากาศ
- (๐๐) อายุราชการของท่าน
  - ต่ำกว่า 5 ปี
  - 5 - 10 ปี
  - 10 ปีขึ้นไป

แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อความถามเกี่ยวกับปัญหาของครูแยกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ต้องการหลังข้อความแต่ละข้อ และในข้อสุดท้ายจะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้ระบุปัญหาที่นอกเหนือจากในแบบสอบถาม ตลอดจน

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ตัวอย่างของข้อคำถาม เช่น

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0) การสนับสนุนและเอาใจใส่ของบุ้่งคัมบัฒฐชา					
(00) ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียน					
(000) เรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)					

แบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความต้องการของครู แยกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางคานัวิชาการ และความต้องการทางคานัขวัญและกำลัใจในการทางาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีช่องให้แสดงความคิดเห็น 5 ช่อง ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด กำหนดให้ผู้ตอบเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ความต้องการหลังข้อ ความแต่ละข้อ และในข้อสุดท้ายจะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้กล่าวถึงความต้องการที่นอกเหนือจากในแบบสอบถาม ตลอดจนข้อเสนอแนะอื่น ๆ ตัวอย่างของข้อคำถาม เช่น

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(0) ท้องการให้ศึกษานินเทศกัแนะ นำช่วยเหลือเกี่ยวกับวิธีสอนในแต่ละวิชา					
(00) ท้องการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการสอน					
(000) เรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)					

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการกำหนดน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกสำหรับแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า นั้น ผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนออกเป็น 5 ระดับ เรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีปัญหาหรือความต้องการ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีปัญหาหรือความต้องการ มาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาหรือความต้องการ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีปัญหาหรือความต้องการ น้อย
- 1 หมายถึง มีปัญหาหรือความต้องการ น้อยที่สุด

วิธีสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตาม
ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาผลการวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน
โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน
2. ส่งแบบสอบถามปลายเปิด ไปยังครูผู้สอนทั้ง 3 เหล่าทัพ เหล่าทัพละ 10 คน ได้
แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร
3. สร้างข้อคำถาม โดยนำข้อมูลจากผลการวิจัย เอกสารที่เกี่ยวข้องในข้อ 1 และ
ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดในข้อ 2
4. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อตรวจแกไขความและส่วนที่ใช้ในแบบสอบถาม ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนโรงเรียน
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานมณฑลทหารบกที่ 1 และกองพลทหารม้าที่ 1 จำนวน 20 คน
เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องความหมายได้ก็เพียงใด เพื่อ
จะได้นำผลจากการทดลองมาพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถาม ให้เหมาะสมรัดกุมยิ่งขึ้น กลุ่มตัวอย่าง
ทั้ง 20 คนนี้ไม่ได้นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้ t - test และดำเนินการ
ดังนี้

1.1 เรียงลำดับคะแนนจากผู้ตอบใ้คะแนนสูงสุดจนถึงต่ำสุด แล้วตัด 25 % ของผู้ใ้คะแนนสูงและ 25 % ของผู้ใ้คะแนนต่ำ จากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

1.2 หาค่าเฉลี่ยของกลุ่มผู้ใ้คะแนนสูง และกลุ่มผู้ใ้คะแนนต่ำเป็นรายข้อ แล้วหาค่าอัตราส่วนวิกฤต $t(t - ratio)$ โดยใช้ $t - test$ นำผลวิเคราะห์มาคัดเลือกเฉพาะข้อที่อัตราส่วนวิกฤตที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่า t ทั้งหมด 1.75 ขึ้นไป มาใช้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2524 : 138)

2. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ Coefficient Alpha (Cronbach, 1970 : 161) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.875

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษากลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน เกี่ยวกับ จำนวนครูผู้สอน ชื่อ สกุล สถานที่ตั้งโรงเรียน เพื่อจัดทำและส่งแบบสอบถาม
2. จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังครูผู้สอน จากการส่งแบบสอบถามทั้งหมด 200 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์คืนมา 153 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 76.5 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

การจัดกระทำข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ออกมาใช้เพื่อการวิเคราะห์
2. นำแบบสอบถามตามข้อ 1 มาแจกแจงความถี่ในเรื่องที่ศึกษา ในด้านปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน ท่าทีทัศนะของครูผู้สอน แล้วหาค่าเฉลี่ยของคะแนน
3. หาค่าเฉลี่ยรายข้อ เพื่อจัดอันดับค่าความสำคัญของปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าความคิดเห็นดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายความว่า	มีปัญหาหรือความต้องการน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายความว่า	มีปัญหาหรือความต้องการน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายความว่า	มีปัญหาหรือความต้องการปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายความว่า	มีปัญหาหรือความต้องการมาก
ค่าเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายความว่า	มีปัญหาหรือความต้องการมากที่สุด

4. ทดสอบสมมุติฐานควยวิธีการทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. สถิติสำหรับคำนวณหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร Coefficient Alpha

(Cronbach. 1970 : 161)

$$L = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	L	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อคำถามทั้งหมด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

1.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ โดยใช้สูตร (Ferguson.

1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง

$\bar{x}$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มค่า
S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

2. สถิติในการคำนวณค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน

2.1 การหาค่าเฉลี่ย ไชสุทร (Ferguson. 1971 : 47)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ	$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2.2 การหาค่าความแปรปรวน ไชสุทร (Ferguson. 1971 : 62)

$$S^2 = \frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}$$

เมื่อ	S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
	$\sum x^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum x)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2.3 การหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ไชสุทร (ลวัน สายยศ 2524 : 77)

$$S = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	คะแนนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3. สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ใช้ t - test เพื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม ใช้สูตร

(ถวน สายยศ 2524 : 96)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่หนึ่ง
 $\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่สอง
 n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่หนึ่ง
 n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่หนึ่ง
 S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่สอง

3.2 ใช้ F - test เพื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย

มากกว่าสองกลุ่ม ใช้สูตร (ถวน สายยศ 2524 : 108)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าการแจกแจงของ F
 MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
 MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม.

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 6 ตอนตามลำดับดังนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับสถานการณ์และคุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ปัญหาของครูผู้สอน 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหา

หลักสูตร

3. เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอนทั้ง 3 ด้าน
4. ความต้องการของครูผู้สอน 2 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางด้านวิชาการ และ ความต้องการทางด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน
5. เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนทั้ง 2 ด้าน
6. ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากคำถามแบบปลายเปิด

ตอนที่ 1 รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพ และคุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบ

แบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ได้ส่งแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นครูผู้สอนโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ทั้ง 3 เหล่าทัพ จำนวน 153 ฉบับ จากจำนวน ครูทั้งหมด 200 คน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 76.5 ของประชากร รายละเอียด เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงในตาราง 2 ดังต่อไปนี้

ตาราง 2 คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. เหล่าทัพ		
กองทัพบก	82	53.6
กองทัพเรือ	17	11.1
กองทัพอากาศ	54	35.3
รวม	153	100
2. รัชข้าราชการทหาร		
นายทหารสัญญาบัตร	48	31.4
นายทหารประทวน	105	68.6
รวม	153	100

ตาราง 2 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
3. <u>วุฒิในวิชาชีพครู</u>		
มีวุฒิกูร	45	29.4
ไม่มีวุฒิกูร	108	70.6
รวม	153	100
4. <u>ประสบการณ์ในการสอน</u>		
ต่ำกว่า 2 ปี	45	29.4
2 - 4 ปี	73	47.7
4 ปีขึ้นไป	35	22.9
รวม	153	100
5. <u>อายุราชการ</u>		
ต่ำกว่า 5 ปี	13	8.5
5 - 10 ปี	41	26.8
10 ปีขึ้นไป	99	64.7
รวม	153	100

ตอนที่ 2 ปัญหาของครูผู้สอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เสนอในตอนนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของปัญหาของครูผู้สอนทั้ง 3 ด้าน ในแต่ละข้อ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการกำหนดน้ำหนักคะแนน และความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

1.00 – 1.80	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด
1.81 – 2.60	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
2.61 – 3.40	หมายถึง	มีปัญหาในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	หมายถึง	มีปัญหามาก
4.21 – 5.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด

เพื่อให้เข้าใจชัดเจน จึงได้เสนอทั้งในรูปของกราฟและค่าเฉลี่ย ของปัญหาในแต่ละข้อ แสดงในตาราง 3 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 กราฟและค่าเฉลี่ยของปัญหาในแต่ละข้อ

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ระดับของปัญหา				
		น้อยที่สุด (1.00 - 1.80)	น้อย (1.81 - 2.60)	ปานกลาง (2.61 - 3.40)	มาก (3.41 - 4.20)	มากที่สุด (4.21 - 5.00)
1. ปัญหาทั่วไป						
1.1 การสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชาของท่าน	3.49					
1.2 ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียนเบคเสร์จในหน่วย	3.47					
1.3 ความสนใจของเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาภายในหน่วย	3.19					
1.4 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งทางทหารและพลเรือน	3.30					
1.5 ความต้องการของหน่วยในการจัดกิจกรรมศึกษาผู้ใหญ่แบบเบคเสร์จ	3.39					
1.6 นโยบายของผู้บังคับบัญชาต่อการจัดกิจกรรมศึกษาผู้ใหญ่แบบเบคเสร์จภายในหน่วย	3.27					
1.7 ความเป็นเอกเทศของอาคารเรียน	3.45					
1.8 ความพร้อมของอุปกรณ์และแสงสว่างในห้องเรียน	3.30					
1.9 ค่าตอบแทนที่ได้รับ	3.00					
1.10 ความสมัครใจของผู้เรียนเฉลี่ยปัญหาทั่วไป	3.25					
	3.31					

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ระดับของปัญหา				
		น้อยที่สุด (1.00 - 1.80)	น้อย (1.81 - 2.60)	ปานกลาง (2.61 - 3.40)	มาก (3.41 - 4.20)	มากที่สุด (4.21 - 5.00)
2. <u>ปัญหาการเรียนการสอน</u>						
2.1 ทักษะของเพื่อนร่วมงานต่อการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จที่จัดขึ้นในหน่วย	3.09					
2.2 อุปสรรคการสอนแบบเบ็ดเสร็จที่กระทบวิทยากร	2.73					
2.3 ความเข้าใจในเรื่องวิธีสอนแบบเบ็ดเสร็จของครู	3.19					
2.4 ความมั่นคงของครูในการสอนแบบเรียนหมวดต่าง ๆ	3.30					
2.5 บรรยากาศในการเรียนการสอน	3.13					
2.6 เทคนิคการสอนของวิทยากร	3.39					
2.7 ความสะดวกเรื่องอุปกรณ์การสอน	3.17					
2.8 แหล่งคนความรู้เพิ่มเติม	3.12					
2.9 ความสนใจของผู้เรียน	3.38					
2.10 ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	3.57					
เฉลี่ยปัญหาการเรียนการสอน	3.21					

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ระดับของปัญหา				
		น้อยที่สุด (1.00 - 1.80)	น้อย (1.81 - 2.60)	ปานกลาง (2.61 - 3.40)	มาก (3.41 - 4.20)	มากที่สุด (4.21 - 5.00)
3. ปัญหาหลักสูตร						
3.1 ความเหมาะสมของเวลาที่กำหนดในหลักสูตร	3.15					
3.2 ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตร	3.21					
3.3 การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาสามารถทำได้	3.05					
3.4 เนื้อหาของบทเรียนสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน	3.41					
เฉลี่ยปัญหาหลักสูตร	3.20					

จากตาราง 3 สรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของปัญหาแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย คือ
 ปัญหาการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.21$) และปัญหาหลักสูตร ($\bar{x} = 3.20$)

2. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของปัญหาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง คือ ระหว่างค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 ข้อที่มีปัญหายในระดับ "มาก" มีเพียง 5 ข้อ คือ

- การสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.49$)
- ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียนเบ็ญสร์เงินหน่วย ($\bar{X} = 3.47$)
- ความเป็นเอกเทศของอาคารเรียน ($\bar{X} = 3.45$)
- ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.57$)
- ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชาและความสนใจของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.41$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้ เป็นการเปรียบเทียบปัญหาแต่ละด้านตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ และเสนอความล่าช้าดังนี้

1. จำแนกตามเหล่าทัพ
2. จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร
3. จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู
4. จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน
5. จำแนกตามอายุราชการ

1. จำแนกตามเหล่าทัพ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอนตามเหล่าทัพ คือ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ โดยเสนอเฉพาะค่าสถิติพื้นฐานและค่า F เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีปัญหาคำนับปัญหาทั่วไปกับการเรียนการสอน และค่านับสุครแตกต่างกัน ส่วนการคำนวณค่า F ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

ตาราง 4 เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามเหล่าทัพ

ปัญหา / เหล่าทัพ	สถิติพื้นฐาน			F
	N	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาทั่วไป				
กองทัพบก	82	3.2598	0.5249	4.644*
กองทัพเรือ	17	3.6765	0.3882	
กองทัพอากาศ	54	3.2815	0.5522	
ปัญหาการเรียนการสอน				
กองทัพบก	82	3.2707	0.4153	2.745
กองทัพเรือ	17	3.2235	0.1855	
กองทัพอากาศ	54	3.1167	0.3549	
ปัญหาหลักสูตร				
กองทัพบก	82	3.1555	0.5010	4.370*
กองทัพเรือ	17	3.5441	0.3450	
กองทัพอากาศ	54	3.1806	0.5373	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4 แสดงว่า ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไปและปัญหาหลักสูตรต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในปัญหาการเรียนการสอน

ในการทดสอบความแตกต่างของปัญหาทั่วไป ของครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน ผู้วิจัยใช้ Newman - Kuels เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลเปรียบเทียบดังตาราง 5

ตาราง 5 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยปัญหาทั่วไปของครูผู้สอน ที่สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	กองทัพบก	กองทัพอากาศ	กองทัพเรือ
		3.2598	3.2815	3.6765
กองทัพบก	3.2598	-	.0217	* .4167
กองทัพอากาศ	3.2815	-	-	* .3950
กองทัพเรือ	3.6765	-	-	-

$$F_{.05} (2,150), = 3.06$$

จากตาราง 5 แสดงว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพเรือ มีความเห็นว่าปัญหาทั่วไปมีระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบกและกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศกับกองทัพบก มีระดับของปัญหาทั่วไปไม่แตกต่างกัน

ในการทดสอบความแตกต่างของปัญหาหลักสูตร ของครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน ผู้วิจัยใช้ Newman - Kuels เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปราบกฏผลเปรียบเทียบดังตาราง 6

ตาราง 6 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยปัญหาหลักสูตร ของครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	กองทัพบก	กองทัพอากาศ	กองทัพเรือ
		3.1555	3.1806	3.5441
กองทัพบก	3.1555	-	.0251	* .3886
กองทัพอากาศ	3.1806	-	-	* .3635
กองทัพเรือ	3.5441	-	-	-

$$F_{.05} (2,150), = 3.06$$

จากตาราง 6 แสดงว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศ มีความเห็นว่าปัญหาหลักสูตรมีระดับสูงกว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบกและกองทัพอากาศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูผู้สอนที่ สังกัดกองทัพอากาศกับกองทัพบกมีระดับของ ปัญหาหลักสูตร ไม่แตกต่างกัน

2. จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการ เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน ตามระดับข้าราชการทหาร คือ นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน ทดสอบโดยใช้ t - test แสดงในตาราง 7

ตาราง 7 เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร

ปัญหา	นายทหารสัญญาบัตร ($N_1 = 48$)		นายทหารประทวน ($N_2 = 105$)		t
	$\bar{X}_1$	S.D.	$\bar{X}_2$	S.D.	
ปัญหาทั่วไป	3.3479	0.504	3.2981	0.549	0.53
ปัญหาการเรียนการสอน	3.3833	0.305	3.1324	0.386	3.97*
ปัญหาหลักสูตร	3.2292	0.368	3.1976	0.566	0.35

$$t_{.05} = 1.96, df = 151$$

จากตาราง 7 แสดงว่า ครูผู้สอนที่เป็นนายทหารสัญญาบัตร มีความเห็นว่าปัญหาการเรียนการสอนมีระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่เป็นนายทหารประทวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัญหาทั่วไปและ ปัญหาหลักสูตรครูผู้สอนที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน มีระดับของปัญหาไม่แตกต่างกัน

3. จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอนตามวุฒิในวิชาชีพครู คือ มีวุฒิกครู และไม่มีวุฒิกครู ทดสอบโดยใช้ t - test แสดงในตาราง 8

ตาราง 8 เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู

ปัญหา	มีวุฒิกครู ($N_1 = 45$)		ไม่มีวุฒิกครู ($N_2 = 108$)		t
	$\bar{X}_1$	S.D.	$\bar{X}_2$	S.D.	
ปัญหาทั่วไป	3.4911	0.450	3.2398	0.551	2.70*
ปัญหาการเรียนการสอน	3.3111	0.350	3.1694	0.386	2.12*
ปัญหาหลักสูตร	3.3722	0.387	3.1389	0.542	2.62*

$$t_{.05} = 1.96, df = 151$$

จากตาราง 8 แสดงว่าครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถ้าพิจารณาค่าเฉลี่ยประกอบจากกล่าวได้ว่า ครูที่มีวุฒิกครูแสดงความคิดเห็นว่า มีปัญหาทั่วไปและปัญหาหลักสูตรมีระดับสูงกว่าผู้ไม่มีวุฒิกครู ในทางตรงกันข้าม ผู้ไม่มีวุฒิกครู มีปัญหาคานการเรียนการสอนสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิกครู

4. จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอนตามประสบการณ์ในการสอน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี กลุ่มที่มีประสบการณ์อยู่ในระหว่าง 2 - 4 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไปตามลำดับ โดยเสนอเฉพาะค่าสถิติพื้นฐาน และค่า F เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตรแตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบเสนอในตาราง 9 ส่วนการคำนวณค่า F ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

ตาราง 9 เปรียบเทียบปัญหาของครูสอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ปัญหา / ประสบการณ์ในการสอน	สถิติพื้นฐาน			F
	N	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาทั่วไป				
ต่ำกว่า 2 ปี	45	3.2378	0.5597	0.733
2 - 4 ปี	73	3.3301	0.5446	
4 ปีขึ้นไป	35	3.3771	0.4809	
ปัญหาการเรียนการสอน				
ต่ำกว่า 2 ปี	45	3.1133	0.3690	2.945*
2 - 4 ปี	73	3.2205	0.4143	
4 ปีขึ้นไป	35	3.3171	0.2864	
ปัญหาหลักสูตร				
ต่ำกว่า 2 ปี	45	3.1000	0.4689	1.809
2 - 4 ปี	73	3.2226	0.5296	
4 ปีขึ้นไป	35	3.3143	0.5121	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่า ครูสอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับของปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในปัญหาทั่วไป และปัญหาหลักสูตร

ในการทดสอบความแตกต่างของปัญหาการเรียนการสอน ของครูสอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน ผู้วิจัยใช้ Newman - Kuels เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลเปรียบเทียบ

ผังตาราง 10

ตาราง 10 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยปัญหาการเรียนการสอน ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 2 ปี	2 - 4 ปี	4 ปีขึ้นไป
		3.1133	3.2205	3.3171
ประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี	3.1133	-	.1072	.2038*
ประสบการณ์ 2 - 4 ปี	3.2205	-	-	.0966
ประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป	3.3171	-	-	

$$F .05 (2,150), = 3.06$$

จากตาราง 10 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 4 ปีขึ้นไป มีความเห็นว่าปัญหาการเรียนการสอนมีระดับสูงกว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 2 - 4 ปี กับ ต่ำกว่า 2 ปี มีระดับของปัญหาการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5. จำแนกตามอายุราชการ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอนตามอายุราชการ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีอายุราชการ 5 - 10 ปี และกลุ่มที่มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไปตามลำดับ โดยเสนอเฉพาะค่าสถิติพื้นฐานและค่า F เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตรแตกต่างกัน จึงผลการเปรียบเทียบในตาราง 11 ส่วนการคำนวณค่า F ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

ตาราง 11 เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน จำแนกตามอายุราชการ

ปัญหา/อายุราชการ	ค่าสถิติพื้นฐาน			F
	N	$\bar{X}$	S.D.	
ปัญหาทั่วไป				
ต่ำกว่า 5 ปี	13	3.3462	0.6527	0.136
5 - 10 ปี	41	3.3439	0.5282	
10 ปีขึ้นไป	99	3.2970	0.5256	
ปัญหาการเรียนการสอน				
ต่ำกว่า 5 ปี	13	3.1077	0.4212	1.726
5 - 10 ปี	41	3.2976	0.4108	
10 ปีขึ้นไป	99	3.1889	0.3585	
ปัญหาหลักสูตร				
ต่ำกว่า 5 ปี	13	3.2115	0.5668	1.504
5 - 10 ปี	41	3.3232	0.4685	
10 ปีขึ้นไป	99	3.1591	0.5181	

$$F_{.05} = 3.06$$

จากตาราง 11 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ความต้องการของครูผู้สอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เสนอในตอนนี้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของความต้องการของครูผู้สอนทั้ง 2 คนในแต่ละขอ ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

สำหรับการกำหนดน้ำหนักคะแนน และความหมายของค่าเฉลี่ย มีดังนี้

1.00 - 1.80	หมายถึง	มีความต้องการน้อยที่สุด
1.81 - 2.60	หมายถึง	มีความต้องการน้อย
2.61 - 3.40	หมายถึง	มีความต้องการในระดับปานกลาง
3.41 - 4.20	หมายถึง	มีความต้องการมาก
4.21 - 5.00	หมายถึง	มีความต้องการมากที่สุด

เพื่อให้เข้าใจชัดเจน จึงได้เสนอทั้งในรูปของกราฟ และค่าเฉลี่ยของความต้องการในแต่ละขอ แสดงในตาราง 12 ดังต่อไปนี้

ตาราง 12 กราฟและค่าเฉลี่ยของความตองการในแต่ละขอ

ความตองการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับของความตองการ				
		น้อยที่สุด (1.00 - 1.80)	น้อย (1.81 - 2.60)	ปานกลาง (2.61 - 3.40)	มาก (3.41 - 4.20)	มากที่สุด (4.21 - 5.00)
1. ด้านวิชาการ						
1.1 ตองการให้ศึกษานิเทศก์ แนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับ วิธีสอนในแต่ละวิชา	3.85					
1.2 ตองการประชุมสัมมนา เกี่ยวกับการสอน	4.06					
1.3 ควรจัดเจ้าหน้าที่ทางทหาร ให้คำแนะนำช่วยเหลือทาง คณงนธุรการและวิชาการ	3.95					
1.4 ควรจัดหาอุปกรณ์การสอน สำหรับใช้ในการเรียน การสอนเพิ่มเติม	4.19					
1.5 ควรมีเอกสารคู่มือสำหรับ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพิ่มเติม	4.29					
1.6 ควรจัดส่งเอกสารเผยแพร่ แนวความคิดใหม่ ๆ ทาง การศึกษา	4.44					
1.7 ควรจัดให้มีการสัมมนาทาง วิชาการประจำปี	4.39					
เฉลี่ยความตองการทาง วิชาการ	4.16					

ตาราง 12 (ต่อ)

ความตองการ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ระดับของความตองการ				
		น้อยที่สุด (1.00 - 1.80)	น้อย (1.81 - 2.60)	ปานกลาง (2.61 - 3.40)	มาก (3.41 - 4.20)	มากที่สุด (4.21 - 5.00)
2. <u>งานขวัญและกำลังใจในการทำงาน</u>						
2.1 <u>ผู้บังคับบัญชารูทราวิ ทหาร</u> <u>สนับสนุนครูผู้สอน</u>	4.15					
2.2 <u>เจ้าหน้าที่ของกระทรวง</u> <u>ศึกษาธิการ ความมาตรวจเยี่ยม</u> <u>และให้คำแนะนำ</u>	3.81					
2.3 <u>เจ้าหน้าที่ของสำนักงานทหาร</u> <u>พัฒนาการ กรป.กกลาง ความมา</u> <u>ตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำ</u>	4.07					
2.4 <u>การประชุมเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่</u> <u>เกี่ยวข้องกับกฎรจัดการศึกษา</u> <u>ภายในหน่วยให้ขวัญใจ</u> <u>นโยบายและความมุ่งหมายใน</u> <u>การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบ</u> <u>เบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วย</u>	4.20					
2.5 <u>ควรรงคเวนภาระกิจอื่น ๆ นอก</u> <u>เหนือจากการสอนประจำ</u>	4.12					
2.6 <u>ควรไ้รับความกาวหนาใน</u> <u>หน้าที่ปกติ</u>	4.18					
2.7 <u>ควรไ้รับคำตมเซชและ</u> <u>พิจารณาว่าให้เจ้พิเศษ</u>	3.96					
2.8 <u>ควรไ้รับความชวยเหลือเกี่ยว</u> <u>กับคาตอบแทนที่เหมาะสม</u>	3.82					
<u>เฉลี่ยความตองการทางคนขวัญและ</u> <u>กำลังใจในการทำงาน</u>	4.04					

จากตาราง 12 สรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยของความถี่ของการแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ คำนวณวิชาการ ($\bar{X} = 4.16$) และค่าเฉลี่ยวัดและกำลังใจในการทำงาน ($\bar{X} = 4.04$)
2. เมื่อพิจารณาความถี่ของความถี่ของการเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความถี่อยู่ในระดับมาก คือ ระหว่างค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 ข้อที่มีความถี่อยู่ในระดับ "มากที่สุด" มีเพียง 3 ข้อ คือ
  - ควรมีเอกสารคู่มือสำหรับศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.29$)
  - ควรจัดส่งเอกสารเผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.44$)
  - ควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการประจำปี ($\bar{X} = 4.39$)

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในหัวข้อนี้ เป็นการเปรียบเทียบความต้องการ
แต่ละด้านตามความเห็นของครูผู้สอน โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระและเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. จำแนกตามเหล่าทัพ
2. จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร
3. จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู
4. จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน
5. จำแนกตามอายุราชการ

1. จำแนกตามเหล่าทัพ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนตามเหล่าทัพ คือ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ โดยเสนอเฉพาะค่าสถิติพื้นฐานและค่า F เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการและค่าเฉลี่ยวัดและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน ส่วนการคำนวณค่า F ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

ตาราง 13 เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามเหล่าทัพ

ความต้องการ/เหล่าทัพ	สถิติพื้นฐาน			F
	N	$\bar{X}$	S.D.	
ความต้องการด้านวิชาการ				
กองทัพบก	82	4.1864	0.4776	0.281
กองทัพเรือ	17	4.1008	0.2564	
กองทัพอากาศ	54	4.1640	0.4006	
ความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน				
กองทัพบก	82	4.0686	0.4241	6.001*
กองทัพเรือ	17	4.3235	0.3954	
กองทัพอากาศ	54	3.9120	0.4737	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีระดับของความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความต้องการด้านวิชาการ

ในการทดสอบความแตกต่างของความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน ของครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน ผู้วิจัยใช้ Newman - Kuels เป็นค่าสถิติในการทดสอบปรากฏผลเปรียบเทียบดังตาราง 14

ตาราง 14 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความต้องการคานข่วและกำลังใจในการทำงาน ของครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	กองทัพอากาศ	กองทัพบก	กองทัพเรือ
		3.9120	4.0686	4.3235
กองทัพอากาศ	3.9120	—	.1566	* .4115
กองทัพบก	4.0686	—	—	* .2549
กองทัพเรือ	4.3235	—	—	—

$$F_{.05}(2,150) = 3.06$$

จากตาราง 14 แสดงว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพเรือ มีความเห็นว่า ความต้องการคานข่วและกำลังใจในการทำงานมีระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศ และกองทัพบก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบกกับกองทัพอากาศมีระดับของความตองการคานข่วและกำลังใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน

2. จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อนี้ เป็นการเปรียบเทียบความถี่ของครูผู้สอนตามระดับข้าราชการทหาร คือ นายทหารสัญญาบัตร และนายทหารประทวน ทดสอบโดยใช้ t - test แสดงในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบความถี่ของครูผู้สอน จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร

ความถี่	นายทหารสัญญาบัตร ($N_1 = 48$)		นายทหารประทวน ($N_2 = 105$)		t
	$\bar{x}_1$	S.D.	$\bar{x}_2$	S.D.	
ชำนาญการ	4.1756	0.353	4.1660	0.463	0.13
ชำนาญและกำลังใจในการทำงาน	4.1276	0.358	4.0024	0.488	1.59

$$t_{.05} = 1.96, df = 151$$

จากตาราง 15 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีระดับข้าราชการทหารต่างกัน มีระดับความถี่ของชำนาญการ และชำนาญและกำลังใจในการทำงาน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนตามวุฒิในวิชาชีพครู คือ มีวุฒิกู และไม่มีวุฒิกู ทดสอบโดยใช้ t -test แสดงในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามวุฒิในวิชาชีพครู

ความต้องการ	มีวุฒิกู ($N_1 = 45$)		ไม่มีวุฒิกู ($N_2 = 108$)		t
	$\bar{X}_1$	S.D.	$\bar{X}_2$	S.D.	
งานวิชาการ	4.1937	0.482	4.1587	0.409	0.46
งานขวัญและกำลังใจในการทำงาน	4.1611	0.432	3.9919	0.455	2.13*

$$t_{.05} = 1.96, df = 151$$

จากตาราง 16 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครู มีความเห็นว่า ความต้องการงานขวัญและกำลังใจในการทำงาน มีระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิในวิชาชีพครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความต้องการด้านวิชาการ ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูและไม่มีวุฒิในวิชาชีพครู มีระดับของความตองการไม่แตกต่างกัน

4. จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนตามประสบการณ์ในการสอน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีประสบการณ์การสอนต่ำกว่า 2 ปี กลุ่มที่มีประสบการณ์อยู่ในระหว่าง 2 - 4 ปี และกลุ่มที่มีประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป ตามลำดับ โดยเสนอเฉพาะค่าสถิติพื้นฐานและค่า F เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการและด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน ส่วนการคำนวณค่า F ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

ตาราง 17 เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ความต้องการ / ประสบการณ์ในการสอน	สถิติพื้นฐาน			F
	N	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิชาการ	ต่ำกว่า 2 ปี	45	4.0508	2.835*
	2 - 4 ปี	73	4.2427	
	4 ปีขึ้นไป	35	4.1673	
ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน	ต่ำกว่า 2 ปี	45	3.9472	2.073
	2 - 4 ปี	73	4.0462	
	4 ปีขึ้นไป	35	4.1536	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับของความต้องการด้านวิชาการต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ในการทดสอบความแตกต่างของความถี่ของการค้าวิชากร ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ ในการสอนต่างกัน ผู้วิจัยใช้ Newman - Kuels เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผล เปรียบเทียบดังตาราง 18

ตาราง 18 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความถี่ของการค้าวิชากร ของครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการสอนต่างกัน เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 2 ปี	4 ปีขึ้นไป	2 - 4 ปี
		4.0508	4.1673	4.2427
ประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี	4.0508	-	.1165	*.1919
ประสบการณ์ 4 ปีขึ้นไป	4.1673	-	-	.0754
ประสบการณ์ 2 - 4 ปี	4.2427	-	-	-

$$F_{.05} (2, 150), = 3.06$$

จากตาราง 18 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 2 - 4 ปี มีความเห็น ว่า ความถี่ของการค้าวิชากรมีระดับสูงกว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี กับ 4 ปีขึ้นไป มีระดับความถี่ของการค้าวิชากรไม่แตกต่างกัน

5. จำแนกตามอายุราชการ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอนตามอายุราชการ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี กลุ่มที่มีอายุราชการ 5 - 10 ปี และกลุ่มที่มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป ตามลำดับ โดยเสนอเฉพาะค่าสถิติพื้นฐานและค่า F เพื่อทดสอบสมมุติฐานที่ว่า ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีความต้องการด้านวิชาการและด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน ส่วนการคำนวณค่า F ได้แสดงไว้ในภาคผนวก

ตาราง 19 เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามอายุราชการ

ความต้องการ/อายุราชการ	สถิติพื้นฐาน			F
	N	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิชาการ ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี 10 ปีขึ้นไป	13	3.9011	0.5726	3.317*
	41	4.1394	0.4244	
	99	4.2165	0.4017	
ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี 10 ปีขึ้นไป	13	3.9904	0.5191	0.991
	41	3.9665	0.4366	
	99	4.0795	0.4519	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับของความต้อการ
ด้านวิชาการต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติในความต้อการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ในการทดสอบความแตกต่างของความต้อการด้านวิชาการของครูผู้สอนที่มีอายุราชการ
ต่างกัน ผู้วิจัยใช้ Newman - Kuels เป็นค่าสถิติในการทดสอบ ปรากฏผลเปรียบเทียบ
ดังตาราง 20

ตาราง 20 ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความต้อการด้านวิชาการ ของครูผู้สอนที่มี
อายุราชการต่างกัน เป็นรายคู่

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	ต่ำกว่า 5 ปี 3.9011	5 - 10 ปี 4.1394	10 ปีขึ้นไป 4.2165
อายุราชการต่ำกว่า 5 ปี	3.9011	-	.2383	* .3154
อายุราชการ 5 - 10 ปี	4.1394	-	-	.0771
อายุราชการ 10 ปีขึ้นไป	4.2165	-	-	-

$$F .05 (2, 150), = 3.06$$

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูผู้สอนที่มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป มีความเห็นว่า
ความต้อการด้านวิชาการมีระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี และ 5 - 10 ปี มีระดับความ
ต้อการด้านวิชาการไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากคำถามแบบปลายเปิด

จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิดในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละตอน เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน ซึ่งเป็นข้อคิดเห็นของครูผู้สอนบางคน สามารถสรุปได้และแสดงในตาราง 21

ตาราง 21 ปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน: จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด

ปัญหา / ความต้องการ	จำนวนผู้ตอบ
<u>ปัญหาทั่วไป</u>	
1. ผู้บังคับบัญชาไม่ให้การสนับสนุนเอาใจใส่ และให้ความร่วมมือเท่าที่ควร	21
2. ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษากายในหน่วยไม่มีความเข้าใจในนโยบายและการดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นภายในหน่วยเท่าที่ควร	17
3. อาคารเรียนอยู่ห่างไกลจากที่พักของผู้เรียน เป็นอุปสรรคในการเดินทางไปเรียน	10
4. สถานที่ตั้งของอาคารเรียนไม่เป็นเอกเทศ ทำให้ผู้เรียนชาวสมาชิกในการเรียน	7
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนอุปกรณ์ที่มีคุณภาพดีและจำนวนเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม	8
6. ควรเพิ่มเติมค่าตอบแทนการสอน	13
<u>ปัญหาการเรียนการสอน</u>	
1. เจ้าหน้าที่บางหน่วยไม่เข้าใจในเรื่องการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จ จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือส่งผู้เรียนมาเรียน โดยจัดให้ไปทำงานบ้านอื่นของหน่วย เช่น การรักษาการณ์ และการฝึก เป็นต้น	18

ตาราง 21 (ต่อ)

ปัญหา / ความต้องการ	จำนวนผู้ตอบ
2. ผู้เรียนขาดเรียนเป็นส่วนมาก และบางคนไม่สนใจการเรียนเท่าที่ควร เพราะติดเขาเวรยาม ปฏิบัติราชการสนาม และฝึกหนัก ต้องออกเรียนกลางคัน หรือเรียนไม่ทันผู้อื่น	24
3. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก เจน จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ล้มหนังสือ เรียนไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพราะต้องออกเรียนกลางคัน หรือไม่เคยเรียนหนังสือมาก่อน เป็นต้น จึงต้องใช้เวลาที่จะเข้าใจในบทเรียนแตกต่างกัน	23
4. ครูผู้สอนมีความสามารถในการสอนน้อย เนื่องจากขาดประสบการณ์และไม่มีวุฒิในวิชาชีพครู	11
5. จำนวนครูผู้สอนมีน้อยไม่เพียงพอกับการสอนผู้เรียนจำนวนมาก ๆ เนื่องจากต้องย้ายไปปฏิบัติราชการที่อื่น หรือเคยเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษานอกระบบแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาไม่ได้จัดให้ทำหน้าที่สอน	14
6. ครูผู้สอนต้องปฏิบัติภารกิจประจำของหน่วย ซึ่งนอกเหนือจากงานสอน และต้องเขาเวรยาม บางครั้งจำนวนครูไม่เพียงพอต่อการสอน และไม่มีเวลาทำอุปกรณ์การสอนหรือหาความรู้เพิ่มเติม	17
7. อุปกรณ์การสอนที่ได้รับมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	12
8. ขาดแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	15
9. การสอนของครูเน้นเรื่องการอ่านออกเขียนได้ ไม่เน้นขั้นตอนอภิปรายและการคิดเป็น	9

ตาราง 21 (ต่อ)

ปัญหา / ความต้องการ	จำนวนผู้ตอบ
<u>ปัญหาหลักสูตร</u>	
1. ระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตร 200 ชั่วโมงไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน และมาเรียนไม่สม่ำเสมอ	21
2. เนื้อหาในบทเรียนบางเรื่องล้าสมัย ไม่ทันกับเหตุการณ์ปัจจุบัน	8
3. เนื้อหาของบทเรียนบางเรื่องไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน เช่น อนามัยแม่และเด็ก ควรเพิ่มเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับการทหารลงในหลักสูตรบ้าง	9
4. บทเรียนบางหมวดวิชามีเนื้อหาที่เข้าใจยาก เช่น หมวดการเกษตรและท่ามาหากิน หมวดเศรษฐกิจ และหมวดอนามัย เป็นต้น ครูผู้สอนขาดความรู้ในเรื่องเหล่านี้ จึงเป็นอุปสรรคในการสอนของคุณ	13
<u>ความต้องการด้านวิชาการ</u>	
1. ควรจัดเจ้าหน้าที่ทางทหารและกรมการศึกษานอกโรงเรียน มาให้คำแนะนำและให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ครูผู้สอน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ และผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญและสนใจงานนี้มากขึ้น	20
2. ควรจัดประชุมสัมมนาผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของหน่วย ให้เข้าใจนโยบายและการดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ทุกปี	21
3. ควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการทุกปี เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบเทคนิคการสอน และความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จทั้งของทหารและพลเรือนในปัจจุบัน	17
4. ครูบางคนไม่มีวุฒิครูและผ่านการอบรมมานาน สำนักงานทหารพัฒนาการป.กลาง ควรจัดอบรมฟื้นฟูและให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ครูผู้สอนบ้าง	18

ตาราง 21 (ต่อ)

ปัญหา / ความต้องการ	จำนวนผู้ตอบ
5. สำนักงานทหารพัฒนาการ กรม.กลาง และกรมการศึกษาออกโรงเรียน ควรจัดอบรมครูผู้สอน เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนใหม่ เพื่อครูผู้สอนจะได้เข้าใจแนวทางในการสอนและงานด้านธุรการ	14
6. สำนักงานทหารพัฒนาการ กรม.กลาง ควรจัดอบรมครูผู้สอนในระดับสูงขึ้นไป เช่น ระดับ 3 - 4 หรือ วิทยุไปรษณีย์ เนื่องจากบางหน่วยมีทหารเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มาแล้วเป็นจำนวนมาก	11
7. ควรจัดส่งเอกสารเผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ หนังสือความรู้เพิ่มเติม และข่าวสารโรงเรียนการศึกษายุติเหตุแบบเบ็ดเสร็จ แก่โรงเรียนที่กำลังเปิดสอน	21
8. ควรจัดให้มีจำนวนครูผู้สอนเพิ่มขึ้น เนื่องจากบางโรงเรียนมีจำนวนครูไม่เพียงพอ	17
<u>ความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน</u>	
1. ผู้บังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนและเอาใจใส่ครูผู้สอนบาง	23
2. ควรได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่ปกติ เพราะงานสอนไม่ได้เป็นภารกิจหลักของหน่วย อาจทำให้ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นความสำคัญ	16
3. ระวังทำการสอน ควรลดเว้นภารกิจอื่น เช่น การรักษาการณ์ การฝึก เพื่อให้การสอนต่อเนื่อง	25
4. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานทหารพัฒนาการ กรม.กลาง และกรมการศึกษาออกโรงเรียน ควรมาตรวจเยี่ยม แก้ไขปัญหาที่โรงเรียนประสบอยู่ และให้คำแนะนำเพื่อเป็นกำลังใจแก่ครูผู้สอน เป็นประจำทุก ๆ ปี	12

สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการสำรวจปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ปีพุทธศักราช 2527

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อจะศึกษาปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียน
การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร และเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของ
ครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ระหว่างครูผู้สอนที่มีเหล่าทัพ
ระดับข้าราชการทหาร วุฒินิติศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ ประสพการณ์ในการสอน และอายุราชการต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ขั้นพื้นฐานในหน่วยทหารทั่วประเทศ ปีพุทธศักราช 2527 ทั้ง 3 เหล่าทัพ สุ่มมาจำนวน 153 คน
คิดเป็นร้อยละ 78.5 ของจำนวนครูทั้งหมด

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการ
ของครูผู้สอน คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ช่วงคะแนน มีจำนวนคำถาม
ทั้งสิ้น 39 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ปัญหาของครูผู้สอน ได้แก่ ปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียน
การสอน และปัญหาหลักสูตร ด้านความต้องการของครูผู้สอน ได้แก่ ความต้องการทางด้านวิชาการ
และความต้องการทางด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน และในตอนท้ายของแต่ละด้านเป็นคำถาม

ปลายเปิดใหญ่ขอบแบบสอบตามโค้งแสดงความคึกเห็นหรือข้อเสนอนั้นเพิ่มเติม

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังครูผู้สอน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 153 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการทางสถิติคำนวณหาค่าต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน เช่น ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของข้อมูล แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเขียนกราฟเพื่อแสดงระดับความคึกเห็น

2. ใช้ t - test เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามระดับข้าราชการทหาร และวุฒิในวิชาชีพครู

3. ใช้ F - test เปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน จำแนกตามเหล่าทัพ ประสบการณ์ในการสอน และอายุราชการ แล้วใช้ Newman - Kuels ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. รายละเอียดเกี่ยวกับครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษามัธยมแบบเบ็ดเสร็จชั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร

ครูผู้สอนของกองทัพบกมีมากกว่าครูผู้สอนของกองทัพอากาศ นายทหารประทวนมีจำนวนมากกว่านายทหารสัญญาบัตร ส่วนใหญ่จะไม่มีวุฒิในวิชาชีพครู ประสบการณ์ในการสอนอยู่ระหว่าง 2 - 4 ปี และมีอายุราชการตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปเป็นส่วนมาก

2. ปัญหาของครูสอน

2.1 ปัญหาทั่วไป ครูสอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้แก่ ความสนใจของเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาภายในหน่วย, การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, ความต้องการของหน่วยในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ, นโยบายของผู้บังคับบัญชา, ความพร้อมของอุปกรณ์ และแสงสว่างในห้องเรียน, ค่าตอบแทนที่ได้รับ และ ความสมัครใจของผู้เรียน โดยมีปัญหาเรื่องการสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา, ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียน และความเป็นเอกเทศของอาคารเรียน เป็นปัญหามากสำหรับครูสอน

2.2 ปัญหาการเรียนการสอน ครูสอนมีความเห็นว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนนั้น เป็นปัญหามาก ส่วนที่เป็นปัญหาปานกลาง ได้แก่ เรื่องทัศนคติของเพื่อนร่วมงานต่อการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จ, อุปสรรคการสอนแบบเบ็ดเสร็จต่อระเบียบวินัยทหาร, ความเข้าใจในเรื่องวิธีสอนแบบเบ็ดเสร็จของครู, ความถนัดของครูในการสอนแบบเรียนหมวดต่าง ๆ บรรยากาสนในการเรียนการสอน, เทคนิคการสอนขั้นอภิปรายของครู, ความสะดวกเรื่องอุปกรณ์การสอน, แหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และเรื่องความสนใจของผู้เรียน

2.3 ปัญหาหลักสูตร ครูสอนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เรื่องความเหมาะสมของเวลาและเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตร, การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชา และที่เป็นปัญหาหนักใจของครู คือ ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาวิชาและความสนใจของผู้เรียน

3. เปรียบเทียบปัญหาของครูสอนตามสมมติฐาน

3.1 ครูสอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไปและปัญหาหลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในค่านปัญหาการเรียนการสอน และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่าครูสอนที่สังกัดกองทัพเรือ มีระดับของปัญหาทั่วไปและปัญหาหลักสูตร แตกต่างจากครูสอนที่สังกัดกองทัพอากาศและกองทัพบก

3.2 ครูสอนที่มีระดับข้าราชการทหาร และวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่อไปนี้ คือ (1) ปัญหาการเรียนการสอน พบว่า

นายทหาร สัญญาบัตรมีระดับของปัญหาสูงกว่าครูผู้สอนที่เป็นนายทหารประทวน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) ปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีระดับของปัญหาทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับของปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านปัญหาทั่วไปและปัญหาหลักสูตร และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 4 ปี ขึ้นไป มีระดับของปัญหาการเรียนการสอนสูงกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี

3.4 ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความต้องการของครูผู้สอน

4.1 ความต้องการทางด้านวิชาการ ครูผู้สอนมีความเห็นว่า ความต้องการในด้านนี้โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ที่ครูผู้สอนต้องการมากกว่าเรื่องอื่น ๆ คือ ควรจัดส่งเอกสารเผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา, ควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการประจำปี และควรมีเอกสารคู่มือสำหรับศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ส่วนที่ต้องการระดับรองลงมา คือ ต้องการให้ศึกษานิเทศก์แนะนำช่วยเหลือเกี่ยวกับวิธีสอนในแต่ละวิชา, ต้องการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการสอน, ควรจัดเจ้าหน้าที่ทางทหารให้คำแนะนำช่วยเหลือทางด้านธุรการ และวิชาการ และควรจัดหาอุปกรณ์การสอนสำหรับใช้ในการ เรียนการสอนเพิ่มเติม

4.2 ความต้องการทางด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีความต้องการทางด้านนี้อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องเห็นควรให้ประชุมเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในหน่วยให้เข้าใจนโยบายและความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วย ส่วนเรื่องอื่น ๆ ที่ต้องการมากระดับรองลงมาคือ ผู้บังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนครูผู้สอน, เจ้าหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานทหารพัฒนาการรบ. กลาง ควรมาตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำ, ควรรงคเวนการะกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนประจำ, ควรได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่ปกติ, ควรได้รับความชมเชยและพิจารณาบำเหน็จพิเศษ และควรได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่เหมาะสม

5. เปรียบเทียบความต้องการของครูสอนตามสมมติฐาน

5.1 ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีระดับของความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความต้องการทางด้านวิชาการ และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศมีระดับของความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานสูงกว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศ และกองทัพบก

5.2 ครูผู้สอนที่มีระดับข้าราชการทหารต่างกัน มีระดับความต้องการด้านวิชาการและด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน

5.3 ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีระดับความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความต้องการทางด้านวิชาการ

5.4 ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับความต้องการทางด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 2 - 4 ปี มีระดับความต้องการด้านวิชาการสูงกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี

5.5 ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับความต้องการทางด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความต้องการด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป มีระดับความต้องการทางด้านวิชาการสูงกว่าครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี

6. สรุปปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของครูผู้สอน

จากแบบสอบถามปลายเปิด พอสรุปปัญหา ความต้องการ และข้อเสนอแนะ ได้ดังนี้

6.1 หน่วยทหารควรจัดอาคารเรียนให้อยู่ใกล้กับที่พักของผู้เรียน เพื่อสะดวกต่อการเดินทางไปกลับ

6.2 สำนักงานทหารพัฒนาการ และหน่วยทหาร ควรสนับสนุนอุปกรณ์การสอนที่มีคุณภาพ และจำนวนมากพอที่จะใช้ตลอดหลักสูตร

6.3 หน่วยทหาร ควรลดเวลาการเข้าเวรยาม การฝึก และการปฏิบัติราชการสนาม ให้แก่ผู้เรียน ในระหว่างที่เข้ารับการศึกษา ในกรณีที่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้

6.4 ครูผู้สอนควร เป็นผู้ที่มีวุฒิในวิชาชีพครู มีความรู้และมีประสบการณ์ในการสอน และการสอนแบบเบ็ดเสร็จนี้ควร เน้นขั้นตอนการอธิบาย เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น

6.5 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรขยายระยะเวลาในหลักสูตรจาก 200 ชั่วโมง ออกไป เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก และควรปรับปรุง เนื้อหาวิชาบางเรื่อง ที่เข้าใจยาก เช่น หมวดการเกษตรและทำมาหากิน หมวดการอนามัยครอบครัว และหมวดเศรษฐกิจ เป็นต้น ในกรณีที่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้

6.6 สำนักงานทหารพัฒนาการ ควรจัดประชุมสัมมนาผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของหน่วย ให้เข้าใจนโยบายและการดำเนินการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จทุกปี เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเป็นประจำเกือบทุกปี

6.7 สำนักงานทหารพัฒนาการ และกรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรร่วมกันจัดอบรมครูผู้สอน เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตร และแบบเรียนใหม่ และควรจัดอบรมครูผู้สอนในระดับสูงขึ้นไปอีก เช่น ระดับ 3 - 4 หรือ วิทยุไปรษณีย์ เป็นต้น

6.8 หน่วยทหาร ควรจัดให้มีจำนวนครูผู้สอนเพิ่มขึ้นให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน โดยคัดเลือกผู้ที่มีวุฒิในวิชาชีพครู และปฏิบัติงานประจำเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของหน่วยโดยตรง เข้ารับการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ และไต่กลับไปทำหน้าที่สอนที่โรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของหน่วยทันที

6.9 สำนักงานทหารพัฒนาการ และกรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดเจ้าหน้าที่ออกตรวจเยี่ยม ช่วยแก้ปัญหา และให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนทุกปี เพื่อเป็นกำลังใจแก่ครูผู้สอนและกระตุ้นให้หน่วยทหาร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ใฝ่สนใจและสนับสนุนงานนี้ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

6.10 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรปรับปรุงค่าตอบแทนการสอนให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ในกรณีที่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียน การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร รวมทั้งผลการเปรียบเทียบปัญหาและความ ต้องการของครูผู้สอน ผู้วิจัยขอเสนอผลที่ได้พบดังต่อไปนี้

ก. ปัญหาของครูผู้สอน

1. ปัญหาทั่วไป ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความเห็นว่าค่านิยม ปัญหาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ และปัญหาที่หนักใจสำหรับครูก็คือ เรื่องการสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหารนั้น เป็นสิ่งใหม่ของแต่ละเหล่าทัพ ผู้บังคับบัญชา ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหมุนเวียนกันเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ รับผิดชอบงานนี้ในแต่ละปี จึงไม่ค่อยเป็นที่รู้จักหรือสนใจกันมากนักในวงราชการ โดยเฉพาะผู้บังคับบัญชาของบางหน่วยจะไม่ค่อยให้ความสำคัญต่องานนี้ โดยถือว่าเป็นงานรองลงไปจากงานประจำ ครูผู้สอนได้เสนอแนะไว้ในคำถามปลายเปิดว่า สำนักงานทหารพัฒนาการ ควรกระตุ้นและชี้แจงให้ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจถึงนโยบาย วิธีการดำเนินงาน การจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วย ตลอดจนผลที่หน่วยทหารและผู้เข้ารับการศึกษาจะได้รับจากการจัดการศึกษานี้ เพื่อจะได้ช่วยให้การดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหารที่ทำการเปิดสอนอยู่ในปัจจุบัน ได้ดำเนินงานต่อไปด้วยความราบรื่น ปราศจากข้อขัดข้องต่าง ๆ และสามารถเปิดทำการสอนได้เป็นประจำทุกปี โดยไม่ต้องหยุดชะงักกลางคัน

2. ปัญหาการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นว่าเรื่อง ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน เป็นปัญหาในระดับมากสำหรับครูผู้สอน เนื่องจากก่อนที่จะมาเข้ารับการศึกษาทหารนั้นผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้มาแตกต่างกัน เช่น บางคนเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วแต่ลืมหนังสือ บางคนเรียนไม่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ต้องออกกลางคัน และบางคนยังไม่เคยเข้าเรียนหนังสือมาก่อนเลย (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 : 7) นอกจากนี้ระหว่างที่ทำการเปิดสอนผู้เรียนต้องขาดเรียนเป็นส่วนมาก เนื่องจากมีภารกิจประจำอยู่เป็นอันมาก เช่น การฝึก การปฏิบัติราชการสนาม การรักษาการณ์ ฯลฯ จึงเป็นสาเหตุที่เรียนไม่ทันผู้อื่น หรือต้องออกกลางคัน

จากสาเหตุนี้จึง เป็นปัญหาแก่ครูผู้สอนในการที่จะสอนให้ผู้เรียนได้เข้าใจโดยพร้อมเพรียงกันได้ ผู้เรียนบางคนจะต้องใช้เวลาเรียนมากกว่า 200 ชั่วโมง แต่เนื่องจากมีเวลาเรียนจำกัดจึงเป็น ปัญหาแก่ครูผู้สอนอย่างมาก ซึ่งครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นในคำถามแบบปลายเปิดไว้ว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรขยายระยะเวลาเรียนของการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จใน หน่วยทหารให้มากขึ้น สำหรับเรื่องอื่น ๆ ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยเสนอแนะไว้ในคำถามแบบปลายเปิดไว้ว่า ครูผู้สอนส่วนมากมีความสามารถในการสอนน้อย เนื่องจากขาดประสบการณ์และไม่มีวุฒิในวิชาชีพครูมาก่อน การสอนของครูส่วนใหญ่จะเน้นการอ่าน ออกเขียนได้มากกว่าการคิดเป็น แม้จะผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ มาแล้วก็ตาม เพื่อแก้ปัญหานี้ หน่วยทหารควรคัดเลือกครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครู มาเข้ารับการ อบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จจากสำนักงานทหารพัฒนาการ และควรได้กลับไป ปฏิบัติหน้าที่สอนทันที เพื่อจะได้ครูผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจในการสอนและการดำเนินงานการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของหน่วยที่ยังขึ้น

3. ปัญหาหลักสูตร ผลของการวิจัยครั้งนี้พบว่า ครูผู้สอนมีความเห็นว่าค่านิยมหลัก หลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง เป็นส่วนใหญ่ และปัญหาเรื่อง เนื้อหาของบทเรียนไม่สอดคล้องกับความ สนใจของผู้เรียน เป็นสิ่งที่หนักใจสำหรับครูผู้สอนมาก เนื่องจากผู้เรียนเป็นเพศชายล้วน บางเนื้อหา วิชาเกี่ยวกับการอนามัยครอบครัว จึงไม่เป็นที่สนใจของผู้เรียน เพื่อแก้ปัญหานี้ทาง โรงเรียนการศึกษา ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหาร สามารถใช้แบบธรรมเนียมทหาร ซึ่งเป็นแบบเรียนที่ผลิตโดย สำนักงานทหารพัฒนาการ สอดแทรกไปในบางบทเรียนได้ นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้เสนอแนะไว้ใน คำถามแบบปลายเปิดว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนควรขยายระยะเวลาในหลักสูตรซึ่งมี 200 ชั่วโมง ออกไป เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก และควรปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่เข้าใจ ยาก เช่น หมวดการเกษตรและหมวดอนามัยครอบครัว เป็นต้น เพราะครูผู้สอนขาดความรู้ และ ประสบการณ์ในบาง เนื้อหาวิชา จึง เป็นอุปสรรคในการสอนของครูเป็นอย่างมาก

ข. ความต้องการของครูผู้สอน

1. ความต้องการทางค่านิยมวิชาการ ผลของการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความ ต้องการทางค่านิยมวิชาการอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะเรื่องที่ครูผู้สอนมีความต้องการ

มากที่สุดคือ ต้องการให้การศึกษานอกโรงเรียนและสำนักงานพัฒนาการ จัดส่งเอกสาร เผยแพร่ความคิดใหม่ ๆ ทาง การศึกษาไปให้ นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้เสนอแนะไว้ในคำถามแบบ ปลายเปิดว่า สำนักงานพัฒนาการควรจัดประชุมสัมมนาผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จของหน่วย ให้เข้าใจนโยบายและการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลง โยกย้ายผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่เป็นประจำทุกปี สำนักงานพัฒนาการ กรป.กลาง และกรมการศึกษานอกโรงเรียน ควรจัดอบรมครูผู้สอนเมื่อมี การปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จใหม่ เพื่อให้ครูได้เข้าใจในเนื้อหา วิชาและแนวการสอนที่ถูกต้อง และผู้บังคับบัญชาของแต่ละหน่วยทหารควรจัดให้มีจำนวนครูเพิ่มขึ้น ให้เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน เนื่องจากระหว่างที่ทำการ เปิดสอน ครูบางคนต้อง เข้าเวรยาม โยกย้าย ต้องไปปฏิบัติราชการสนาม หรือเคยผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบ เบ็ดเสร็จแล้วแต่ไม่ได้กลับมาปฏิบัติการสอน จึงทำให้จำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน

2. ความต้องการทาง ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน จากผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนมีระดับความต้องการในคำนี้โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่อง เห็นควรให้มี การประชุมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในหน่วย ให้เข้าใจนโยบายและความมุ่งหมาย ในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วย เพื่อจะได้ให้ความร่วมมือและสนับสนุนในระหว่าง ที่เปิดทำการสอน ส่วนความต้องการ เรื่องอื่น ๆ นั้น ครูผู้สอนได้เสนอแนะไว้ในคำถามปลายเปิดว่า เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาการ กรป.กลาง และกรมการศึกษานอกโรงเรียนควรมาตรวจเยี่ยม เพื่อแก้ปัญหาและให้คำแนะนำ ซึ่งจะเป็นกำลังใจแก่ครูผู้สอนในการปฏิบัติหน้าที่นี้ และเป็นการช่วย กระตุ้นให้หน่วยทหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสนใจตลอดจนสนับสนุนงานการศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จมากยิ่งขึ้นกว่าเดิม สำหรับเรื่องค่าตอบแทนที่ได้รับ ครูผู้สอนเห็นว่ากรมการศึกษา นอกโรงเรียนควรจัดสรรเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ค. เปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอน

1. ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ มีระดับของปัญหา ทั่วไปและปัญหาหลักสูตรแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างกันในปัญหาการเรียนการสอน และเมื่อทดสอบ เป็นรายคู่ก็พบว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพบกมีระดับของปัญหาแตกต่างกับครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศ

และกองทัพบก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกองทัพเรือมีโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จรวมอยู่แห่งเดียว คือ โรงเรียนพลทหาร กรมยุทธศึกษาทหารเรือ และสามารถเปิดทำการสอนได้ถึงปีละ 4 รุ่น จำนวน 12 ห้องเรียน เพราะมีทหารเกณฑ์หมุนเวียนกันเข้ามาถึงปีละ 4 นลค ซึ่งแตกต่างจากกองทัพบก และกองทัพอากาศ ซึ่งมีทหารเกณฑ์เข้ามาปีละ 2 นลค เนื่องจากกองทัพเรือสามารถเปิดทำการสอนได้ถึงปีละ 4 รุ่น ตามปกติระยะเวลาเรียนจนจบหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จ 200 ชั่วโมง จะใช้เวลาประมาณ 3 ถึง 6 เดือน แต่กองทัพเรือจะต้องใช้เวลาสอนรุ่นละเพียง 3 เดือนเท่านั้น จึงจะสามารถสอนได้ถึงปีละ 4 รุ่น ทางกองทัพเรือจึงประสบปัญหาเปิดทำการสอนได้ไม่ทันเวลาที่กำหนด ซึ่งควรจะต้องขยายระยะเวลาออกไปอีก การเรียนการสอนจึงจะได้ผลตามความมุ่งหมาย และอีกประการหนึ่งคือ ระยะเวลาที่กำหนดในหลักสูตรเพียง 200 ชั่วโมงนั้น ไม่เพียงพอที่จะสอนให้ผู้เรียนซึ่งมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก ได้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถตรงตามเกณฑ์การวัดผลแบบเบ็คเสร์จ ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นประชาชนจากภาคใต้ ซึ่งเป็นชาวไทยมุสลิม และใช้ภาษายาวีในการติดต่อสื่อสาร จึงพูดภาษาไทยได้เพียงเล็กน้อย และอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เลย จึงเป็นอุปสรรคต่อการสอนของครูเป็นอย่างมาก และครูผู้สอนของกองทัพเรือปัจจุบันมีเพียงจำนวนน้อยเท่านั้น ที่สามารถพูดภาษายาวีได้ จึงไม่เพียงพอที่จะทำการสอน และต้องการจำนวนครูเพิ่มขึ้นกว่าเดิม ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนของกองทัพเรือจึงประสบปัญหาแตกต่างกันกับครูผู้สอนของ กองทัพบกและกองทัพอากาศ

2. ครูผู้สอนที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรกับนายทหารประทวน มีระดับของปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรนั้น เมื่อผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็คเสร์จจากสำนักงานทหารพัฒนาการแล้ว จะกลับไปทำหน้าที่นายทหารโครงการของหน่วย (สำนักงานทหารพัฒนาการ 2526 ๘ 9) ซึ่งเทียบเท่าครูใหญ่โรงเรียน จะทำหน้าที่สอนบ้าง เป็นครั้งคราวในบางกรณี เช่น จำนวนครูผู้สอนไม่เพียงพอ, สอนแทนครูที่ป่วยหรือขาด เป็นต้น และนอกจากนี้นายทหารสัญญาบัตรจะต้องปฏิบัติงานในหน้าที่ปกติด้วย งานครูใหญ่ของโรงเรียนเบ็คเสร์จ จึงเป็นงานที่ต้องรับผิดชอบรองลงมา ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรจะมีประสบการณ์ในการสอนน้อยกว่านายทหารประทวน จึงประสบปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกัน

3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียน การสอนและปัญหาหลักสูตรแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่จะต้องเข้ารับ การศึกษาวิชาทหารจากสถาบันการศึกษาของทหารมาก่อนที่จะเข้ารับราชการทหาร จึงไม่มีวุฒิในวิชาชีพ ครู แต่ก็มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เข้าศึกษาต่อเพิ่มเติมในระหว่างที่เข้ารับราชการทหาร หรือ บางคนโยกย้ายและโอนมาจากหน่วยงานพลเรือน โดยใช้วุฒิครูในการสอบเทียบเข้ารับราชการ เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนจึงประสบปัญหาแตกต่างกันไปในทุกด้าน เนื่องจากไม่มีวุฒิในวิชาชีพครู จึงยากแก่การเข้าใจในเรื่องวิชาครู เช่น จิตวิทยา, ปรัชญา และวิธีสอนแบบต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้แม้ว่าครูผู้สอนจะผ่านการอบรมหลักสูตรครูสอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จจากสำนักงาน ทหารพัฒนาการ มาแล้วก็ตาม แต่ระยะเวลาการอบรมเพียง 1 เดือน ยังไม่เพียงพอต่อการเข้าใจ หรือมีประสบการณ์ในการสอนเพิ่มมากขึ้นแก่บรรดาครูผู้สอน

4. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับของปัญหาการเรียนการสอน แตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างกันในด้านอื่น ๆ และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่ก็พบว่า ครูผู้สอนที่มี ประสบการณ์ในการสอน 4 ปีขึ้นไป มีระดับของปัญหาแตกต่างกันกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน ต่ำกว่า 2 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน อาจเคยชินในการสอน แบบเดิม คือ เน้นเรื่องการอ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็นเท่านั้น แต่ไม่เน้นการสอนให้ผู้เรียน คิดเป็น และข้ามขั้นตอนการสอนอภิปรายไป นอกจากนี้สำนักงานทหารพัฒนาการ กรมพลท. ได้ทำการ ปรับปรุงหลักสูตรการอบรมครูผู้สอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 โดยขยาย ระยะเวลาการอบรมจาก 3 สัปดาห์เป็น 1 เดือน และเพิ่มเติมเนื้อหาวิชาในบางเรื่องขึ้นมา จึงทำให้ ผู้ที่ผ่านการอบรมในรุ่นหลังนี้ ได้รับความรู้และเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความ แตกต่างของปัญหาระหว่างครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน

5. ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ว่าจะมีอายุราชการอยู่ ในระดับใดก็ตาม เมื่อได้เข้าร่วมทำการสอนอยู่ในโรงเรียนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จของ หน่วยแล้ว มักจะประสบปัญหาในแต่ละด้านเช่นเดียวกัน และเมื่อประสบปัญหาใด ๆ ก็ตามมักจะ ประสานงาน ให้ความร่วมมือ และช่วยกันแก้ปัญหาเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทหารถืออาวุธ

เป็นสิ่งสำคัญ จึงไม่มีปัญหาในทางระเบียบวินัย การทำงานร่วมกันจึงประสบปัญหาแค่เพียงส่วนน้อยเท่านั้น

ง. เปรียบเทียบความต้องการของครูผู้สอน

1. ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีระดับของความต้องการทางค่านิยมและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างในความต้องการทางค่านิยมวิชาการ และเมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพเรือ มีระดับของความต้องการสูงกว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศ และกองทัพบก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพเรือประสบปัญหาค่าการเรียนการสอนมากกว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศ และกองทัพบก นอกจากนี้ยังมีภาระกิจประจำที่จะต้องปฏิบัติ และต้องการได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่ปกติ จึงแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพเรือจะมีความต้องการทางค่านิยมและกำลังใจในการทำงานอยู่ในระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศ และกองทัพบก

2. ครูผู้สอนที่มีระดับข้าราชการทหารต่างกัน มีความต้องการทางค่านิยมวิชาการและค่านิยมและกำลังใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่เป็นนายทหารสัญญาบัตรและนายทหารประทวน ซึ่งปฏิบัติงานการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จในหน่วยเดียวกัน มักจะประสบปัญหาเช่นเดียวกัน จึงมีความต้องการอยู่ในระดับเดียวกัน

3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูต่างกัน มีความต้องการทางค่านิยมและกำลังใจในการทำงานแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครู มีความรู้ความเข้าใจในการสอนดีกว่าครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิในวิชาชีพครู ดังนั้น ครูผู้สอนที่มีวุฒิในวิชาชีพครูจึงมีความตั้งใจจริงในการทำงานการสอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จในหน่วยของตน เมื่อประสบปัญหา ผู้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสนใจหรือเอาใจใส่เท่าที่ควร จึงก่อให้เกิดความต้องการในค่านิยมเพื่อเป็นกำลังใจในการทำงานการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จให้มีความพอใจและก้าวหน้ายิ่งขึ้น

4. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับความต้องการทางค่านิยมวิชาการแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างในค่านิยมและกำลังใจในการทำงาน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 2 - 4 ปี มีระดับของความต้องการสูงกว่า

ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 2 - 4 ปี มีประสบการณ์ในการสอนการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยของตนเองมานาน และทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่ตนประสบระหว่างทำการสอน โดยเฉพาะในชั้นวิชาการ เช่น วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน แบบเรียน สถานที่เรียน และแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เป็นต้น นอกจากนี้ครูผู้สอนยังได้ผ่านการอบรมหลักสูตรครูผู้สอนฯ มาเป็นเวลานาน อาจจะต้องมีการศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติม จึงเกิดการค้นคว้าและต้องการได้รับความรู้ทางวิชาการจากแหล่งวิชาการเพิ่มเติมอยู่เสมอ

5. ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกันมีความต้องการทางด้านวิชาการแตกต่างกัน แต่ไม่พบความแตกต่างในด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน เมื่อทดสอบเป็นรายคู่พบว่า ครูผู้สอนที่มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป มีระดับของ ความต้องการสูงกว่าครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่รับราชการและเคยผ่านการอบรมครูผู้สอนการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จมานาน อาจจะมีขั้นตอนการสอน และไม่ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ จึงมีความต้องการความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านวิชาการเพิ่มขึ้น และทันสมัยอยู่เสมอ

ขอเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ดังนี้

ก. ขอเสนอแนะสำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียน

1. เนื่องจากผู้เรียนมีระดับความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก ทำให้ครูผู้สอนต้องใช้เวลาส่วนหนึ่งในการเตรียมผู้เรียนก่อนที่จะสอนในเนื้อหาตามหลักสูตร ดังนั้นเวลาที่กำหนดไว้ 200 ชั่วโมง อาจไม่เพียงพอ ควรพิจารณาขยายระยะเวลาเพิ่มขึ้นจากเดิม

2. เกี่ยวกับการนิเทศและตรวจเยี่ยม ควรจะไต่ถามมากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นและให้กำลังใจครูผู้สอน รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาและให้ข้อเสนอแนะแก่ครูผู้สอนอีกด้วย

3. ถ้าเป็นไปได้ ควรพิจารณาเกี่ยวกับอัตราค่าตอบแทนการสอน ซึ่งครูผู้สอน
ได้ให้ความเห็นว่าควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ข. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานทหพรพัฒนาการ ทรป.กลาง และหน่วยทหารที่ทำการ
จัดตั้งโรงเรียนการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วย

1. เพื่อเป็นกำลังใจแก่ครูผู้สอน ควรจัดเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหาร มาตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาแก่ครูผู้สอน
เป็นประจำทุกปี ถ้าสามารถกระทำได้

2. ในแต่ละปี ถ้าสามารถจัดประชุมสัมมนาผู้บังคับบัญชา และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
กับการจัดการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ ให้เข้าใจนโยบาย และ
การดำเนินงานการศึกษานักเรียนใหญ่แบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหารได้ จะช่วยให้งานการศึกษานักเรียนใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จในหน่วยทหารเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

3. ควรจัดสัมมนาทางวิชาการประจำปี หรือ จัดอบรมเพิ่มพูนความรู้เพิ่มเติมแก่ครู
ผู้สอน เพื่อให้ได้ทราบข่าวสาร ตลอดจนความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษานักเรียนใหญ่แบบ
เบ็ดเสร็จ ของทหารและพลเรือนในปัจจุบัน

4. เมื่อมีการปรับปรุงหลักสูตร แบบเรียน และคู่มือครูใหม่ ควรจัดอบรมครู
ผู้สอนร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบแนวทางในการสอนที่ถูกต้อง

5. ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ปัญหาค่านอกเกณฑ์การสอนและเอกสารเผยแพร่
ความรู้ไม่เพียงพอ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรพิจารณาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

6. ผลจากการวิจัยพบว่า ปัญหาในการเรียนการสอนส่วนหนึ่ง เนื่องจากครู
ผู้สอนมีภาระกิจด้านอื่นนอกเหนือจากงานสอน ถ้าสามารถกระทำได้ควรปรับเปลี่ยนหรือยืดหยุ่น
ภาระกิจด้านอื่น ๆ แก่ครูผู้สอนบางในช่วงระยะเวลาที่เปิดทำการสอน

7. ในการพิจารณาให้ความก้าวหน้าในหน้าที่ปกคิของทุกปี ควรให้ครูผู้สอน
ได้รับการพิจารณาผลงานบ้าง เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานต่อไป

ค. ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1. ในกานการสอน ครูควรเน้นเรื่องการคิดเป็น โดยใช้ชีวิตจริงประกอบให้มากขึ้น
2. เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก ก่อนจะเริ่มสอนตามหลักสูตรจึงควรเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเสียก่อน
3. ควรจัดสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จในหน่วยทหารใกล้เคียง เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์

ง. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของการจัดการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วยทหารทั้ง 3 เหล่าทัพ ตามความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดหารูปแบบการจัดการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จที่เหมาะสมสำหรับหน่วยทหาร
3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนการศึกษานานาชาติแบบเบ็ดเสร็จจากหน่วยทหารไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของทหารกองประจำการเมื่อปลดประจำการแล้ว.

ม ร ร ๗ ๗ ๖ ๖ ๖ ๖

บรรณานุกรม

- กองบัญชาการทหารสูงสุด ประวัติกองทัพไทยในรอบ 200 ปี พ.ศ. 2325 - 2525 โรงพิมพ์
กรมแผนที่ทหาร 2525, 447 หน้า
- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม กรมการศึกษานอกโรงเรียน รุ่งเรือง สำนักรพิมพ์ 2522, 136 หน้า
- _____ คู่มือการดำเนินงานการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน โรงพิมพ์ข่าวพาณิชย์ 2525,
100 หน้า
- _____ โครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ กรุงเทพมหานคร กระทรวงศึกษาธิการ 2526,
หน้า 1 - 2 (อัครสำเนา)
- _____ แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) หนึ่งใจการพิมพ์
2524, 82 หน้า
- _____ รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 3 พีระพัชรา 2523, 452 หน้า
- _____ รูปแบบการอบรมครูสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน เล่ม 2 2526, 43 หน้า
- _____ 3 ปี กรมการศึกษานอกโรงเรียน โรงพิมพ์ข่าวพาณิชย์ 2525, 173 หน้า
- โกวิท วรพิพัฒน์ คู่มือการอบรมครูโรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 3 - 4 โรงพิมพ์การศาสนา
2518, 45 หน้า
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานสภาพการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
พ.ศ. 2518 กรุงเทพมหานคร 2518, หน้า 10 - 13 (อัครสำเนา)
- คำเนิร เลชะกุล, พ.อ. "การศึกษานผู้ใหญ่ของกระทรวงกลาโหม" บรรยายที่หอประชุมคุรุสภา
กระทรวงศึกษาธิการ 5 สิงหาคม 2514
- นิตยา ฤทธิโยธี คู่มือการสอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โรงพิมพ์การศาสนา 2517, 52 หน้า
- บุหงา วัจนะ การศึกษานอกระบบโรงเรียน เจริญวิทย์การพิมพ์ 2521, 126 หน้า
- พิภพ กาญจนะ การศึกษานั้หาและความต้องการของครูผู้สอน โรงเรียนผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 4
ในเขตการศึกษา 7 พ.ศ. 2519 ปริญญาพิมพ์ กษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร 2519,
66 หน้า อัครสำเนา

- มนัส ภาคภูมิ พฤติกรรมการสอนค่านการจูงใจ และค่านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนของครูผู้สอน
การศึกษานักเรียนแบบเบ็คส์เสร็จ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2520, 77 หน้า อักสำเนา
- โมหัมมัด อับดุลกาเคร์ จิตวิทยาและเทคนิคการสอน อักษรบัณฑิต 2520, 87 หน้า
- บุษ เกษคารม คู่มือการศึกษานักเรียนสายสามัญ ระดับ 3-4-5 และแบบเบ็คส์เสร็จ ช่างเผือก
 การพิมพ์เชียงใหม่ 2518, 315 หน้า
- ฉวน สายยศ และ อังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา ทวีกิจการพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2
 2524, 286 หน้า
- วิเชียร เกตุสิงห์ หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เรือนอักษร 2524,
 153 หน้า
- วิเชียร ประยูรชาติ พฤติกรรมการสอนค่านการเตรียมการสอน และค่านการใช้อุปกรณ์การสอนของ
ครูผู้สอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็คส์เสร็จ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร 2520, 90 หน้า อักสำเนา
- วีระชัย มีชอบธรรม การพัฒนาการศึกษานักเรียนแบบเบ็คส์เสร็จในประเทศไทย วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
 มหาวิทยาลัยศิลปากร 2519, 152 หน้า อักสำเนา
- วีระชัย มีชอบธรรม และ สุพัทธา เพชรสุทธิ การศึกษานอกโรงเรียน อักษรบัณฑิต พิมพ์ครั้งที่ 2
 2521, 205 หน้า
- ศิลาธิการ, กระจ่าง รายงานการวิจัยการศึกษานักเรียนแบบเบ็คส์เสร็จระยะแรก : ประเมินค่าน
การอ่าน การเขียน การคิดเลข และสภาพทั่วไป โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล 2520, 74 หน้า
- ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนนครสวรรค์ การศึกษานอกโรงเรียนแคว้นลชนค้อยโอกาสทางการศึกษา
ที่ระลิก อ กันยายน วันการศึกษานอกโรงเรียน วิสุทธการพิมพ์ นครสวรรค์ 2524, 76 หน้า
- สงวน พงษ์มณี "ความมุ่งหมายของโรงเรียนการศึกษานักเรียนแบบเบ็คส์เสร็จตรงกับความต้องการของ
 ผู้รับหรือไม่" วารสารการศึกษานักเรียน 67 . 33 - 40 พฤศจิกายน - ธันวาคม 2517
- สมหวัง ไตรเกษ, พ.ศ. "บทบาทการศึกษานอกโรงเรียนสำหรับทหารกองประจำการ ที่มีผลต่อ
 การพัฒนาประเทศ" วารสารทหารพัฒนาการ หน้า 5 ธันวาคม 2523 - มกราคม 2524

สมมิตร ตรีนิกม การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตร แบบเรียน และพฤติกรรมของผู้เรียน
การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ หมวกอนามัย และหน้าที่พลเมือง วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.

มหาวิทยาลัยศิลปากร 2521, 95 หน้า อักสำเนา

สมบูรณ์ ศาลยาชีวิน "หลักสูตรและแนวการสอนการศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ อ่านออกเขียนได้"
เอกสารการพัฒนาด้านที่ 14 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำภาคเหนือ หน้า 93 - 116

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2523

สามัญศึกษา, กรม คู่มือนิเทศการศึกษาการสอน โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 110 หน้า

รวมบทความการศึกษานักเรียน โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 456 หน้า

รวมบทความการศึกษานักเรียน เล่ม 2 โรงพิมพ์การศาสนา 2519, 456 หน้า

สุนทร โคตรบรรเทา และ วิชัย ภูษะนุกูล การศึกษานักเรียนแบบเบ็ดเสร็จ คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร 2526, 235 หน้า

สุชาติ บุคทอง พฤติกรรมการสอนค่านิยมการอภิปราย และค่านิยมตามขอบ ของครูผู้สอนการศึกษานักเรียน
แบบเบ็ดเสร็จ วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2520, 99 หน้า อักสำเนา

สุพัทรา เพชรสุทธิ การสำรวจความสนใจและความต้องการ ในการฝึกอบรมวิชาชีพของทหารเกณฑ์
ที่สังกัดกองทัพบก ในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2518 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัย

ศิลปากร 2518, 118 หน้า อักสำเนา

เสถียร วิชัยลักษณ์, ร.ต.ท. พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. 2497 โรงพิมพ์นิติเวช

2526, 177 หน้า

สำนักงานทหารพัฒนาการ กรมพลกลาง การชักจูงความไม่รู้นิ่งสือในหน่วยทหารโดยทหาร โรงพิมพ์

ศูนย์การทหารราบ ปราณบุรี 2526, 26 หน้า

การชักจูงความไม่รู้นิ่งสือในหน่วยทหารโดยทหาร กรุงเทพมหานคร 2523, หน้า 3

อักสำเนา

การใช้กำลังทหารเพื่อการพัฒนาประเทศ กรุงเทพมหานคร 2523, หน้า 1 อักสำเนา

ประชากรศึกษาในหน่วยทหาร กรุงเทพมหานคร 2523, หน้า 5 อักสำเนา

ภารกิจ การจัด และการบริหารการศึกษา ของสำนักงานทหารพัฒนาการ กรุงเทพมหานคร

2526, หน้า 5 อักสำเนา

สำนักงานทหารพัฒนาการ กรมกลาง สำนักงานทหารพัฒนาการ กรมกลาง สำนักบัญชาการทหาร

สูงสุด โรงพิมพ์ศูนย์การทหารราบ ปราณบุรี 2526, 31 หน้า

อดิศักดิ์ ศรีภูมัย การศึกษานักเรียนวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ของนักเรียนผู้ใหญ่แบบ

เบ็ดเสร็จ ระดับที่ 3 - 4 วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร 2520, 84 หน้า

อัคราเนา

Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3rd. ed.,
New York, Harper, 1970. 752 p.

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education,
4th. ed., New York, McGraw-Hill, Inc., 1971. 529 p.

ภ ก ม น ว ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร.....

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ มีความประสงค์จะสำรวจปัญหาและความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร เพื่อให้ประกอบการวางแผนปรับปรุงและเป็นแนวทางเสนอแนะต่อผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน ได้นำไปพิจารณาให้การสนับสนุนและสอดคล้องกับความต้องการของครูผู้สอน อันจะส่งผลในด้านการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหารให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะนำไปใช้เป็นข้อมูลในการวิจัยเท่านั้น คำตอบของท่านไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่อย่างใด และข้อมูลเหล่านี้จะเก็บเป็นความลับ ฉะนั้น โปรดตอบคำถามให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ตามที่ท่านพบหรือตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด

3. แบบสอบถามฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอนด้วยกัน คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับตัวครูผู้สอน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาของครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ปัญหาทั่วไป

2. ปัญหาการเรียนการสอน

3. ปัญหาหลักสูตร

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการของครูผู้สอน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน

ได้แก่

1. ความต้องการทางด้านวิชาการ

2. ความต้องการทางด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน

4. ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามคืน ภายใน 1 สัปดาห์ หลังจากที่ท่านได้รับแบบสอบถามนี้ เพื่อจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลภายในเดือนกรกฎาคม 2527 โดยนำแบบสอบถามที่ท่านตอบแล้วส่งกลับไปยังสำนักงานทหารพัฒนาการ กรป. กลาง ตามซองที่แนบมาด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่ของและคิดแถมไปไว้เรียบร้อยแล้ว

ท่านมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการให้ข้อมูลอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยครั้งนี้ โปรดพิจารณาตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็นของท่าน หวังว่าคงจะได้รับความร่วมมือจากท่านช่วยสนับสนุนงานวิจัยนี้ เพื่อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหารต่อไป จึงขอขอบคุณอย่างยิ่งในความร่วมมืออันดีของท่านมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ร.อ.หญิง ภิรมพรพรณ มณฑาทันธุ)

ประจำแผนกเตรียมการ ศูนย์ฝึกเกษตรกรรมทหาร

ช่วยราชการ กองการศึกษา และเผยแพร่

สำนักงานทหารพัฒนาการ กรป. กลาง

ก. แบบสอบถาม

เรื่อง "การศึกษายุทธศาสตร์และความต้องการของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษานำใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร"

ตอนที่ 1

รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด
เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น

1. ท่านสังกัดเหล่าทัพ

 กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ

2. ระดับข้าราชการทหาร

 นายทหารสัญญาบัตร นายทหารประทวน

3. วุฒิในวิชาชีพครู

 มีวุฒิกูร ไม่มีวุฒิกูร

4. ประสบการณ์ในการสอน

 ต่ำกว่า 2 ปี 2 - 4 ปี 4 ปีขึ้นไป

5. อายุราชการ

 ต่ำกว่า 5 ปี 5 - 10 ปี 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2

ปัญหาของครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นคำถามตรง ๆ เกี่ยวกับปัญหาที่ท่านประสบในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูผู้สอน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร ให้อ่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือเพียงช่องเดียวเท่านั้นตามสภาพความเป็นจริงที่ท่านประสบอยู่

ตัวอย่าง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชาของท่าน	✓				
2. ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียน เบ็ดเสร็จในหน่วย			✓		
ฯลฯ					

คำตอบข้อ 1 หมายถึง ท่านมีปัญหาในเรื่องนั้น มากที่สุด

คำตอบข้อ 2 หมายถึง ท่านมีปัญหาในเรื่องนั้น ปานกลาง

2.1 ปัญหาทั่วไป

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชาของท่าน					
2. ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียน เบิกเสรีเงินหน่วย					
3. ความสนใจของเจ้าหน้าที่ทางการศึกษา ภายในหน่วย					
4. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางทหารและพลเรือน					
5. ความต้องการของหน่วยในการจัดการ ศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ					
6. นโยบายของผู้บังคับบัญชาต่อการจัดการ ศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จภายในหน่วย					
7. ความเร่งเิกเทศของอาคารเรียน					
8. ความพร้อมของอุปกรณ์และแสงสว่างใน ห้องเรียน					
9. ค่าตอบแทนที่ได้รับ					
10. ความสมัครใจของผู้เข้าเรียน					
11. เรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
11.1					
11.2					
11.3					

2.2 ปัญหาการเรียนการสอน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ทักษะของเจ้าหน้าที่ช่วยงานสอน การสอนแบบเบ็ดเสร็จที่จัดขึ้นในหน่วย					
2. อุปสรรคการสอนแบบเบ็ดเสร็จที่ระบียบ วินัยทหาร					
3. ความเข้าใจในเรื่องวิธีสอนแบบเบ็ดเสร็จ ของครู					
4. ความอดทนของครูในการสอนแบบเรียน หมวดต่าง ๆ					
5. บรรยากาศในการเรียนการสอน					
6. เทคนิคการสอนชั้นอภิปรายของครู					
7. ความสะดวกเรื่องอุปกรณ์การสอน					
8. แหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
9. ความสนใจของผู้เรียน					
10. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน					
11. เรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
11.1	.....				
11.2	.....				
11.3	.....				

2.3 ปัญหาหลักสูตร

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความเหมาะสมของเวลาที่กำหนดในหลักสูตร					
2. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตร					
3. การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาสามารถทำได้					
4. เนื้อหาของบทเรียนสอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน					
5. เรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
5.1					
5.2					
5.3					

ตอนที่ 3ความต้องการของครูคำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นคำถามต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการของครูผู้สอน 2 ด้าน คือ ความต้องการทางวิชาการ และความต้องการทางค้ำลังใจในการทำงาน ให้ท่านพิจารณาข้อความแต่ละข้อ แล้วเขียนเครื่องหมายในช่องว่างทางขวามือเพียงช่องเดียวเท่านั้น ตามความต้องการที่แท้จริง

ตัวอย่าง

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้ทีมนักศึกษานำเสนอช่วยเหลือเกี่ยวกับวิธีสอนในแต่ละวิชา		✓			
2. ต้องการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการสอน ฯลฯ			✓		

คำตอบข้อ 1 หมายถึง ท่านมีความต้องการในเรื่องนั้น มาก

คำตอบข้อ 2 หมายถึง ท่านมีความต้องการในเรื่องนั้น ปานกลาง

3.1 ความต้องการทางค่านิยมวิชาการ

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้ทีมนักศึกษานำเสนอช่วยเหลือเกี่ยวกับวิธีสอนในแต่ละวิชา					
2. ต้องการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการสอน					
3. ควรจัดเจ้าหน้าที่ทางทหาร ให้คำแนะนำช่วยเหลือทางกิจกรรมงานธุรการและวิชาการ					
4. ควรจัดหาอุปกรณ์การสอนสำหรับใช้ในการเรียนการสอนเพิ่มเติม					
5. ควรมีเอกสาร คู่มือ สำหรับศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม					
6. ควรจัดส่งเอกสาร เผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. ควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการประจำปี					
8. เรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
8.1					
8.2					
8.3					

3.2 ความต้องการทางคานขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ผู้บังคับบัญชาควรให้การสนับสนุนครูผู้สอน					
2. เจาหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการควรมาตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำ					
3. เจาหน้าที่ของสำนักงานทหรพัฒนาการกรป.กลาง ควรมาตรวจเยี่ยม และให้คำแนะนำ					
4. ควรประชุมเจาหน้าที่อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการศึกษาภายในหน่วยให้เข้าใจ นโยบาย และความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขึ้นในหน่วย					
5. ควรคงเวนภาระกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอนประจำ					
6. ควรได้รับความก้าวหน้าในหน้าที่ปกติ					
7. ควรได้รับค่าชมเชยและพิจารณาบำเหน็จพิเศษ					

ข้อความ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ควรได้รับความช่วยเหลือเกี่ยวกับค่าตอบแทนที่เหมาะสม					
9. เรื่องอื่น ๆ (โปรดระบุ)					
9.1					
9.2					
9.3					

ข. แสดงรายชื่อโรงเรียน จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหล่าทัพ

ลำดับที่	โรงเรียนการศึกษายุวใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ	จำนวนครูทั้งสิ้น			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		สัญญาบัตร	ประทวน	รวม	สัญญาบัตร	ประทวน	รวม
	<u>กองทัพบก</u>						
1.	ศูนย์การทหารราบ	2	5	7	2	4	6
2.	ศูนย์การทหารปืนใหญ่	2	4	6	2	3	5
3.	ศูนย์การปืนทหารบก	2	4	6	2	3	5
4.	ศูนย์การทหารม้า	2	4	6	1	3	4
5.	โรงเรียนนายสิบทหารบก	2	5	7	1	4	5
6.	กรมการทหารปืนใหญ่ที่ 9	2	4	6	2	3	5
7.	กองพันที่ 1 กรมทหารราบที่ 9	2	5	7	1	4	5
8.	กรมทหารราบที่ 19	2	4	6	1	3	4
9.	กองพันทหารม้าที่ 19	2	4	6	1	3	4
10.	กองบัญชาการช่วยรบที่ 4	2	3	5	2	2	4

ลำดับ ที่	โรงเรียนการศึกษานานาชาติ แบบเบ็ดเสร็จ	จำนวนครูทั้งสิ้น			จำนวนกลุ่มตัวอย่าง		
		สัญญาบัตร	ประเทน	รวม	สัญญาบัตร	ประเทน	รวม
11.	กองพันที่ 2 กรมทหารราบที่ 4	2	4	6	1	3	4
12.	กองพันที่ 4 กรมทหารราบที่ 4	2	4	6	2	3	5
13.	จังหวัดทหารบกเพชรบุรี	2	4	6	2	3	5
14.	จังหวัดทหารบกเชียงราย	2	3	5	2	2	4
15.	กองบัญชาการช่วยรบที่ 3	2	3	5	2	2	4
16.	กรมการทหารช่าง	2	3	5	2	2	4
17.	กรมทหารราบที่ 17	2	3	5	1	3	4
18.	กองพันทหารปืนใหญ่ที่ 1 รักษา พระองค์	2	2	4	1	2	3
	<u>กองทัพเรือ</u>						
19.	โรงเรียนพลาทหาร ยศ.ทร. <u>กองทัพอากาศ</u>	8	17	25	5	12	17
20.	กองบิน 1	2	6	8	2	5	7
21.	กองบิน 2	2	8	10	2	7	9
22.	กองบิน 4	2	9	11	2	8	10
23.	กองบิน 21	2	6	8	2	5	7
24.	กองบิน 23	2	7	9	1	5	6
25.	กองบิน 41	2	6	8	2	3	5
26.	กองบิน 46	2	6	8	1	4	5
27.	โรงเรียนการบิน	2	6	8	2	3	5
	รวม	60	140	200	48	105	153

ก. แสดงความถี่และความถี่ของปัญหาและความต้องการของครูสอนการศึกษานิวเคลียร์แบบเบคส์ที่โรงเรียนในหน่วยทหาร

ปัญหา	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. การสนับสนุนและเอาใจใส่ของผู้นำบัญชาของทาง	28	18.3	45	29.4	55	35.9	21	13.7	4	2.6	3.49
2. ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียนเบคส์รัจในหน่วย	28	18.3	42	27.4	58	37.9	24	15.6	1	0.6	3.47
3. ความสนใจของเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาภายในหน่วย	6	3.9	47	30.7	71	46.4	26	18.3	1	0.6	3.19
4. การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทางทหารและพลเรือน	9	5.8	59	38.5	59	38.5	24	15.6	2	1.3	3.30
5. ความต้องการของหน่วยในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบคส์รัจ	12	7.8	67	43.7	49	32.0	19	12.4	6	3.9	3.39
6. นโยบายของผู้นำบัญชาต่อการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบคส์รัจที่หน่วย	9	5.8	53	34.6	65	42.4	23	15.0	3	1.9	3.27
7. ความเป็นเอกเทศของอาคารเรียน	25	16.3	45	29.4	61	39.8	19	12.4	3	1.9	3.45
8. ความพร้อมของอุปกรณ์และแสงสว่างในห้องเรียน	11	7.1	49	32.0	69	45.0	23	15.0	1	0.6	3.30
9. ค่าตอบแทนที่ได้รับ	6	3.9	13	8.4	109	71.2	25	16.3	-	-	3.00
10. ความสมัครใจของบุคลากร	14	9.1	48	31.3	55	35.9	35	22.8	1	0.6	3.25

ปัญหา	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ทัศนคติของเพื่อนร่วมงานต่อการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จที่จัดขึ้นในหน่วย	8	5.2	30	19.6	86	56.2	27	17.6	2	1.3	3.09
2. อุปสรรคการเรียนการสอนแบบเบ็ดเสร็จคือระเบียบวินัย	1	0.6	26	16.9	62	40.5	60	39.2	4	2.6	2.73
3. ความเข้าใจในเรื่องวิธีสอนแบบเบ็ดเสร็จของครู	8	5.2	46	30.0	68	44.4	30	19.6	1	0.6	3.19
4. ความสนใจของครูในการสอนแบบเรียนแนวท่าง	7	4.5	52	33.9	74	48.3	20	13.0	-	-	3.30
5. บรรยากาศในการเรียนการสอน	6	3.9	34	2.2	88	57.5	24	15.6	1	0.6	3.13
6. เทคนิคการสอนที่อธิบายของครู	10	6.5	50	32.6	83	54.2	10	6.5	-	-	3.39
7. ความสะดวกเรื่องอุปกรณ์การสอน	3	1.9	46	30.0	79	51.6	24	15.6	1	0.6	3.17
8. แหล่งความรู้เพิ่มเติม	6	3.9	47	30.7	62	40.5	36	23.5	2	1.3	3.12
9. ความสนใจของผู้เรียน	12	7.8	53	34.6	70	45.7	18	11.7	-	-	3.38
10. ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน	13	8.4	73	47.7	56	36.6	11	7.1	-	-	3.57

ปัญหา	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ความเหมาะสมของเวลาในหลักสูตร	6	11.3	35	22.8	90	58.8	20	13.0	2	1.3	3.15
2. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่กำหนดในหลักสูตร	5	3.2	39	25.4	93	60.7	16	10.4	-	-	3.21
3. การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาสามารถทำได้	-	-	37	24.1	88	57.5	27	17.6	1	0.6	3.05
4. เนื้อหาของบทเรียนตรงกับความต้องการของผู้เรียน	9	5.8	62	40.5	66	43.1	15	9.8	1	0.6	3.41

ความคงการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. โครงการให้ศึกษานิสิตแก่นักแนะแนวช่วยเหลือเกี่ยวกับวิธีสอนในแต่ละวิชา	23	15.0	89	58.1	34	22.2	7	4.5	-	-	3.83
2. โครงการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการสอน	42	27.4	83	54.2	24	15.6	4	2.6	-	-	4.06
3. การจัดเจ้าหน้าที่ต่างพรรษาให้คำแนะนำช่วยเหลือทางงานธุรการและวิชาการ	35	22.8	86	56.2	29	18.9	3	1.9	-	-	3.95
4. การจัดหุ้บการการสอนสำหรับใช้ในกรณีเรียนการสอนเพิ่มเติม	49	32.0	87	56.8	15	9.8	2	1.3	-	-	4.19
5. ความมีเอกสารคู่มือสำหรับศึกษานิสิตหาความรู้เพิ่มเติม	57	37.2	84	54.9	12	7.8	-	-	-	-	4.29
6. การจัดตั้งเอกสารเผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษา	74	48.3	73	47.7	6	3.9	-	-	-	-	4.44
7. การจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการประจำปี	73	47.7	67	43.7	13	8.4	-	-	-	-	4.39

ความทองการ	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. บุคคลที่มีคุณธรรมในทางศาสนาและศีลธรรม	55	35.9	68	44.4	28	18.3	2	1.3	-	-	4.15
2. เจตนาดีของกระทรวงศึกษาธิการและการบริหารราชการ	27	17.6	80	52.2	41	26.7	5	3.2	-	-	3.81
3. เจตนาดีของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์	45	29.4	75	49.0	33	21.5	-	-	-	-	4.07
4. การประพฤติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ	56	36.6	75	49.0	20	13.0	2	1.3	-	-	4.20
5. ความประพฤติของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่	50	32.6	74	48.3	27	17.6	2	1.3	-	-	4.12
6. การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการชั้นต้น	52	33.9	77	50.3	24	15.6	-	-	-	-	4.18
7. การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการชั้นผู้น้อย	42	27.4	67	43.7	40	26.1	4	2.6	-	-	3.96
8. การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการชั้นผู้น้อย	30	19.6	69	45.0	51	33.3	3	1.9	-	-	3.82

ง. แสดงผลการทดสอบสมมติฐานโดยวิธี F - test

ปัญหาของครูสอน

1. จำแนกตามเพศ

ปัญหา	df	แหล่งความแปรปรวน	S.S.	M.S.	F
ปัญหาทั่วไป	2	ระหว่างกลุ่ม	2.5319	1.2660	* 4.644
	150	ภายในกลุ่ม	40.8893	0.2726	
ปัญหาการเรียนการสอน	2	ระหว่างกลุ่ม	0.7758	0.3879	2.745
	150	ภายในกลุ่ม	21.1953	0.1413	
ปัญหาหลักสูตร	2	ระหว่างกลุ่ม	2.1873	1.0937	4.370*
	150	ภายในกลุ่ม	37.5365	0.2502	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จำแนกความประสมกรรมในการสอน

ปัญหา	df	แหล่งความแปรปรวน	S.S.	M.S.	F
ปัญหาทั่วไป	2	ระหว่างกลุ่ม	0.4200	0.2100	0.733
	150	ภายในกลุ่ม	43.0012	0.2867	
ปัญหาการเรียนการสอน	2	ระหว่างกลุ่ม	0.8302	0.4151	2.945*
	150	ภายในกลุ่ม	21.1409	0.1409	
ปัญหาหลักสูตร	2	ระหว่างกลุ่ม	0.9358	0.4679	1.809
	150	ภายในกลุ่ม	38.7881	0.2586	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จำแนกตามอายุราชการ

ปัญหา	df	แหล่งความแปรปรวน	S.S.	M.S.	F
ปัญหาทั่วไป	2	ระหว่างกลุ่ม	0.0788	0.0394	0.136
	150	ภายในกลุ่ม	43.3424	0.2889	
ปัญหาการเรียนการสอน	2	ระหว่างกลุ่ม	0.4943	0.2472	1.726
	150	ภายในกลุ่ม	21.4768	0.1432	
ปัญหาหลักสูตร	2	ระหว่างกลุ่ม	0.7808	0.3904	1.504
	150	ภายในกลุ่ม	38.9431	0.2596	

$$F_{.05} (2,150), = 3.06$$

ความถี่ของการของครูสอน

1. จำแนกตามเหล่าทัพ

ความถี่ของการ	df	แหล่งความแปรปรวน	S.S.	M.S.	F
ด้านวิชาการ	2	ระหว่างกลุ่ม	0.1052	0.0526	0.281
	150	ภายในกลุ่ม	28.0351	0.1869	
ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน	2	ระหว่างกลุ่ม	2.3175	1.1587	* 6.001
	150	ภายในกลุ่ม	28.9638	0.1931	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. จำแนกตามประสบการณ์ในการสอน

ความถี่ของการ	df	แหล่งความแปรปรวน	S.S.	M.S.	F
ด้านวิชาการ	2	ระหว่างกลุ่ม	1.0250	0.5125	* 2.835
	150	ภายในกลุ่ม	27.1154	0.1808	
ด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน	2	ระหว่างกลุ่ม	0.8412	0.4206	2.073
	150	ภายในกลุ่ม	30.4400	0.2029	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จำแนกตามอายุราชการ

ความตงการ	df	แหล่งความแปรปรวน	S.S.	M.S.	F
คานวิชาการ	2	ระหว่างกลุ่ม	1.1919	0.5960	* 3.317
	150	ภายในกลุ่ม	26.9484	0.1797	
คานขวัญและกำลังใจ ในการทำงาน	2	ระหว่างกลุ่ม	0.4081	0.2041	0.991
	150	ภายในกลุ่ม	30.8731	0.2058	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การศึกษาปัญหาและความต้องการ ของครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษาผู้ใหญ่
แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร

บทคัดย่อ

ของ

ร้อยเอกหญิง ภมรพรรณ มณฑาพันธุ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

ตุลาคม 25 28

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการของครู
ผู้สอนโรงเรียนการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร โดยจำแนกตามเหล่าทัพ
ระดับข้าราชการทหาร วุฒินิติศาสตร์ ประสบการณ์ในการสอน และอายุราชการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนการศึกษานู๋ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ
ขั้นพื้นฐานในหน่วยทหาร ปีพุทธศักราช 2527 จำนวน 153 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ มาตรการส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่
ปัญหาของครูผู้สอน และความต้องการของครูผู้สอน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าเฉลี่ย
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test และ F - test

การวิจัยปรากฏผล ดังนี้

1. ปัญหาของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนเห็นว่าปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน
และปัญหาหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่เห็นว่าปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสนับสนุน
และเอาใจใส่ของผู้บังคับบัญชา, ความร่วมมือจากครูใหญ่ของโรงเรียนเบ็ดเสร็จในหน่วย,
ความเป็นเอกเทศของอาคารเรียน, ความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และความสอดคล้อง
ระหว่างเนื้อหาวิชาและความสนใจของผู้เรียน

2. ความต้องการของครูผู้สอน พบว่า ครูผู้สอนมีความต้องการด้านวิชาการและค้นคว้า
และกำลังใจในการทำงานอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ได้แก่ ควรมี
เอกสารคู่มือสำหรับศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม, ควรจัดส่งเอกสารเผยแพร่แนวความคิดใหม่ ๆ
ทางการศึกษา และควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการประจำปี

3. ผลการทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบปัญหาของครูผู้สอนระหว่างกลุ่ม พบว่า

1) เหล่าทัพ ครูผู้สอนที่สังกัดเหล่าทัพต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไปและปัญหา
หลักสูตรแตกต่างกัน นั่นคือ ครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพเรือ มีความเห็นว่าปัญหาทั่วไปและปัญหา
หลักสูตรมีระดับสูงกว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองทัพอากาศและกองทัพบก

2) ระดับข้าราชการทหาร และวุฒินิติศาสตร์ ครูผู้สอนที่เป็นนายทหารสัญญาบัตร
เห็นว่าการเรียนการสอนมีปัญหาสูงกว่าครูผู้สอนที่เป็นนายทหารประทวน และครูผู้สอนที่มีวุฒินิติศาสตร์
ครูต่างกันมีระดับของปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตร แตกต่างกัน

3) ประสบการณ์ในการสอน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับของปัญหาการเรียนการสอนแตกต่างกัน นั่นคือ ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 4 ปีขึ้นไป เห็นว่าระดับปัญหาการเรียนการสอนสูงกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี

4) อายุราชการ ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับของปัญหาทั่วไป ปัญหาการเรียนการสอน และปัญหาหลักสูตรไม่แตกต่างกัน

4. ผลการทดสอบสมมุติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความถี่ของครูผู้สอน มีดังนี้

1) เหลลหัทพ์ ครูผู้สอนที่สังกัดเหลลหัทพ์ต่างกัน มีระดับของความถี่ของการค้ำขวัญและก้ำล้งใจในการทำงานแตกต่างกัน กล่าวคือ ครูผู้สอนที่สังกัดกองหัทพ์เรือ มีระดับของความถี่ของการค้ำขวัญและก้ำล้งใจในการทำงานสูงกว่าครูผู้สอนที่สังกัดกองหัทพ์อากาศและกองหัทพ์บก

2) ระดับขำราชการทหาร ครูผู้สอนที่มีระดับขำราชการทหารต่างกัน มีระดับความถี่ของการค้ำขวัญวิชาการ และค้ำขวัญและก้ำล้งใจในการทำงานไม่แตกต่างกัน

3) วุฒินิวิชาศึพครู ครูผู้สอนที่มีวุฒินิวิชาศึพครูต่างกัน มีระดับความถี่ของการค้ำขวัญและก้ำล้งใจในการทำงานแตกต่างกัน

4) ประสบการณ์ในการสอน ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีระดับความถี่ของการค้ำขวัญวิชาการแตกต่างกัน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอน 2 - 4 ปี มีระดับความถี่ของการค้ำขวัญวิชาการสูงกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 2 ปี

5) อายุราชการ ครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่างกัน มีระดับความถี่ของการค้ำขวัญวิชาการแตกต่างกัน และครูผู้สอนที่มีอายุราชการ 10 ปีขึ้นไป มีระดับความถี่ของการค้ำขวัญวิชาการสูงกว่าครูผู้สอนที่มีอายุราชการต่ำกว่า 5 ปี.

A STUDY OF PROBLEMS AND NEEDS OF TEACHERS
IN ADULT FUNCTIONAL LITERACY SCHOOLS
IN THAI MILITARY UNITS

AN ABSTRACT

BY

CAPTAIN PAMORNPAN MONTAPAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

October 1985

The purpose of this study was to investigate and compare the problems and needs of teachers in adult functional literacy schools in Thai military units classified by corps, ranks, teaching qualification, teaching experiences and work years.

The study samples, selected by Stratified Random Sampling, consisted of 153 teachers in adult functional literacy schools in Thai military units in 1984. The two parted rating-scale questionnaires were used to obtain the data consisting of teachers' problems and needs. The first part were composed of 3 sections of problems: general, teaching and curriculum. The second part were composed of 2 parts concerning with academic needs and moral needs. The data were analysed by computing means, t-test and F-test.

The major results of the study were as follows:

1. As for the aspect of problems, generally, were moderate. The research showed that teachers faced high problems about commanders' support and attendance, the head master of school's cooperation, the unseparate part of classrooms, students individual differences and the subject matter of courses was incongruent with the students' interest.

2. As for the aspect of needs, generally were high. The research showed that teachers faced the highest problems about to give documents or hand-books for getting more knowledge, to distribute education journals and the teachers also needed to attend academic seminars.

3. In comparing problems among different groups, the results were:

- 1) corps : there were significantly differences between the teachers who are from different corps, i.e., the navy teachers perceived

general and curriculum problems higher than the airforce and army teachers.

2) rank and teaching qualification : the commissioned officers perceived more teaching problems than the noncommissioned officers where as the teachers with teaching qualification perceived those problems namely general, teaching and curriculum were higher than those who had no teaching qualification.

3) teaching experiences : there were significantly differences between the teachers who had different teaching experiences in teaching problems, i.e., the teachers with 4 years teaching experiences perceived that there were more teaching problems than others who had teaching experiences less than 2 years.

4) work years : no significant different between them were found.

4. According to the comparison on needs :

1) corps : there were significantly differences between the teachers who are from different corps in moral needs, i.e., the navy teachers perceived moral needs higher than the airforce and army teachers.

2) rank : no significant different between them were found.

3) teaching qualification : there were significantly differences between the teachers who had different teaching qualification in moral needs.

4) teaching experiences : there were significantly differences between the teachers who had different teaching experiences in academic needs, i.e., the teachers with 2-4 years of teaching experiences perceived academic needs higher than the teachers with under 2 years of teaching experiences.

5) work years : there were significantly differences between the teachers who had different work years in academic needs, i.e., the teachers with more than 10 work years perceived academic needs higher than the teachers with under 5 work years.